

El Canvi Climàtic, la Conferència de les Nacions Unides a Copenhaguen i la Governabilitat Democràtica Mundial

Informe sobre les “Conferències COP 15 i CMP 5 de les Nacions Unides”;
Copenhaguen 7-18 i 19 de Desembre de 2009

Josep Xercavins i Valls

Professor UPC

Editat per l'autor amb la col·laboració de:

**Comissionat per al Desenvolupament Sostenible de la
Universitat Politècnica de Catalunya, UPC**

Índex

A manera d'introducció i 1: "Copenhaguen" i la UPC

A manera d'introducció i 2: sobre aquest document i la seva lectura

Acrònims i Glossari mínim imprescindibles

0. *La ciència* demanava –i demana- un radical canvi de rumb

1. Les magnituds del fracàs final sense, sobretot, canvi de rumb i complicant més la governança mundial del tema

1.1. Les magnitud del fracàs de Copenhaguen a la llum, simplement, de les diferències entre "l'Acord de Copenhaguen" i el seu darrer esborrany previ!

1.2. De caminar amb dos instruments disjunts a intentar fer caramboles a tres bandes; o l'arquitectura política internacional del canvi climàtic queda encara molt més complicada

1.3. Del projecte de reglament de la Conferència de les Parts, COP, o d'un exemple "històric" significatiu –que explotà a Copenhaguen- de manca d'una real Governabilitat Democràtica Mundial, GDM

1.3.1. Sobre "democràcia" en el sí de NNUU: "open, transparent and inclusive" i "bottom – up" vs "informal consultations"

1.3.2. Evidència de la necessitat d'una Profunda Reforma del Sistema d'Organitzacions Internacionals i de la construcció d'una real Governança Democràtica Mundial

2. Els pocs i escadussers resultats positius de Copenhaguen; fonamentalment els lligats als temes financers
3. Una primera valoració política sintètica dels perquès del fracàs!
 - 3.1. La màxima tensió del “desitjat desenvolupament humà sostenible” es decanta, de moment, a favor del “present” i en detriment del futur
 - 3.2. Les responsabilitats en el fenomen del canvi climàtic dels països Parts principals, i les seves posicions polítiques econòmiques de fons a Copenhaguen com a explicació del fracàs (és l’economia, estúpid!)
 - 3.3. Uns darrers apunts sobre models econòmics i/o energètics i/o tecnològics
 - 3.3.1. El creixement econòmic com a factor conductor principal del problema
4. Per què ha sigut tot tant complicat?; o un relat del que va ser la Conferència en el seu eix fonamental
 - 4.1. Sobre COPs i COMs; sobre l’Annex I i l’Annex B
 - 4.2. D’on veníem en una perspectiva de curt termini? I sobre la controvèrsia “procedimental” fonamental de la Conferència de Copenhaguen
 - 4.3. D’on veníem en una perspectiva de llarg termini?
 - 4.4. Sobre la vigència del protocol de Kyoto i sobre un primer “track” (pista, camí, línia, procés, via, ...) de treball, negociació, ...
 - 4.4.1. Sobre el treball concret de l’AWG-KP i sobre la constatació més flagrant i concreta del fracàs de la Conferència de Copenhaguen
 - 4.4.2. Sobre la prioritització o no dels treballs de l’AWG-KP
 - 4.5. Dos instruments, dues conferències, dos “tracks”?, dos “outcomes” (resultats)?
 - 4.5.1. Quines reunions, de qui, de què?

4.5.2. El Pla d'Acció de Bali i el segon "track"

4.5.3. Sobre el treball concret de l'AWG-LCA i sobre la llumeta més clara que es va mantenir encesa durant la Conferència de Copenhaguen i/o sobre el pretès "single, comprehensive, legally binding outcome the Copenhaguen"

4.5.3.1. Sobre, concretament, el document de l'AWK-LCA

4.5.3.1.1. "No s'aprova res fins que no s'aprova tot!"

4.6. De com la "Ruta de Bali" es va transformar doncs en el "Laberint de Bali" tot deixant néixer el frustrant i complicador "Acord de Copenhaguen"

5. Les posicions negociadores irreconciliables dels diferents grups i Parts principals

6. Les tensions polítiques conceptuals principals presents i pendants

6.1. Responsabilitats comunes però diferenciades

6.2. Agenda Climàtica i –i, o, versus- Agenda Desenvolupament

6.3. Mitigació i –i, o, versus- Adaptació

6.4. Responsabilitats històriques –acumulades-, responsabilitats actuals i responsabilitats futures; responsabilitats totals i responsabilitats per càpita

6.5. Transferència de tecnologia i PIR-DPI (Drets Propietat Intel·lectual)

6.5.1. Desafiaments i contradiccions –les TIC vs l'aviació- tecnològiques

6.6. Finançament – "o si fos un banc ja l'haurien salvat"-

7. A manera de conclusions preliminars vers l'agenda del COP 16 i el CMP 6, Cancún-Mèxic 2010

7.1. L'Acord de Copenhaguen després del 31 de Gener de 2010 i les desastroses perspectives pel que fa a la mitigació

7.1.1. I d'on sortiran els diners de l'Acord?

7.2. La dimissió d'Ivo de Boer (18 de febrer de 2010) agreuja les dificultats de dirigir la complexa i confosa arquitectura política internacional sobre el canvi climàtic

7.3. Cap a Cancún-Mèxic 2010

7.3.1. I el paper de l'IPCC!

Annexes

- . Annex i: Sobre la Convenció Marc de Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic, UNFCCC**
- . Annex ii: Llistat de Països Parts de l'Annex I de la Convenció**
- . Annex iii: Llistat de Països Parts de l'Annex II de la Convenció**
- . Annex iv: Sobre el Protocol de Kyoto**
- . Annex v: Annex B del Protocol**
- . Annex vi: Grups negociadors**
- . Annex vii: Acord de Copenhaguen**
- . Annex viii: Esborrany previ de l'Acord de Copenhaguen**
- . Annex ix: *“Aprendizajes de Copenhague: sobre el papel de la sociedad civil como actor de gobernanza democrática mundial”*; article de l'autor per a la xarxa GUNle**
- . Annex x: *“Copenhague Diciembre 2009 visto desde Febrero 2010: del fracaso a la debacle”*; article de l'autor per a la Universidad Veracruzana de Mèxic**
- . Annex xi: Llocs WEB claus**

A manera d'introducció i 1: “Copenhaguen” i la UPC

D'acord amb el seu Pla Sostenible 2015, *“La UPC participa i es compromet amb els reptes de sostenibilitat del seu entorn local, regional i internacional”*. I coherentment amb això la UPC no volia ni podia restar al marge d'una de les fites històriques internacionals més importants, en la qual la humanitat intentava estar a l'alçada d'un dels problemes més grans que mai ella mateixa hagi creat en relació a la vida en el planeta terra: la de l'escalfament global de la superfície del planeta i el consegüent canvi climàtic.

Gairebé tots els grans aspectes i opcions de l'actual “modus” de vida del ser humà (l'econòmic amb les seves característiques de producció i consum; l'energètic extensiu en combustibles de base fòssil; l'urbà amb la seva gran petjada ecològica; etc.) han incidit i incideixen en el problema que, de no resoldre'l, pot canviar les condicions de vida i la vida mateixa de moltes espècies vives del planeta, inclosa la nostra.

Així doncs, i coherentment també amb la voluntat expressada al Pla Sostenible 2015, *“Implicar les persones de la comunitat universitària i de l'entorn de la UPC en el canvi cap a la sostenibilitat”*, la UPC ha volgut estar explícitament present en el procés de la Conferència de Copenhaguen.

D'una banda es va crear un lloc WEB específic **“compte enrere cap a CO₂penhaguen”** que es pot trobar a

<http://www.upc.edu/sostenible2015/copenhaguen>

amb els següents objectius: a) facilitar el coneixement i seguiment del procés cap a la Cimera de Copenhaguen; tant a la pròpia comunitat UPC com al seu entorn en aquest cas de país –aquest devia ser el primer compte enrere en català; b) contribuir a la creació d'opinió pública (a la nostra universitat i a Catalunya en general) per tal de pressionar als nostres representants polítics, donant-els-hi la força que necessiten per prendre les complexes i difícils decisions que estaran sobre les taules de la Cimera de Copenhaguen; c) començar ja a mobilitzar-nos, en aquest cas principalment com a universitat, i tant en les vessants formatives com investigadores, per tal de fer possible la implementació d'aquelles mesures que s'acabin aprovant a la Cimera i/o posteriorment a ella.

En paral·lel a la creació del lloc WEB, i sota el lema **“UPCCC – Comunitat Climàtica de la UPC”**, es va promoure un procés participatiu d'opinió, informació i debat, d'una banda en el

mateix lloc web i, d'altra, en la realització de tota una sèrie d'actes a la majoria de centres docents i/o campus de la nostra universitat, sota el nom genèric de: **"X un bon clima...a la UPC. Els reptes del canvi climàtic"**.

I, en paral·lel a totes aquestes activitats, **la UPC va decidir demanar l'estatus d'organització observadora davant de la "Convenció Marc de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic – UNFCCC"**. Aquest estatus, que va ser aprovat formalment pel plenari de la Conferència de Copenhaguen, va permetre que una delegació de la UPC podés participar com observadora en la Conferència de Copenhaguen. Concretament la delegació, encapçalada per en Josep Xercavins i Valls –davant de la impossibilitat d'assistir-hi del Comissionat per al Desenvolupament Sostenible de la UPC, Miquel Barceló-, va estar formada per: Nicola Turin, de la Càtedra UNESCO de Sostenibilitat de la UPC, i Alfons Pérez i Milena Ràfols de CITIES.

Pel qui escriu aquestes ratlles, el treball realitzat fins ara i l'experiència viscuda a Copenhaguen, on malgrat els mals resultats hom constata amb més clarividència que, per bo o per dolent, el tema del canvi climàtic serà durant els propers 20 anys el principal factor conductor de les evolucions polítiques, econòmiques, tecnològiques i de models de vida mundials, el porten a afirmar que, **molt probablement, la UPC ja no deixarà de profunditzar en aquesta línia de treball específica que començava a posar en marxa fa uns pocs mesos.**

A manera d'introducció i 2: sobre aquest document i la seva lectura

No cal dir que aquest document pretén ser un mena d'informe de la Conferència de Copenhaguen. Però, de fet, no és ni una cosa ni una altra. Ni és un informe, ni ho és sobre la Conferència de Copenhaguen. No ho és sobre la Conferència de Copenhaguen perquè entre altres coses les dimensions conceptuals i reals de la Conferència eren tantes i tan grans que, per una persona sola –o millor dit pel petit equip de la UPC format amb el Nicola i l'Alfons-, era impossible seguir-les totes. I no és un informe perquè malgrat que pot servir en part com a tal, pretén ser més un **document de posició personal** sobre l'eix fonamental de la Conferència: sobre els compromisos de reducció d'emissions i sobre el debat **fracàs** o èxit, i més enllà de tot això analitzar els rerefons més profunds d'aquests aspectes tot preguntant-se, o potser afirmant que, de fet, en l'actual context de governança mundial i, més en general, de la situació política i econòmica mundial, probablement **fos impossible i, per tant, fins i tot ingenu haver esperat un acord a l'alçada dels greus desafiaments concrets**.

Pel que fa als continguts i a la lectura del document, i en aquest sentit per tal de conduir-la i facilitar-la, destacar que la base de partida és el recordatori explícit del que *la ciència*, és a dir, l'IPCC –Panel Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic- en aquest cas, diu i demana a la comunitat internacional –demana presa de decisions polítiques, econòmiques i tecnològiques- per tal d'aturar l'augment de l'escalfament global i els canvis climàtics planetaris, i ho transforma i concreta en quantificar els imprescindibles, molt importants i inajornables compromisos de reducció d'emissions. És la secció 0 del document.

Agafant com a eina d'anàlisi la comparativa entre l'anomenat Acord de Copenhaguen i el darrer esborrany previ del mateix –separats per molt poques hores de negociació-, hom visualitza perfecta i escandalosament com malgrat el coneixement i la consciència dels líders polítics mundials, els interessos particulars i contradictoris de bastant països –el qui escriu s'atreveix a dir que són interessos dels països, dels estats d'aquests països com a tals, no dels seus ciutadans- impossibiliten un acord a l'alçada de les expectatives històriques i de la història de la humanitat en majúscules.

Sense deixar de contemplar els molts escassos possibles aspectes positius de l'Acord de Copenhaguen, el document intenta valorar la magnitud i les repercussions més polítiques i també més negatives del fracàs, així com els seus perquè principals.

Tot això en, respectivament, les seccions 1, 2 i 3 del document.

Emperò tot el que va succeir des del migdia del divendres 18 fins al migdia del dissabte 19 de desembre no deixa de ser, sempre a parer personal, una mena de fotografia instantània de dues setmanes –i de fet de dos anys- de negociacions polítiques dominades per la controvèrsia i la confusió a tots els nivells: dels conceptes, dels objectius i, sobretot i com a reflex més evident de lo anterior, de les pròpies estructures i dinàmiques polítiques de negociació existents i/o per crear. En aquest sentit, la secció 4 del document té una doble vessant: la d'analitzar l'expressió política estructural i negociadora de les controvèrsies fonamentals, i la de relatar interpretativament l'evolució de la Conferència a la llum del Pla d'Acció de Bali i de l'aparició d'una petita llumeta d'un acord, més necessari que possible, que es va mantenir encesa fins a la meitat de la segona setmana quan, l'arribada de ministres, primer, i de Caps d'Estat i de Govern finalment, la va apagar del tot.

Sobretot per a la lectura d'aquesta secció però, en general, de tot el document, el glossari amb els acrònims inicial és de consulta obligada per al lector no habituat a l'argot específic dels òrgans de treball de la Convenció i del Protocol de Kyoto.

De la mateixa manera els annexes són, en moltes ocasions, de consulta obligada cara a una comprensibilitat més acurada de la lectura del document.

La secció 5 pretén resumir la traducció de les diferències de fons (polítiques però sobretot econòmiques ja subratllades a la secció 3) en les diferències procedimentals i negociadores irreconciliables dels grups i les Parts principals, abans i durant la Conferència.

Finalment la secció 6, antesala de les conclusions vers al futur de Mèxic –el Copenhaguen del 2010- analitza les principals tensions de fons que ja han estat clarament presents fins ara però que, lluny de resoldre's, són les que continuaran emmarcant les oscil·lacions i els problemes de l'agenda climàtica en els propers temps.

En aquesta secció 7, de conclusions, es fa una darrera mirada retrospectiva a tot l'informe, sobretot a la nova llum del que han fet els països a 31 de gener de 2010, data en que s'havia de fer transparent la crua realitat de l'Acord de Copenhaguen.

Acrònims i Glossari mínim imprescindible

. **GHG, Greenhouse Gas – Gas d’Efecte Hivernacle**

. **UNFCCC, United Nations Framework Convention on Climate Change – Convenció Marc de Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic;** adoptada l’any 1992 a Rio de Janeiro, en el marc de la històrica Cimera de la Terra; la Convenció va entrar en vigor el 1994 i actualment l’han ratificat 194 països

. **COP, “Conference of the Parties – Conferència de les Parts” de la Convenció** que reuneix tots els països – totes les Parts- que l’han ratificada; la reunió de Copenhaguen va ser la seva quinzena reunió: COP 15

. **AWG-LCA, Ad hoc Working Group on Long-term Cooperative Action under the Convention – Grup de Treball Especial sobre la Cooperació a llarg termini en el Marc de la Convenció;** es va crear a Bali el 2007 com a instrument de negociació de l’important acord internacional que s’havia de prendre en el marc de la Convenció a la quinzena reunió del COP a Copenhaguen

. **KP, Kyoto Protocol – Protocol de Kyoto;** aquest Protocol de la Convenció fou adoptat l’any 1997 a Kyoto, en el marc de la tercera reunió de la “Conferència de les Parts, COP 3” de la Convenció. Va entrar en vigor el 2005 i actualment l’han ratificat 184 països, incloent “Parts de l’Annex I” que representen al voltant del 70% de les emissions el 1990

. **CMP, “Conference of the Parties serving as the Meeting of the Parties of the Kyoto Protocol – Conferència de les Parts actuant com a reunió de les Parts del Protocol de Kyoto”** que reuneix tots els països –totes les Parts- que l’han ratificat; en definitiva la diferència està en que no tots els països que han ratificat la Convenció i que constitueixen el COP, han ratificat el Protocol de Kyoto. Els EUA el varen signar però no l’han ratificat. A efectes pràctics, la diferència fonamental entre la Convenció i el seu Protocol de Kyoto, és que la Convenció encoratja a establir i reduir emissions de CO₂ i el Protocol de Kyoto compromet legal i vinculadament als seus signants de l’Annex I de la Convenció a fer-ho! La reunió de Copenhaguen va ser la seva cinquena reunió: CMP 5

. **AWG-KP, Ad hoc Working Group on further commitments for Annex I Parties under the Kyoto Protocol – Grup de Treball Especial sobre els nous compromisos de les parts de l’annex I segons el Protocol de Kyoto;** fou establert per les Parts, a la primera reunió del CMP el 2005, per considerar els futurs compromisos de les parts de l’Annex I de la Convenció sota el Protocol de Kyoto en el període posterior al 2012; s’esperava que finalitzés el seu treball a la cinquena reunió del CMP a Copenhaguen

. **“L’Annex I” de la Convenció** conté el llistat de “les Parts que són països desenvolupats i les altres Parts incloses en l’Annex” que es disposen específicament a, entre altres coses, treballar amb la finalitat de tornar individual o conjuntament als nivells de 1990 les emissions antropogèniques de CO₂. El llistat inclou actualment 42 països industrialitzats (entre ells els de la Unió Europea)

. **“L’Annex B” del Protocol de Kyoto** consigna els compromisos quantificats de limitació i reducció de les emissions dels països de l’Annex I de la Convenció, amb l’objectiu de reduir el total de les seves emissions a un nivell inferior en no menys de 5,2% al de 1990 en el període comprès entre l’any 2008 i el 2012

. **“L’Annex II”** de la Convenció conté el llistat de “les Parts que són països desenvolupats” i que tenen obligacions de transferir tecnologia, capacitat i recursos financers per tal que els països en desenvolupament, que no són parts de l’annex I, puguin reduir les seves emissions, compatiblement amb el seu desenvolupament

. **IPCC, Intergovernmental Panel on Climate Change – Panel Intergovernamental d’Experts sobre Canvi Climàtic.** Fou creat l’any 1988 per l’Organització Meteorològica Mundial, OMM-WMO, i El Programa de Nacions Unides sobre el Medi Ambient, PNUMA-UNEP. El seu primer informe, avalat per 400 científics, fou el pas previ fonamental a la Convenció i, des de llavors, segueix sent un òrgan d’estudi i d’assessorament clau de tot el procés de treball contra el Canvi Climàtic.

. **AR4, IPCC Fourth Assessment Report 2007 – Quart Informe de Valoració de l’IPCC 2007**

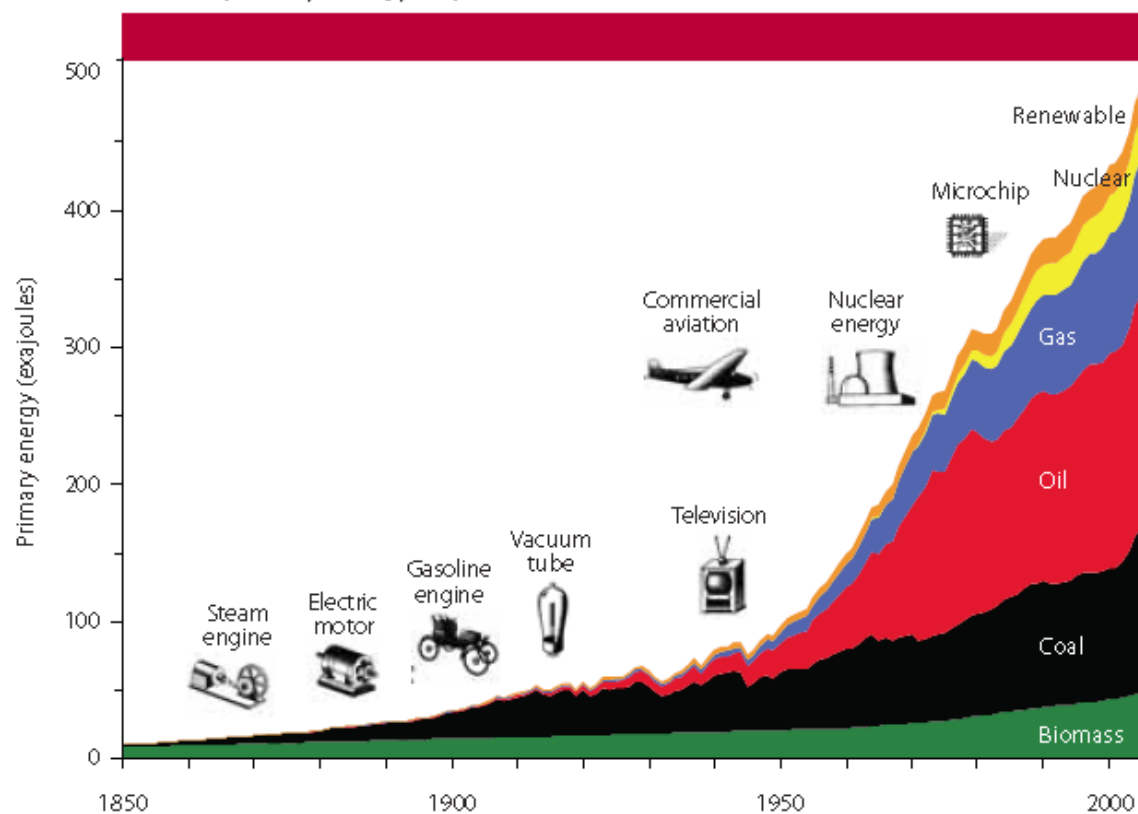
0. "La ciència" demanava –i demana- un radical canvi de rumb

Durant les dues setmanes de la Conferència, observadors, Parts i, finalment, Caps d'Estat i de Govern s'han referit explícitament a *la ciència* com a referent clar i inqüestionable que marcava i marca el camí a seguir.

Doncs bé, sabem que *la ciència* ens diu que, des de començaments de la revolució industrial i especialment des del 1950 del segle passat, degut molt principalment al continuat increment d'emissions de gasos d'efecte hivernacle (GHG-GEH) –molt especialment del diòxid de carboni, CO₂, resultat de la utilització dels combustibles fòssils: carbó, petroli i gas- ha anat augmentant, de forma exponencial, la concentració d'aquests gasos a l'atmosfera terrestre que, havent generat un efecte hivernacle, han contribuït a l'escalfament global de la superfície de la terra i, en conseqüència, a diferents i importants fenomenologies de canvi climàtic planetari. Vegeu el quadre adjunt de dades que sintetitzen el que diu *la ciència* d'acord, després, amb les tres clàssiques figures de sempre (consum energètic, concentració de GHG-GEH a l'atmosfera i augment de la temperatura mitjana a la superfície terrestre).

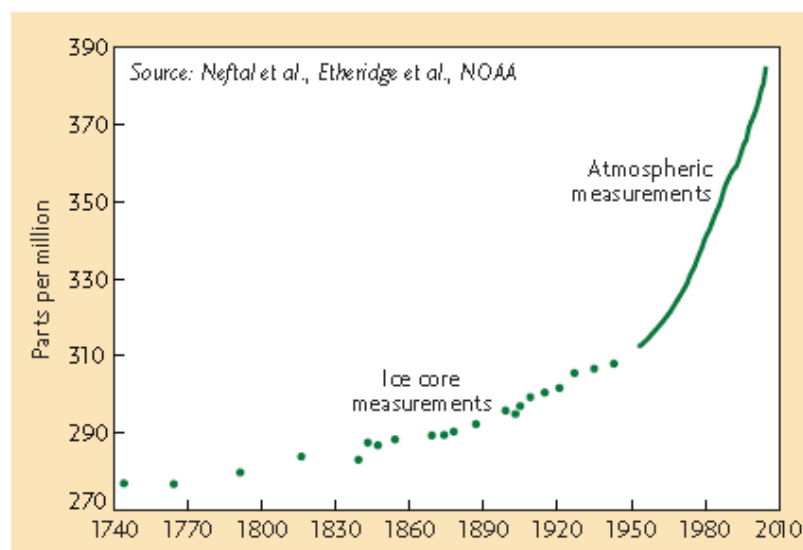
Any	Concentració CO ₂	Augment Temperatura	Pujada nivell mar
Pre industrial	280ppm		
1906			
1950	310ppm		
1993			
1990	350ppm	0,74°C	
2005			3,1 mm/any
2007	384ppm		
2009	390ppm		
...l'augment de la temperatura addicional pot estar entre 1,8 i 4°C més (o més) durant el segle XXI			
...no hauríem de superar mai el llindar dels 2°C més!			
20?? (aviat)	350ppm	màxim de 2°C més	

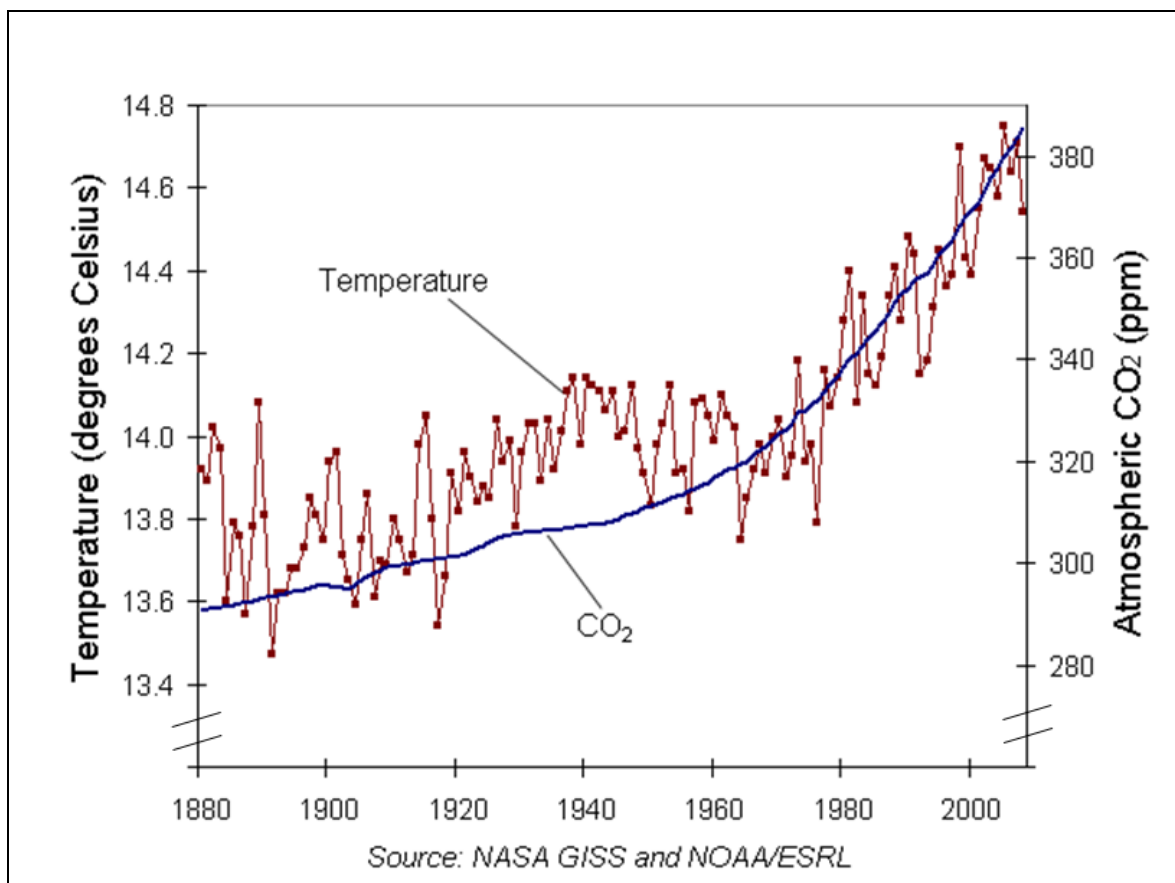
Figure II.4
Global primary energy requirements since 1850

Concentration of CO₂ in Earth's Atmosphere, 1744–2008

Since the mid-eighteenth century fossil fuel use and cement production have released billions of tons of CO₂ to the atmosphere. Carbon dioxide levels in the atmosphere before the Industrial Revolution were some 280 parts per million (ppm). By 2007, levels had reached 384 ppm—a 37-percent increase.

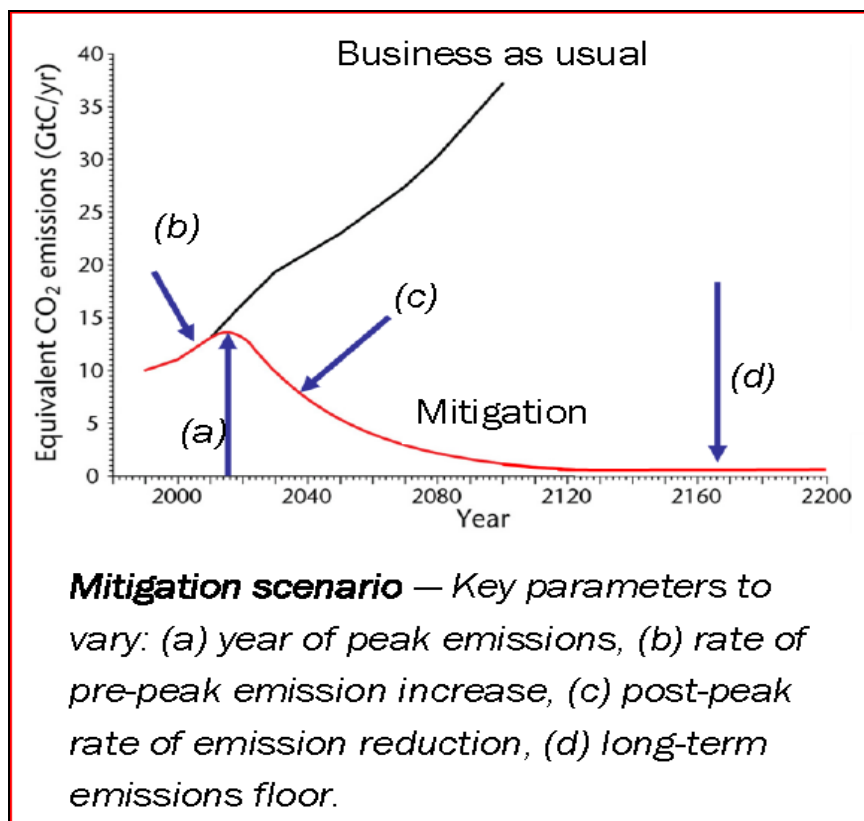
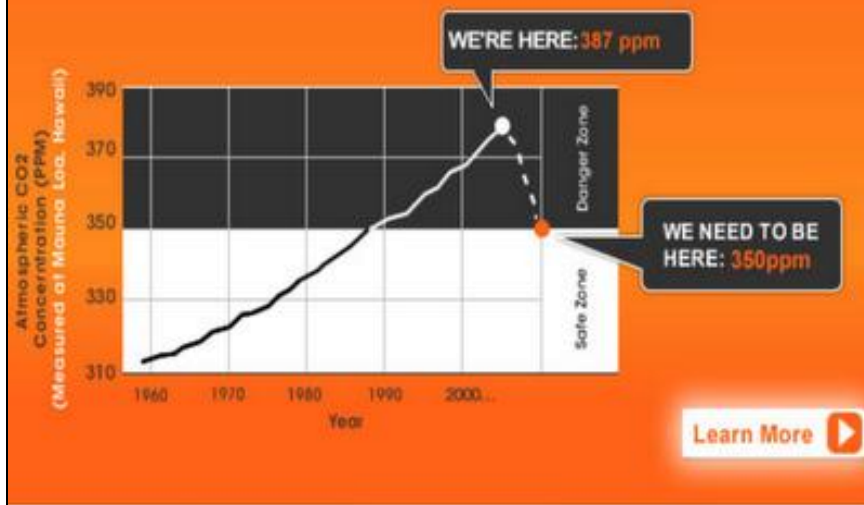

Segons *la ciència* doncs, cal aturar l'augment d'aquesta concentració de gasos a l'atmosfera, arribar al pic de l'augment com més aviat millor –entre l'any 2015 i el 2020 a molt estirar- i començar a reduir-la fins, com a mínim, la concentració que hi havia l'any 1990 i que era de 350ppm. L'assoliment o no d'aquest objectiu i el camí que es segueixi per assolir-lo (fites finals idèntiques seguint camins diferents donaran resultats finals diferents) determinaran l'augment de la temperatura mitjana a la superfície de la terra que en cap cas, segons *la ciència*, hauria de pujar més enllà de 2°C més, del que ja ha pujat fins ara, si no es vol que les conseqüències per a les espècies vives del planeta esdevinguin catastròfiques.

Les dues figures adjuntes –la segona sobretot-, sobre el canvi de rumb que cal prendre ja, són extremadament claus i auto explicatives sobre el que cal fer. La primera en termes de concentració a l'atmosfera i la següent en termes de mitigació o reducció d'emissions.

The Science of 350

La ciència, en aquest context, és tota la que defineix i gira al voltant del quart informe, AR4, de l'IPCC de l'any 2007. Doncs bé, segons aquest informe, **les principals concrecions numèriques de la darrera figura sobre reduccions d'emissions haurien de ser:**

Els Països Desenvolupats de l'Annex I de la Convenció haurien de comprometre una reducció d'entre el 20 i el 40% de les emissions, respecte a les del 1990, per l'any 2020, i d'entre el 80% i el 95% per l'any 2050, per estar a l'alçada de les circumstàncies i impedir que la temperatura a la superfície de la terra no arribi a augmentar els 2°C.

Els Països en Desenvolupament que No són Parts de l'Annex I de la Convenció haurien de contribuir a la solució del problema del canvi climàtic amb reduccions d'entre el 10 i el 30% pel 2020, i d'entre el 40 i el 90% pel 2050.

En una síntesi escadussera i poc afinada, però didàctica, la fita que resumeix a llarg termini, el radical canvi de rumb necessari i imprescindible –una mena de mitjana projectada al futur de les dues fites anteriors- exigeix reduir les emissions mundials totals –del conjunt de tots els països del món- en un 50% pel 2050 respecte a les emissions del 1990¹; la qual cosa suposa, aproximadament –tenint en compte les evolucions probables de la població i l'economia dels diferents països- una reducció del 85% dels Països Parts.

¹ El periòdic **International Herald Tribune**, com a mínim a l'edició que es trobava aquells dies als hotels de Copenhaguen, anava embolcallat d'una coberta especial publicitària però que incloïa la marca del periòdic. Una d'aquestes cobertes, durant la primera setmana de la Conferència, fou:

Encara que hi havien i hi han tants altres temes que no acabaríem pas ni tan sols d'enumerar-los, **de fet, la línia entre l'èxit o el fracàs de la Conferència de Copenhaguen passava, molt principalment, per la proximitat o l'allunyament de la presa de compromisos en relació a les fites de reducció anteriors, és a dir, passava per decidir o no el radical canvi de rumb.**

En canvi, “l'Acord de Copenhaguen”, tal com es veurà a continuació, només diu que es reduiran les emissions globals per aconseguir que l'augment de la temperatura es mantingui per sota dels 2°C. Un “brindis al sol” incapaç d'amagar un fracàs rotund, incapaç d'amagar que no hi ha hagut canvi de rumb i que l'escenari Business as Usual, BaU, continua imperant al món!

1. Les magnituds del fracàs final sense, sobretot, canvi de rumb i complicant més la governança mundial del tema

De tant parlar-ne, el dia 18 de desembre s'aplegaran a Copenhaguen la quantitat de Caps d'Estat o de Govern més gran que mai s'havien trobat junts abans; Copenhaguen es transformaria al final, doncs, en una fracassada –pels resultats- històrica –pel nombre- Cimera de Caps d'Estat i de Govern.

Emperò, mentre més ens apropàvem a la part històrica d'aquesta fita, més s'allunyava la possibilitat d'arribar a acords. En cert sentit “la historicitat del dia final” va ser un dels motius que també dificultarien el treball cap als resultats. El debat sobre si els Caps d'Estat i de Govern només havien d'anar a ratificar o també haurien de negociar uns hipotètics resultats finals va estar present, in crescendo, durant tota la segona setmana. I de la mateixa manera que hi va haver qui va continuar treballant fins el darrer moment preparant una ratificació final, també hi va haver molt “especulador” que va optar per passar tota “la pressió” a aquesta “Cimera final”, com a millor manera “d'hipotecar” el final i sortir-ne sense resultats.

En aquest context, probablement **el President Obama “no es podia permetre” sortir de Copenhaguen sense algun acord; el seu paper de principal líder mundial hauria quedat del tot en entredit**; això, conjuntament potser amb una nevada sobre Washington que el forçava a tornar aviat per poder-hi aterrar, van conduir a un acord molt satisfactori per la Xina i la Índia, satisfactori pels EUA, i molt insatisfactori, segurament i si féssim cas del que defensaren durant les dues setmanes, per a la resta dels països i, sobretot, per la humanitat en el seu conjunt.

El propi president Obama, en la roda de premsa abans d'agafar l'avió, reconeixia que l'acord no era suficient, que s'havia de continuar treballant en la direcció que marcava el Pla d'Acció de Bali però que, en paraules pràcticament textuais, mentre s'arribava –i no seria senzill- a algun tipus de tractat, era millor anar fent alguna cosa com la que preveu l'anomenat “Acord de Copenhaguen”.

Però si amb dues potes dobles –Convenció i Protocol; AWG-LCA i AWG-KP- ja es caminava amb molta dificultat, ara, per arribar a acords legalment vinculants, caldrà fer caramboles a tres bandes entre la “Convenció” el “Protocol” i l’Acord”.

En qualsevol cas, també cal dir que el funcionament del COP –expressió inequívoca de l’actual sistema de Governança Democràtica Mundial- acabaria impossibilitant que aquest òrgan assumís i aprovés formalment l’acord. S’hi varen oposar Veneçuela, Nicaragua, Cuba, Bolívia i –a títol individual, no en representació del G77 i Xina- Sudan. Aquest no és un tema menor i, a ben segur, tindrà conseqüències pràctiques importants sobre el posterior desenvolupament del propi “Acord de Copenhaguen”. Vegeu en relació a aquest punt els apartats 1.3. i 7.1.

1.1. Les magnituds del fracàs de Copenhaguen a la llum, simplement, de les diferències entre “l’Acord de Copenhaguen” i el seu darrer esborrany previ!

La penúria de l’acord, la magnitud del fracàs rotund de Copenhaguen, es pot evidenciar simplement si hom analitza els darrers i més significatius canvis –les diferències fonamentals-, entre l’acord final i el seu darrer esborrany previ que ja va circular públicament –i que encara es pot trobar a internet- i que, probablement, allà a quarts de vuit del vespre del dia 18, mentre Obama feia la roda de premsa mencionada –i és de suposar que després de donar el vist i plau a aquests canvis-, donava lloc a “l’Acord de Copenhaguen”.

A l’article 2 de l’esborrany de l’acord la frase:

“to reduce global emissions by 50 per cent in 2050 below 1990 levels, taking into account the right to equitable access to atmospheric space.”

quedaria a l’acord en:

“to reduce global emissions so as to hold the increase in global temperature below 2 degrees Celsius, and take action to meet this objective consistent with science and on the basis of equity”.

A l'article 4 de l'esborrany de l'acord la frase:

"Annex I Parties to the Convention commit to reducing their emissions individually or jointly by at least 80 per cent by 2050."

quedaria **esborrada** a l'acord.

I en el **mateix article** la frase:

"They also commit to implement individually or jointly the quantified economy-wide emissions targets for 2020 as listed in appendix 1,

quedaria a l'**acord** en:

"Annex I Parties commit to implement individually or jointly the quantified economy-wide emissions targets for 2020, to be submitted in the format given in Appendix I"

A l'article 5 de l'esborrany de l'acord la frase:

"Non Annex I Parties will provide biennial national inventory reports in accordance with revised guidelines adopted by the Conferences of the Parties."

quedaria a l'**acord** en:

"Non Annex I Parties will communicate information of the implementation of their actions through National Communications, with provisions for international consultations and analysis under clearly defined guidelines that will ensure that national sovereignty is respected"

Al final de l'article 8 de l'esborrany de l'acord, la frase

"A significant portion of such funding should flow through the Copenhagen Green Climate Fund"

quedaria **esborrada** a l'acord.

I al final de l'**article 12 i darrer de l'esborrany de l'acord** de la frase:

"This would include considerations of strengthening the long term goal referencing various matters presented by science, including in relation to temperature rises of 1,5 degrees Celsius."

quedaria tallada a l'**acord** en la paraula **"goal"**.

Si es té en compte el que diu *la ciència*, i que hem recollit a l'apartat 0, i les diferències entre el que deia l'esborrany previ de l'acord –que, encara que insatisfactoriament, si que dibuixava un missatge de canvi de rumb- i el que acaba dient "l'Acord de Copenhaguen", hom només pot concloure que no hi ha cap missatge concret de canvi de rumb i el fracàs és, per tant, rotund.

Principal, i resumidament, el que no acorda doncs, i en canvi era imprescindible acordar, "l'Acord de Copenhaguen" és, tenint en compte els redactats finals dels articles 2 i 4, cap compromís legal vinculant i de fet, i de moment a l'espera de les comunicacions que s'han de produir durant els primers mesos del 2010, cap compromís voluntari important de reducció d'emissions de les diferents Parts, ni tampoc per tant, i també era molt important aprovar-ho, cap any pic en la concentració de GHG-GEH a l'atmosfera terrestre.

En canvi, s'ha de considerar com un pas molt negatiu la referència explícita en l'article 5, justament en aquest tema i context, al respecte més absolut a la sobirania nacional en el tema de la verificació internacional del compliment de compromisos de les Parts –tema en el que, en canvi, s'havia avançat molt positivament en el context del Protocol de Kyoto. Xina i Índia varen guanyar aquí una batalla que diu molt de com entenen ambdós països la Governança Democràtica Mundial.

1.2. De caminar amb dos instruments disjunts a intentar fer caramboles a tres bandes; o l'arquitectura política internacional del canvi climàtic queda encara molt més complicada

Les dificultats per arribar a acords en els temes de canvi climàtic es veuen incrementades per una estructura, per una arquitectura política internacional al voltant d'aquests temes, veritablement complicada que s'anirà analitzant més detalladament al llarg d'aquest document.

Però si tot ja era complicat i ho va ser molt a Copenhaguen ara encara ho serà molt més! De l'arquitectura internacional de dues potes dobles disjunts (Convenció i Protocol; AWG-LCA i AWG-KP) que es tenia fins ara, es passa a una arquitectura internacional de tres potes (Convenció, Protocol i Acord), probablement triples si hi afegim els grups de treball. Si la fictícia, per ambigua i multivalent, "ruta de Bali" va portar pel camí irresoluble de l'amargura a partidaris de continuar amb el protocol de Kyoto "contra" partidaris d'un nou acord (sense que mai s'acabés de precisar les característiques i naturalesa legal d'aquest acord) de la Convenció que incorporés, per exemple, els EUA i algunes economies emergents, ara caldrà afegir-hi l'existència d'un acord voluntari on tothom s'hi podrà vincular segons les seves bones intencions.

De fet no serà fins al 31 de Gener de 2010 que les Parts de l'Annex I comunicaran els seus compromisos quantificats de reducció d'emissions, per tal d'omplir el que a partir d'ara serà l'Apèndix I de l'Acord de Copenhaguen. I no serà fins a la mateixa data que les Parts que no ho són de l'Annex I, comunicaran al secretariat de la Convenció les accions de mitigació que es proposaran implementar, per tal d'omplir el que a partir d'ara serà el seu Apèndix II. Vegeu l'apartat 7.1.! Tot això però, tal com s'ha dit i s'analitzarà a continuació, en el context d'un acord que formalment no ha estat pres pel COP 15!

El següent quadre intenta il·lustrar les disjuncions d'una arquitectura política cada vegada més insensata (sense sentit). Al llarg d'aquest document es faran diferents referències i explicacions relatives a aquest quadre que, en aquest punt, només pretén, en el context de les altres que ja existien, l'aparició de la nova pota que suposa "l'Acord de Copenhaguen".

Quadre 1: Arquitectura política internacional del canvi climàtic després de Copenhaguen

CONVENCIÓ - COP (194 països Parts)		
AWG-LCA (creat a Bali hauria d'haver acabat la seva feina a Copenhaguen; se li ha prorrogat l'existència)		
Annex I (42 països) (Parts industrialitzades amb compromisos)	No Annex I	
Annex 2 (24 països) (Parts que han d'ajudar tecnològica i financerament als països No Annex I)		
PROTOCOL DE KYOTO - CMP (184 països Parts)		
AWG-KP (creat conjuntament amb el CMP amb el mandat de treballar tots els temes relatis al PK)		
Annex B (quantificació compromisos Parts Annex I)		EUA el més important dels 10!

ACORD COPENHAGUEN (més de 100 països associats a 31/01/2010) (els 194 de la convenció menys Veneçuela, Nicaragua, Bolívia, Cuba i Sudan i menys bastants més!)	
AWG?	
APÈNDIX I Annex I (42 països?) <u>Quantified economy-wide emissions targets for 2020</u>	APÈNDIX II Non-Annex 1 <u>Nationally appropriate mitigation actions of developing countries parties</u>

1.3. Del projecte de reglament de la Conferència de les Parts, COP, o d'un exemple "històric" significatiu –que explotà a Copenhaguen- de manca d'una real Governabilitat Democràtica Mundial, GDM

En qualsevol cas, ja s'ha dit també que "el funcionament" del COP –expressió inequívoca de l'actual sistema de Governança Democràtica Mundial- acabaria impossibilitant que aquest òrgan assumís i aprovés formalment l'acord, degut a la negativa dels cinc països mencionats a fer el consens necessari.

Ja forma part de la "normalitat política" que el COP es vingui reunint, any darrera any, sense de fet, reglament de funcionament aprovat pel que fa al seu "Article 42: Votacions". Efectivament, d'acord amb la Nota 2 adjunta de la Secretaria de la Convenció pel que fa al Reglament de la Conferència de les Parts

2. Conforme a la decisión adoptada por la Conferencia de las Partes al comienzo de su primer período de sesiones, actualmente la Conferencia de las Partes y sus órganos subsidiarios aplican el proyecto de reglamento, con excepción del proyecto de artículo 42: "Votaciones" (véase FCCC/CP/1995/7,párr. 10), que figura en negrita en el presente documento. La Presidenta de la Conferencia celebró consultas sobre el reglamento durante el período de sesiones y, hacia el final del período de sesiones, aseguró que continuaría esas consultas a fin de lograr el consenso antes del segundo período de sesiones de la Conferencia (FCCC/CP/1995/7, párr. 14). La Presidenta informará a la Conferencia en su segundo período de sesiones de los resultados de esas consultas.

el COP 15 es va obrir, com tots els anteriors!, la 1a setmana de la Conferència reiterant el contingut d'aquesta nota i la voluntat de continuar consultes per part de la presidència; així ve passant i, evidentment, res sembla fer sospitar que això hagi de canviar aviat.

En definitiva això suposa, a la pràctica, que, en el COP, tot s'ha d'aprovar per consens. I és aquest fet el que, en aquesta ocasió, permetria als estats Parts mencionats (Veneçuela, Nicaragua, Cuba, Bolívia i Sudan) bloquejar la presa de "l'Acord de Copenhaguen" com a decisió formal del COP 15. El COP 15 va estar aturat durant tota la nit del 18 al 19 de desembre per acabar prenent una decisió "salomònica" el dissabte 19 al matí, que diu textualment,:

The Conference of the Parties,

Takes note of the Copenhagen Accord of 18 December 2009.

El que ha esdevingut una costum de manca de desenvolupament (que demana explícitament la Convenció) dels sistemes de presa de decisions dins de les estructures polítiques de Governança Mundial del canvi climàtic pot, finalment, passar una factura de molta més complicació en aquesta governança després de la Conferència de Copenhaguen.

1.3.1. Sobre “democràcia” en el sí de NNUU: “open, transparent and inclusive” i “bottom – up” vs “informal consultations”

D’acord amb el tema que acabem de considerar, però també per molts altres motius, la Conferència de Copenhaguen hauria de portar a moltes diverses reflexions sobre el funcionament de les pròpies NNUU, sobre la seva utilitat i eficàcia, sobre quan lluny estan d’un sistema real de Governabilitat Democràtica Mundial, etc.

I dins d’aquest etcètera però molt relacionat amb la pròpia concepció del que és “democràcia” i, més específicament, del que és i no és un “funcionament democràtic” hi va haver una tensió explícita constant durant tota la Conferència al voltant del dilema (o no, perquè també podria ser una complementarietat positiva i enriquidora) “open, transparent and inclusive” versus “informal consultations, contact grups, drafting groups, etc.”

La Presidència danesa de la reunió “va estar –per entendren’s-” a l’alçada del que fou la Conferència; i a més a més de forma bastant desafortunada i, sobretot –a parer del qui escriu-, molt inoportuna. Els seus moviments pretesament d’ajuda per avançar cap a acords tenien, van tenir, la virtut de provocar, pràcticament cada vegada, el contrari; és a dir, van complicar més les coses.

L’anunci molt prematur –pràcticament el primer dia de la conferència- de que la presidència danesa preparava un esborrany de document d’acord final només va servir per, si n’hi havia d’haver algun, en algun moment clau de la Conferència –abans de la Cimera dels Caps d’Estat i de Govern, per exemple-, fer-lo gairebé impossible.

La notable publicitat sobre el dinar de la presidència danesa amb 55 ministres de 55 països el diumenge 13 de desembre, només va servir perquè aquesta presidència anés perdent capacitats d’exercir un paper moderador i de lideratge sobre el conjunt de totes les Parts dels plenaris del COP i del CMP.

En aquest context, els reiterats intents de la presidència d’obrir processos d’acceleració de les negociacions a partir, sobretot, de “informal consultations” van ser contínuament rebutjats, de forma bastant majoritària, en les reunions plenàries del COP i del CMP.

La reivindicació constant, en aquest context, de que el procés fos sempre “open, transparent and inclusive” es va transformar en una de les consignes més repetides; a voltes, algunes de les Parts, hi afegien la voluntat de que el procés fos “bottom-up” (de baix a dalt!).

Donaria la impressió que els debats, i les corresponents tensions, sobre democràcia representativa, participativa, inclusiva, etc. haguessin arribat a dins de NNUU.

Emperò i partint de la premissa de que, naturalment, totes les Parts han de ser partícips dels treballs i dels acords que es prenen a NNUU, es fa difícil imaginar que els representants de 194 estats, amb els seus col·laboradors (tres normalment en una sessió plenària), puguin treballar, negociar i discutir tot; es fa difícil imaginar que vol dir, en aquest context, que els processos hagin de ser “bottom up” –com si els negociadors experts de les Parts fossin el “bottom” i els seus corresponents Caps d’Estat i de Govern els “up”.

En definitiva, totes aquestes tensions son expressió de que la desconfiança entre els països és màxima en aquests moments – en aquest sentit, segurament no es pot oblidar aquí com va anar i com es va acabar la Conferència de Nacions Unides sobre la Crisis Global del Juny del 2009 al voltant de tot el procés de creació del G20-. Que aquesta desconfiança s’estén molt particularment també dins del G77 (on hi “conviu” des de els anomenats “Països Menys Desenvolupats – Least Developing Countries, LDC” fins a la “coalició virtual” de les economies emergents: Brasil Índia i Xina. I que aquesta desconfiança genera aquesta reivindicació constant pròpia de dinàmiques, gairebé “radicals”, de democràcia participativa. En canvi, segurament, consultes informals i creació d’un grup negociador – naturalment representatiu de les Parts, que per això estan agrupades justament en grups negociadors- més petit i que pogués coordinar i complementar les negociacions dels AWG, no solament no hagués sigut res estrany a NNUU (ben al contrari, hagués estat lo normal) sinó que, potser, hagués ajudat a un resultat final diferent. Només cal veure com va acabar el treball, sobretot, del AWG-KP –apartat 4.4.1.-, per constatar que els procediments, de per sí, no garantitzen ni la transparència ni la inclusivitat.

1.3.2. Evidència de la necessitat d’una Profunda Reforma del Sistema d’Organitzacions Internacionals i de la construcció d’una real Governança Democràtica Mundial

En definitiva, i sempre pel qui escriu, s’està davant de l’exemple, de l’estudi de cas –en argot acadèmic- , més clar de disfunció gairebé total entre un desafiament que és global (de tota la humanitat –i de les altres espècies vives- en el conjunt de tot el planeta) i que es pretén que resolgui una vella organització de la humanitat en estats-nació sobirans (i aquesta sobirania en surt reforçada en l’Acord de Copenhaguen, com feia temps no

passava) que, s'entén, representen els interessos reals i legítims dels seus ciutadans. Davant de l'escalfament global i del canvi climàtic planetaris no hi ha interessos reals diferents legítims entre els ciutadans dels diferents països. Hi ha, aixó sí, interessos diferents antagònics entre els estats dels diferents països com a tals.

Per tant, la necessitat d'evolucionar des d'una organització d'estats sobirans a una institució mundial a la que els estats –però en definitiva els ciutadans del món- cedeixin sobirania política real en la resolució dels problemes globals, amb el del canvi climàtic com exemple més paradigmàtic, s'ha acabat de demostrar com una necessitat imperiosa.

En aquest punt tant neuràlgic, hom no vol defugir una tensió que, mal interpretada, podria semblar contradictòria amb les dues constatacions anteriors. S'analitzarà més endavant, però es bo avançar aquí que una de les explicacions de fons dels profunds desacords entre els països es troba en la prioritització, per part dels països en desenvolupament, de l'agenda del desenvolupament en relació a l'agenda climàtica. Ningú més a favor d'aquesta prioritització que el qui escriu, però justament també, no sap veure cap altre escenari polític que el de una Governança Democràtica Mundial que, justament, pugui afrontar el desafiament global del canvi climàtic sense deixar de prioritzar, ans el contrari, la satisfacció de les necessitats humanes de més de la meitat de la humanitat que continua vivint en condicions inacceptables i que, justament, tampoc l'actual sistema d'estats sobirans ha estat capaç de resoldre, ans el contrari, en els darrers 60 anys.

2. Els pocs i escadussers resultats positius de Copenhaguen; fonamentalment els lligats als temes financers

Agafant una interpretació formal i “formalment positiva –en excés segurament–” valoració del SG de les NNUU com a referència de valoració, es poden citar els següents resultats positius:

. Les Parts de l’Acord de Copenhaguen (així les anomena el SG de NNUU però recordis que ningú sap encara ben bé quines són) acorden treballar cap a l’objectiu comú a llarg termini de limitar l’augment de la temperatura global per sota dels 2°C

- Ja s’ha comentat però que aquest acord sense compromisos molt importants, clars, legals i vinculants de reduccions d’emissions és un “brindis al sol”

. L’Acord fa una crida específica per l’immediat establiment d’un mecanisme que incloent el **REDD+plus (Reducing Emissions from Deforestation and forest Degradation+plus)**, faciliti la mobilització de recursos financers per part dels països desenvolupats

- Un redactat com els de sempre que, com sempre també, permeten “no fer res”. En definitiva, un cert recolzament a un dels pocs documents, i malgrat tot poc substantiu, aprovats pel plenari del COP 15, a proposta del SB-STA (Subsidiary Body for Scientific and Technological Advise);: Guia Metodològica per activitats relatives a la reducció d’emissions per deforestació i degradació dels boscos i el paper de conservació, gestió sostenible dels boscos i millora de boscos stocks de carboni en els països en desenvolupament.

. L’acord sembla establir dos nous òrgans: a banda d’un “Panel d’Alt Nivell” dins de l’estructura del COP per estudiar fonts potencials d’ingressos, incloent fonts alternatives de finançament –tema que s’entreveu lligat amb les iniciatives actuals sobre impostos a transaccions financeres-, **es crea a l’article 10, i aquest potser si que és un resultat realment positiu, el que s’anomenarà “Copenhaguen Green Climate Fund” com a unitat operativa de mecanismes financers de la Convenció per al suport de projectes, programes, polítiques i altres activitats en els països en desenvolupament relatives a la mitigació, incloent REDD+plus, adaptació, etc.**; d’altra banda l’article 11 estableix un anomenat “Technology Mechanism” per accelerar el desenvolupament i la transferència de tecnologia per actuacions d’adaptació i mitigació.

- Fins ara, els mecanismes de finançament al voltant dels temes de canvi climàtic eren diversos i o bé tenien un caràcter temàtic específic (el Fons d'Adaptació, per exemple) o bé estaven, de fet, fora de l'arquitectura política internacional dels temes de canvi climàtic –com era i és el cas del GEF (Global Environmental Fund) creat a la Cimera de la Terra de Rio de Janeiro i gestionat, fonamentalment, pel Banc Mundial-. En aquest sentit **si que cal valorar positivament la creació d'aquest Fons de Copenhaguen, dins totalment de l'estructura del COP i amb uns compromisos d'ingressos econòmics inicials de USD 30 billion pel període 2010-2012 i, sobretot, de USD 100 billion a l'any a partir del 2020 per tal de suportar les necessitats dels països en desenvolupament. Per situar la importància d'aquesta darrera quantitat val a dir que és del mateix ordre de magnitud que l'actual Ajuda Oficial al Desenvolupament, AOD-ODA, total mundial.**

3. Una primera valoració política sintètica dels perquès del fracàs!

Tot i que aquesta anàlisi es farà amb bastanta cura al llarg de les properes seccions, serà segurament bo donar ja una primera i més esquemàtica valoració dels perquès fonamentals que hi han darrera del fracàs. I de fet, i sobretot a la llum de les dades, els coneixements i les anàlisis actuals, són bastant evidents.

3.1. La màxima tensió del “desitjat desenvolupament humà sostenible” es decanta, de moment, a favor del “present” i en detriment del futur

Tothom té definitivament assumit que el model energètic en que s’ha basat i es basa el creixement econòmic mundial –creixement, en definitiva, de la producció i el consum de tota mena de productes i serveis-, no és sostenible i ha de ser canviat de soca-arrel: de les energies fòssils s’ha de passar a energies netes i renovables; fins i tot els que consideren l’opció nuclear com una alternativa –assumint la seva altra no netedat com acceptable-, la consideren per un període transitori, degut a la seva no renovabilitat.

Però en aquests moments de la història –com a mínim de la història tecnològica-, tothom ha arribat també a la conclusió que el canvi de model energètic va indistricablement lligat al canvi de model econòmic, almenys i fonamentalment, en la seves vessants (quantitatives i qualitatives) de creixement. És a dir, continuar creixent econòmicament de les maneres que s’està fent és, actualment encara –no està del tot clar en un futur a mig termini-, sinònim, a la pràctica, d’utilitzar més energies fòssils i, per tant, d’emetre més GHG-GEH, augmentant la seva concentració a l’atmosfera, provocant més escalfament global, i més canvis en la climatologia planetària.

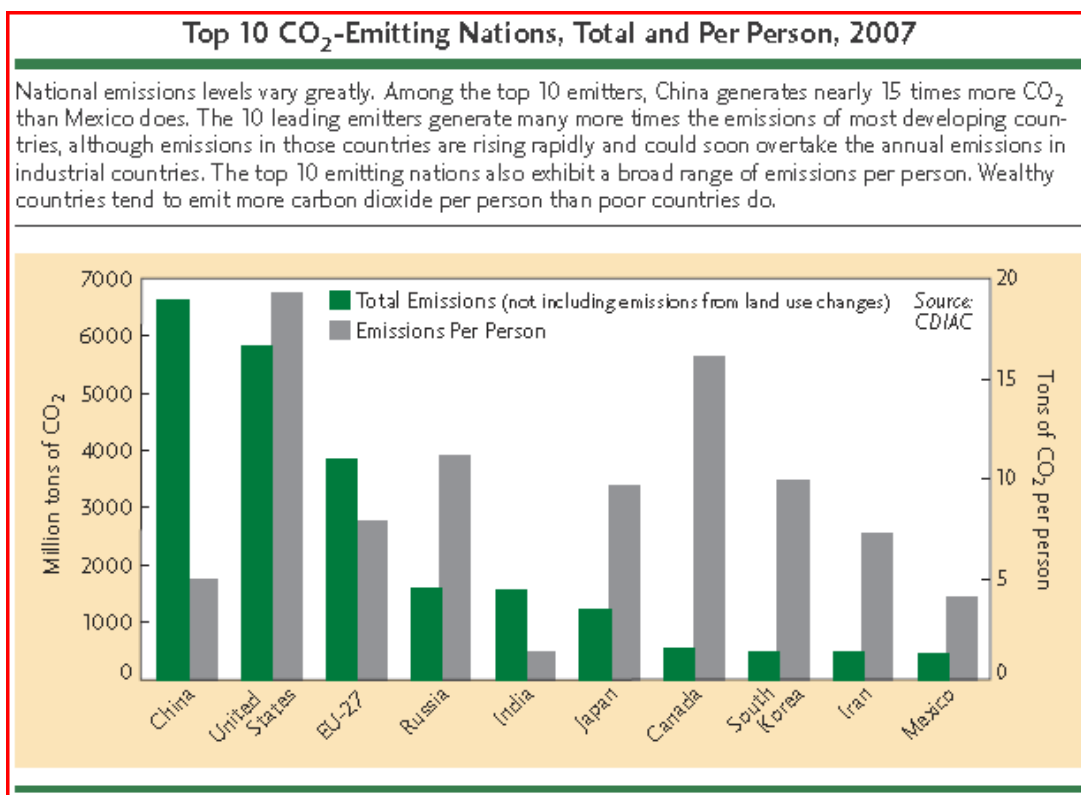
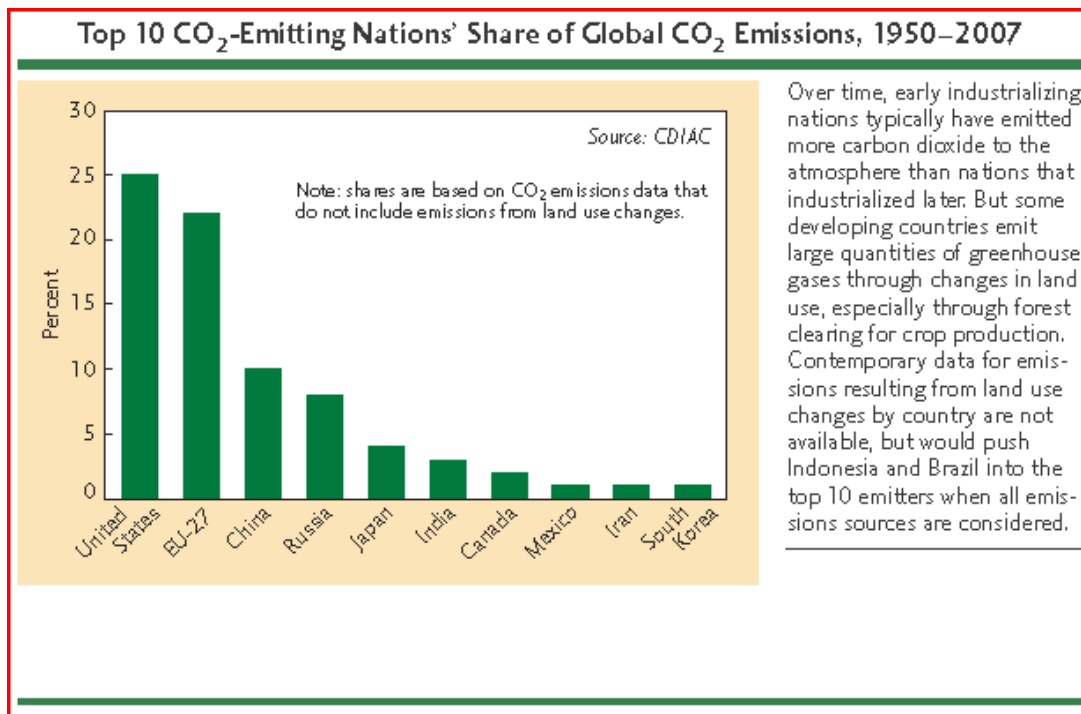
I tot i que cada vegada més i més “gent”, inclosos líders polítics de països, estan d’acord en que s’ha de canviar radicalment de model energètic, molta menys d’aquesta “gent” està d’acord en canviar l’actual model de creixement econòmic. Després de la darrera, i no acabada, crisi financera i econòmica global, tots els líders polítics dels països

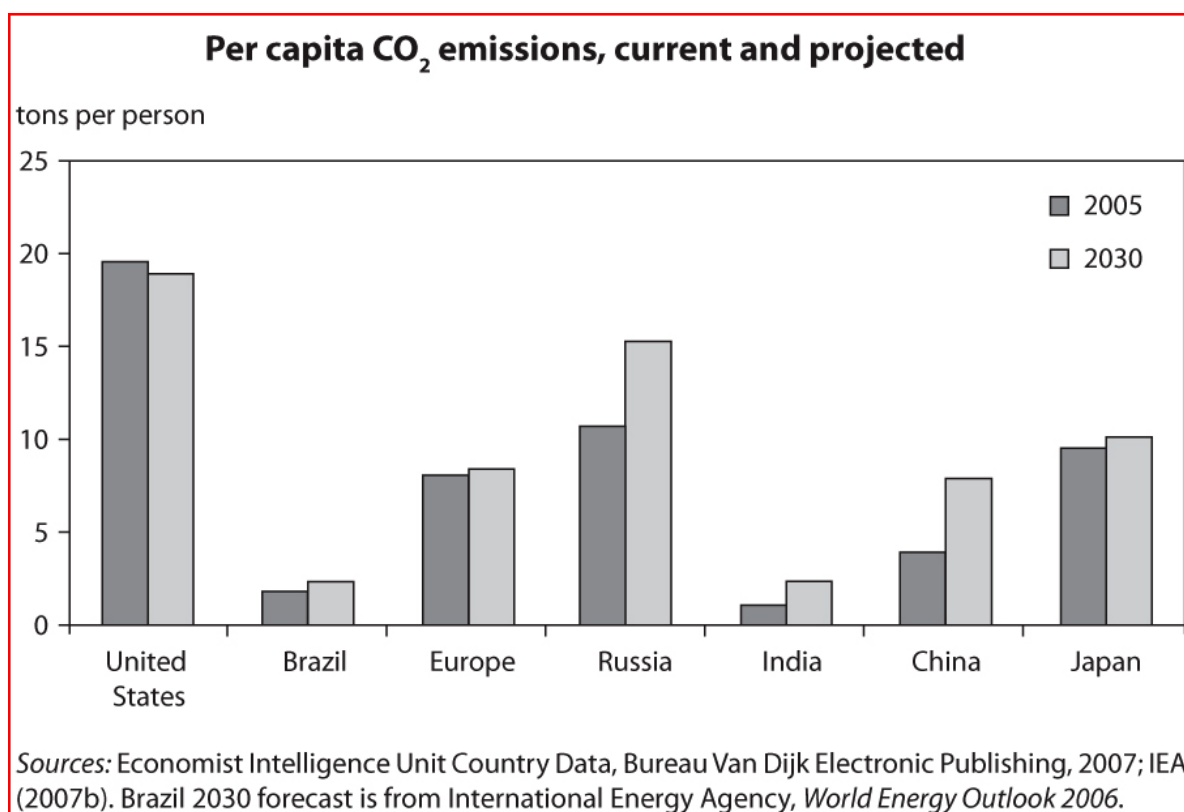
segueixen buscant el seu creixement econòmic per mantenir, i continuar incrementant, les actuals pautes de vida dels seus habitants.

D'altra banda però, i seguint desglosant el mateix fil del qual venim, el model de creixement econòmic és, també entre moltes altres coses, un model competitiu, entre altres nivells, al nivell dels diferents països. I en aquest context, costa i costarà molt que algú vulgui donar el primer pas –sinó el dóna tothom–, sobretot en un moment de crisi econòmica global i de, per tant, tensions socials relativament importants –amb taxes d'atur molt grans– dins dels països més rics, i també dins de les anomenades economies emergents, on els efectes dels actuals importants creixements econòmics no han arribat, ni molt menys encara, a majories considerables dels seus habitants. Qualsevol possible pas d'un país, en les direccions que ens ocupen aquí, es auto analitza, més que mai, com una possible pèrdua de competitivitat del país.

S'estava doncs, segurament, en un dels pitjors moments de la història recent com per tenir-hi la Conferència de Copenhaguen. En aquest context diríem que vivim, la humanitat sencera, una cruïlla de màxima tensió entre la satisfacció de les necessitats actuals (que, si més no de moment, “no se sap materialitzar” sense creixement econòmic) i la no hipotecació de la satisfacció de les necessitats de les generacions futures (que “no s'estarant garantint” si no es fa el canvi de rumb tant mencionat, és a dir, sinó es canvia radicalment de, com a mínim, model energètic). D'aquí el titular: “la màxima tensió del “desitjat desenvolupament humà sostenible” es decanta, de moment, a favor del “present” i en detriment del futur.

3.2. Les responsabilitats en el fenomen del canvi climàtic dels països Parts principals, i les seves posicions polítiques econòmiques de fons a Copenhaguen com a explicació del fracàs (és l'economia, estúpid!)

PAÍS PART (ordre hist.)	EMISSIONS TOTALS	EMISSIONS PER CÀPITA	EMISSIONS HISTÒRIQUES	"suma ordres (i posició segons ella)"
EUA	2	1	1	4 (1)
UE	3	6	2	11 (2)
XINA	1	8	3	12 (4)
RÚSSIA	4	3	4	11 (3)
JAPÓ	6	5	5	16 (5)
ÍNDIA	5	10	6	21 (7)
CANADA	7	2	7	16 (6)
MÈXIC	10	9	8	27 (10)
IRAN	9	7	9	26 (9)
KOREA SUD	8	4	10	22 (8)

Les tres figures anteriors i, sobretot, la taula d'elaboració pròpia final situen prou bé els nivells de responsabilitats històriques, actuals totals i actuals per càpita (per aquest concepte la tercera figura dóna també una possible projecció futura) i, a la darrera columna, "una visió aditiva" barroera però útil.

Doncs bé, seguint aquest “darrer ordre barroer però útil” podem afirmar que:

. Els **EUA** per assolir els objectius a llarg termini (2050) anunciats per Obama abans de Copenhaguen, hauria de capgirar el seu país com un mitjó. No es tractaria d'un canvi de rumb, es tractaria pràcticament d'un canvi de país, començant pel seu tipus d'assentament territorial tant extens en tots els sentits.

. La **UE** és l'únic actor que ho ha mig intentat (fent tantes trampes com ha pogut; entre elles, i sobretot, les dels anomenats Mecanismes de Mercat), però en la mesura que no juguin els altres actors, en el context actual, la UE no pot jugar, simplement per un factor de pèrdua de competitivitat econòmica en l'actual context mundial.

. **Rússia** ni està en condicions, com a mínim encara, de canviar les seves tecnologies obsoletes i, per tant, ineficients i altament contaminants ni, d'altra banda, té cap interès – principalment econòmic com sempre-, com a un dels principals dipositaris d'energies fòssils, en que el món hi deixi de dependre.

. **Xina** (amb la Índia més que mai al seu costat, en tot en aquest tema) no vol ni sentir parlar de deixar de créixer econòmicament, abans d'estendre'n, tal com s'ha dit, els beneficis d'aquest creixement a molta més quantitat de la seva ingent població.

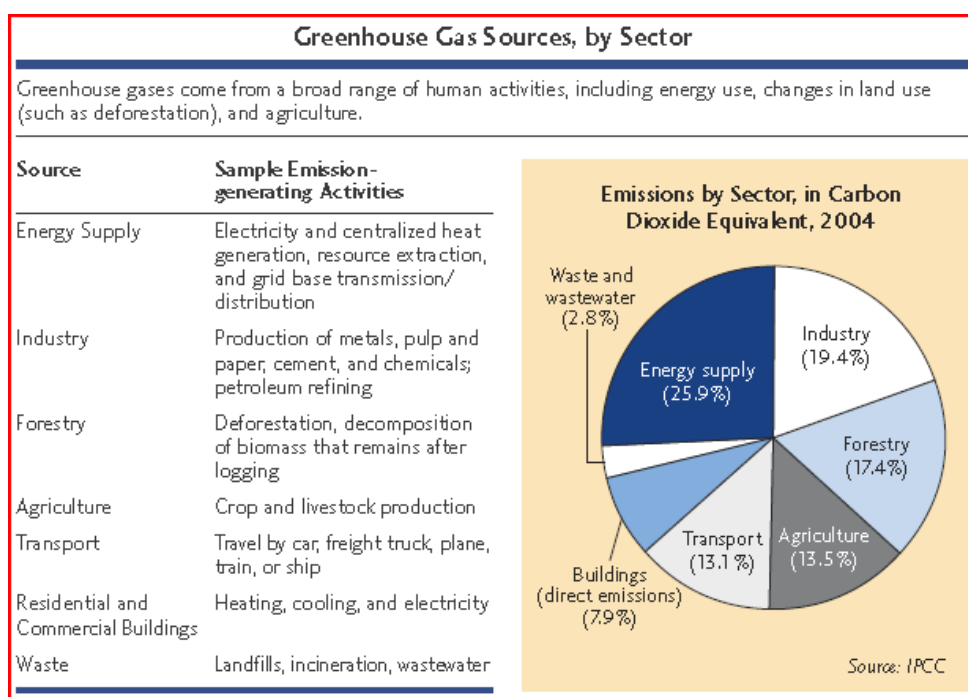
. **Japó** està en una situació bastant similar, també en tot, a la de la UE.

. I **Canada** en la mateixa que els EUA; amb una diferència: ells no tenen “encara”, ni molt menys en aquests moments, un “Obama”.

En aquest context i sense estendre-s'hi pas massa, es podria afirmar fins i tot que, efectivament, era bastant ingenu pensar que Copenhaguen es podia acabar d'altra manera que no fos amb un rotund fracàs. Els interessos particulars dels responsables principals del fenomen del canvi climàtic només tenia i té un punt de coincidència: a tots ells els hi convé particularment més que no es comenci cap canvi significatiu de rumb en els seus models energètic i econòmic actuals.

3.3. Uns darrers apunts sobre models econòmics i/o energètics i/o tecnològics

Constatat doncs per totes bandes, que el fet essencial en el que es basa la realitat de la vida econòmica actual de la humanitat al planeta: el creixement econòmic basat en un us extensiu d'energies primàries de base fòssil, és l'arrel mateixa i clarament principal del problema que estem tractant². Hi ha altres gasos d'efecte hivernacle, però el CO₂ (gas que s'emet al cremar combustibles fòssils) representa, d'una o altra manera –directa o indirectament-, tres quartes parts del nostre problema. I observant, d'acord amb la següent figura, fins a quin punt tots els sectors principals de la vida econòmica actual estant fonamentats en unes opcions energètiques i tecnològiques que, totes elles, son factors conductors de la problemàtica de les emissions antropocèntriques de CO₂, no es pot més que emfatitzar quant complicat és fer el canvi de rumb del que es ve parlant en aquest document.

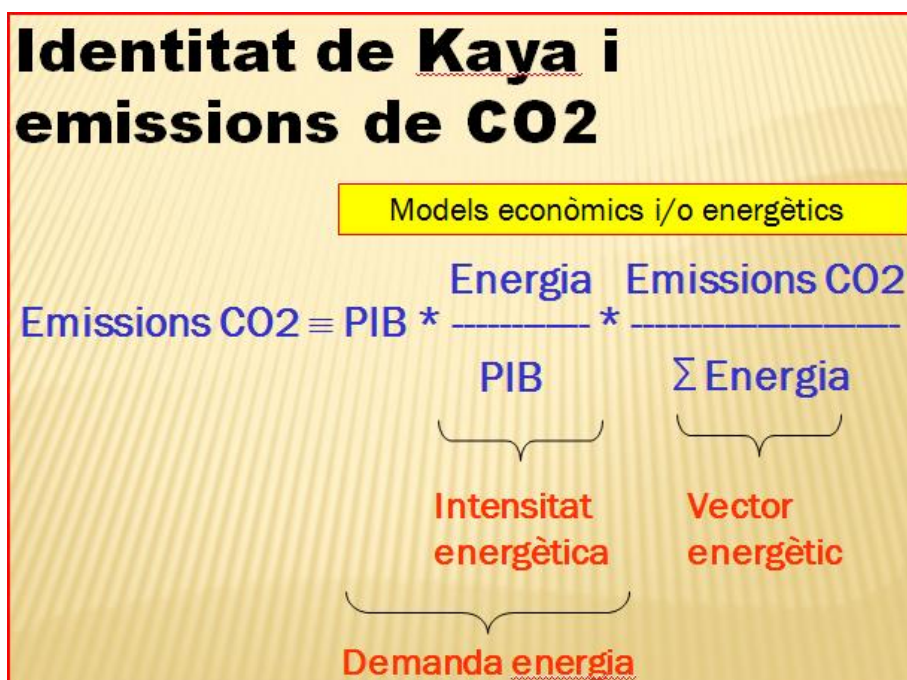

² Ja s'ha fet constar, en aquest sentit i d'una o altra manera, el següent: a mitjans del segle XVIII, abans de la revolució industrial, la concentració de CO₂ a l'atmosfera era al voltant de 280ppm; l'any 1950 era de 310ppm i, des de llavors, creix exponencialment; a l'any 1990 era de més de 350ppm, el 2007 de 384ppm i el 2009 de 390ppm. Així doncs, l'explicació profunda darrera del fenomen del canvi climàtic antropocèntric està en el model de creixement econòmic capitalista intrínsec a la revolució industrial –ligada, sobretot inicialment, a l'ús del carbó com a font d'energia primària-, però que presenta justament el seu període de més creixement a partir de l'any 1950 –després de la segona guerra mundial i coincidint amb l'era moderna d'expansió de la producció comercial de petroli- i, finalment sobretot, durant la darrera fase del capitalisme que hom coneix com de globalització –i que, energèticament, coincideix amb l'etapa d'expansió massiva d'ús del gas-.

A més a més, i tornant a insistir en el que ja s'ha dit, **la possibilitat de que el nostre model econòmic deixi d'estar basat en els models de creixement (quantitatius i qualitatius) actuals**, malgrat ser una possibilitat sobre la qual es comença a treballar intel·lectualment de forma rigorosa, **està molt lluny de ser considerada com una possibilitat i/o alternativa real**. Aquest fet, a més a més i tal com també s'ha comentat ja poques línies abans d'aquestes, s'ha vist agreujat pels impactes de tot tipus que la Crisis Financera i Econòmica Mundial ha tingut i està tenint. Aquesta famosa crisi, "la crisi global", ha incidit en aquest sentit, de cop i amb gran força indirecte i directa, al vell mig de tot el procés de Copenhaguen. I això, tant pel fet de que ha allunyat, perquè l'ha dificultat –el dificulta i el dificultarà–, el debat sobre models alternatius al del creixement econòmic, com pel fet de que ha deixat les arques de diner públic en una situació que no és pas, ni molt menys, la millor per afrontar totes les diferents dimensions financeres del problema del canvi climàtic.

3.3.1. El creixement econòmic com a factor conductor principal del problema

D'acord amb l'anomenada i coneguda "Identitat de Kaya" adjunta a continuació,

hom sap que, de fet, fins i tot sense canviar tant radicalment de model energètic, un canvi radical en la tendència del creixement econòmic també aniria en la bona direcció d'aturar l'escalfament global.

Efectivament, el que ens visualitza diàfanament la identitat de Kaya és que els tres factors conductors principals en el problema que ens ocupa són el creixement econòmic, el PIB, la intensitat energètica –la inversa de la eficiència energètica–, és a dir, la quantitat d'energia necessària per generar una unitat de PIB, i el vector energètic –el model energètic– amb el qual es satisfaci la demanda energètica.

Doncs bé, per adonar-se de la importància relativa principal que està tenint el creixement econòmic, s'ha de constatar que, actualment, **més del 85% del consum energètic mundial ho és encara en base a combustibles fòssils**, i que **el creixement econòmic demana i demanarà cada any més energia –vegeu la taula adjunta–** i, per tant, més energia provinent, de moment molt principalment, de combustibles fòssils, i que **la intensitat energètica tot i que millorable i millorada a nivell mundial tendeix sempre a una asímptota per sota de la qual no es podrà finalment anar**, hom conclou, clarament, que, **mentre el model energètic sigui bàsicament el que és, el creixement econòmic continuarà suposant sempre més emissions de CO₂.**

Table 2. Energy demand by region and end-use activity in the IEA reference scenario: 2006–2030

	Energy demand (Mtoe) ^a			Growth rate (%)		Percentage growth per annum 2006-2030
	1990	2006	2030	1990-2006	2006-2030	
Total primary energy demand (Mtoe)						
World	8 757	11 730	17 014	34	45	1.6
OECD	4 519	5 536	6 180	23	12	0.5
Developing countries	2 566	4 893	9 150	91	87	2.6
Eastern Europe and Eurasia ^b	1 559	1 118	1 454	-28	30	1.1
Final energy consumption (Mtoe)						
World	6 285	8 086	11 405	29	41	1.4
Industry	1 810	2 181	3 322	20	52	1.8
Transport	1 575	2 227	3 171	41	42	1.5
Other sectors	2 429	2 937	3 918	21	33	1.2
Non-energy use	472	740	994	57	34	1.2
Developing countries	1 950	3 356	5 981	72	78	2.4
Industry	587	1094	2 108	86	93	2.8
Transport	299	600	1 352	101	125	3.4
Other sectors	942	1374	1 975	46	44	1.5
Non-energy use	122	288	547	136	90	2.7

Source: UNCTAD secretariat, compiled from IEA, 2008a, various tables.

^a Mtoe = million tons of oil equivalent.

^b Eurasia comprises: Armenia, Azerbaijan, Georgia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Uzbekistan, Tajikistan and Turkmenistan

Copenhaguen “ha posat de moda –perquè Xina i Índia s’hi han referit sempre–” un “nou concepte” que ens ajuda a acabar de copsar el significat de l’asseveració anterior. **La intensitat de carboni de l’economia, és a dir, la quantitat d’emissions de CO₂ que implica la generació d’una unitat de PIB.** Doncs bé, de fet, des del 1980 fins al 2008 aquesta intensitat ja ha vingut disminuint (i això no és pas dolent però ens podria donar una impressió “falsa”) en un 23%, passant de ser de 1000gr/\$ a 777gr/\$; però com que el creixement econòmic mundial en aquests gairebé 30 anys ha sigut molt superior –en percentatge acumulat- a aquest 23%, les emissions totals d’aquesta economia han continuat augmentant de la forma tan espectacular que coneixem. I el que hom s’ha de dir per tant en veu ben alta és que, per assolir la meta del canvi de rumb necessari per l’any 2050 en termes d’aquest concepte caldria, segons diverses fonts³, evolucionar fins a una intensitat de carboni de l’economia de 6gr/\$, pràcticament nul·la, en uns 40 anys, és a dir, ens obligaria a una reducció, respecte al 2008, de més del 99%. Difícil, més que difícil!

En altres paraules, o aconseguim una economia pràcticament nul·la en intensitat de carboni o, per aturar el canvi climàtic, només hi ha una solució: aturar el creixement econòmic en, com a mínim, una mesura complementària a la de la nostra incapacitat de canviar el model energètic i, evidentment, a la de la impossibilitat física de tenir una intensitat energètica gairebé nul·la.

³ . Trade and environment review 2009/2010; UNCTAD

. PwC Low Carbon Economy, December 2009; Pricewaterhouse Coopers LLP

4. Per què ha sigut tot tant complicat? O un relat del que va ser la Conferència en el seu eix fonamental

4.1. Sobre COPs i CMPs; sobre l'Annex I i l'Annex B

Agafant i desenvolupant ara el fil del contingut del glossari imprescindible inicial, i de les consideracions fetes ja sobre la complicada arquitectura política internacional en els temes de canvi climàtic, s'intentarà avançar cap a una comprensió més profunda del que ha estat i perquè Copenhaguen, del llarg camí per arribar-hi i de l'encara potser més llarg camí per recórrer a partir d'ara després del fracàs final amb complicació afegida. Tot acabant i/o començant per constatar que davant d'una realitat tant complexa i contradictòria com la del canvi climàtic, amb una arquitectura política internacional tant complicada –i a partir d'ara més encara-, els processos i procediments de treball, de negociació, de decisió, etc. no es queden al marge de les complicacions i són confosos i enrevessats, però, tot i que amagadament, deixen entreveure també interessants temes polítics de fons.

Tal com es conegut i s'ha recordat ja anteriorment, l'actual arquitectura política internacional del tema del canvi climàtic es sustenta (com a mínim fins abans de l'Acord de Copenhaguen) en dos instruments, no independents però tampoc coincidents: disjunts –vegeu de nou el Quadre 1-. La Convenció sobre Canvi Climàtic (que podia, té i pot tenir protocols) vigent des del 1994 i el Protocol de Kyoto (protocol de la Convenció, però no necessàriament exclusiu –de protocols- ni inclusiu –de totes les Parts de la Convenció) vigent des del 2005.

L'òrgan màxim de la Convenció és el COP (Conferència de les Parts que l'han ratificat -194 països després de Copenhaguen -Somàlia i Iraq són els dos darrers països que l'han ratificat durant l'any 2009) i el CMP (Conferència de les Parts que han ratificat el Protocol de Kyoto - 184 països fins ara) és l'òrgan màxim del Protocol; l'absència més significativa en aquest darrer òrgan, actualment, són els EUA; fins fa poc Austràlia tampoc hi era.

L'Annex I de la Convenció inclou els països industrialitzats que, segons la Convenció (redactada el 1992), haurien de reduir emissions, i l'Annex B del Protocol especifica en quins tan per cents, respecte a l'any 1990, s'han de reduir aquestes emissions en conjunt o individualment pels països Parts de l'Annex I. El Protocol de Kyoto és un tractat

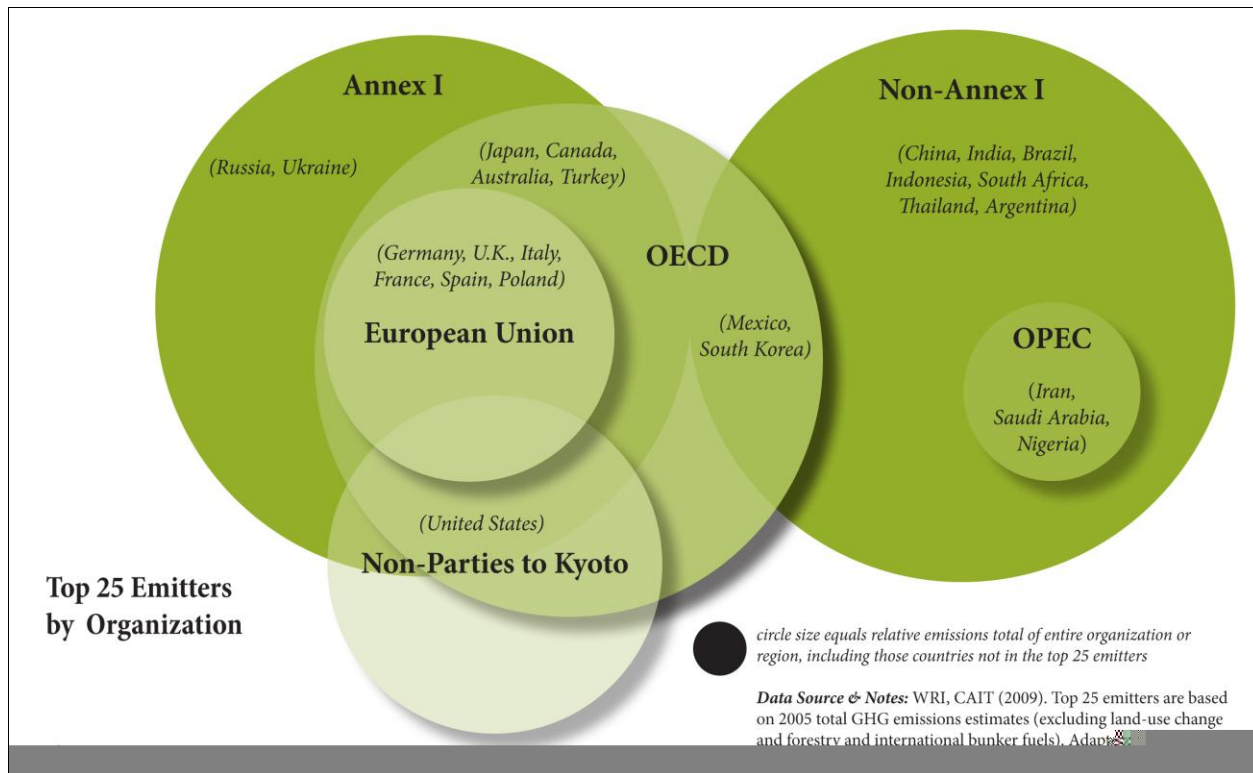
internacional legalment vinculant per les Parts que el ratifiquen. Un altre tema seria i és el de la verificació dels complimentaments i, en el cas de que no sigui així, que succeeix –d’això però no en parlarem en aquest document.

Històrica i actualment, aquesta estructura presenta dos greus problemes principals: un, tant històric com actual, que és la no voluntat dels EUA de ratificar el Protocol de Kyoto, la qual cosa sempre ha deixat i deixa “tocada” l’efectivitat del Protocol; un altre és que, pel que fa a les emissions actuals (ben diferents a les que es tenien quan es redactava tant la Convenció com el Protocol), les anomenades economies emergents que, evidentment, no estaven ni estan a l’Annex I de la Convenció –per no ser considerades ni llavors ni ara països desenvolupats- i, per tant, a l’Annex B del Protocol, tornen a deixar encara més “tocada” aquesta efectivitat del Protocol de Kyoto com a instrument pràctic principal de lluita contra el canvi climàtic.

La UE no es va cansar de repetir al llarg de les dues setmanes de la Conferència que, actualment, les Parts del Protocol de Kyoto (sense els EUA i Xina, per exemple) només suposen el 30% de les emissions actuals. Independentment del que amagui aquesta frase dins del procés negociador, és ben cert que el Protocol de Kyoto –com a mínim tal com està- no podria continuar sent l’únic instrument de compromís mitigador real i eficient.

Es presenta a continuació una figura sobre els pesos relatius comparats, en el conjunt d’emissions mundials, de diferents Parts significatives que permet i demana reflexionar, efectivament i amb “realisme”, sobre les contradiccions entre l’estructura política vigent i les realitats actuals i futures del canvi climàtic.

Des d’un punt de vista que podríem considerar com a bastant compartit, el gran repte de Copenhaguen era com incorporar al canvi de rumb en l’emissió de GHG-GEH, d’una banda als fugidors EUA i, d’altra banda, a les noves economies emergents, començant per la Xina i la Índia. I tot fent això, incrementar el compromís de reducció d’emissions de totes les Parts, després del primer període de vigència del Protocol de Kyoto: 2008-2012.

4.2. D'on veníem en una perspectiva de curt termini? I sobre la “principal controvèrsia procedimental política” de la Conferència de Copenhaguen

Durant l'any 2007 es produeixen dues fites que situen les claus principals de les reunions de Copenhaguen de desembre de 2009.

D'una banda el 4rt informe, AR4, de l'IPCC. La gravetat del que diu *la ciència* sobre l'evolució de la problemàtica de l'escalfament global i del canvi climàtic queda més palesa que mai, i totes les incerteses o interrogants oberts que podien qüestionar encara el greu desafiament s'esvaïen del tot; a la vegada, les propostes des de *la ciència* quedaven més clares que mai i, també, més quantificades que mai fins ara, posant un llistó molt alt a les decisions polítiques a prendre –vegeu novament la secció 0 d'aquest document–.

D'altra banda, i ja en l'influent context de l'informe anterior, les reunions COP 13 i CMP 3 de Bali dibuixen, encara que “malament” vist des d'una perspectiva actual, l'anomenada “Ruta de Bali” com un treball de dos anys que havia d'acabar donant els seus fruits a les reunions de Copenhaguen. Aquesta fictícia –tal com també se l'ha anomenat anteriorment– “Ruta de Bali”, vista altre cop des de la perspectiva d'avui, tenia tants elements que es prestaven a la confusió que han alimentat, alimenten i, probablement, seguiran alimentant encara diferents posicions, probablement legítimes, però de molt difícil conciliació, sobre quina ha de ser l'arquitectura política internacional pel que fa als temes del canvi climàtic i, fins i tot i potser més greu, sobre què és el que s'havia i s'ha de negociar i intentar acordar.

L'acord principal de la reunió COP 13 de Bali, és el conegut, en aquest cas més “correctament”, com a “Pla d'Acció de Bali”; un acord pres pel plenari de la Conferència de les Parts de la Convenció, és a dir, s'insisteix, pel COP 13, i que inclou la creació d'un nou grup de treball anomenat: **“AWG-LCA, Ad Hoc Working Group on Long-term Cooperative Action under the Convention”;** aquest grup hauria de realitzar el seu treball de desenvolupament del **“Pla d'Acció de Bali”**, durant el període 2007-2009, i concloure'l i presentar-lo al COP 15 de Copenhaguen per a la seva possible aprovació.

Aquest acord, amb molts aspectes clarament positius des del punt de vista del qui escriu, va obrir tota mena d'interpretacions sobre el futur del Protocol de Kyoto. De fet, des de Bali, i probablement, des de més enllà –gairebé des de sempre– la pregunta sobre el “post Kyoto” (entenent implícitament –i sigui dit ja: erròniament– que el protocol de Kyoto era i és pels anys 2008-2012) ha estat sempre present. Però certament l'acord anterior pres -

cal insistir molt en això- en el marc de la Convenció, va incrementar molt la diversitat de les interpretacions i posicions en relació al tema. Així, parlar del “post Kyoto” des d’una perspectiva de que a l’any 2012 calia tenir un altre instrument, perquè el període de compromisos del Protocol de Kyoto era del 2008 al 2012, es va transformar en quelcom molt assumit en el cap de moltes persones en el món. Inclòs, perquè no dir-ho, del qui escriu ara aquestes línies, en aquest cas durant els mateixos dies de Copenhaguen (hom sempre ha defensat l’interès d’assistir a aquestes reunions per comprendre molt millor el seus rerefons importants).

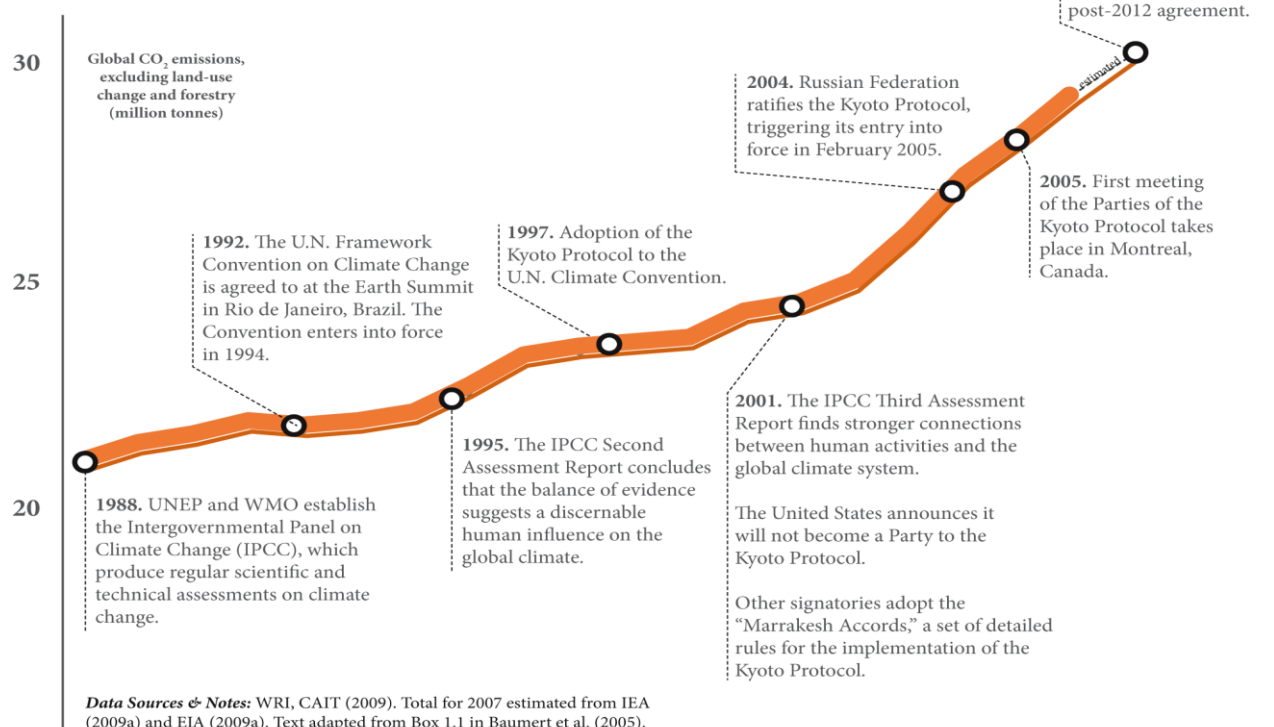
Des d’un punt de vista procedimental, la controvèrsia sobre el futur del Protocol de Kyoto i/o l’elaboració d’un nou instrument de la Convenció –conjuntament amb el caràcter legal d’aquest darrer- i que englobes i/o substituís o no el Protocol de Kyoto, ha estat en el centre de tots els debats i de, pràcticament, de tots els girs (maniobres incloses) que es van viure a Copenhaguen i que ja s’havien entrevist en els “talks” immediatament anteriors, a Bangkok i a Barcelona.

No es pot entendre res del que ha passat a Copenhaguen sense que quedi molt clar que en cap moment es va poder resoldre aquesta darrera –i diríem que primera i principal- controvèrsia.

4.3. D’on veníem des d’una perspectiva de llarg termini?

No pot ser objecte d’aquest document una anàlisi política històrica del llarg i enrevessat camí que ha anat seguint la lluita contra el canvi climàtic i, més concretament, de com han anat evolucionant i com s’han anat desenvolupant els diferents instruments de la seva arquitectura política internacional. Emperò, si que pot ser útil deixar-ne una mínima constància documental esquemàtica procedent de diverses fonts.

MAJOR MILESTONES in the International Climate Change Regime

Major Milestones in the International Climate Change Regime

1988. UNEP and WMO establish the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), which produce regular scientific and technical assessments on climate change.

1992. The U.N. Framework Convention on Climate Change is agreed to at the Earth Summit in Rio de Janeiro, Brazil. The Convention enters into force in 1994.

1995. The IPCC Second Assessment Report concludes that the balance of evidence suggests a discernable human influence on the global climate.

1997. Adoption of the Kyoto Protocol to the U.N. Climate Convention.

2001. The IPCC Third Assessment Report finds stronger connections between human activities and the global climate system. The United States announces it will not become a Party to the Kyoto P. Other signatories adopt the "Marrakesh Accords," a set of detailed rules for the implementation of the Kyoto Protocol.

2004. Russian Federation ratifies the Kyoto Protocol, triggering its entry into force in February 2005.

2005. First meeting of the Parties of the Kyoto Protocol takes place in Montreal, Canada.

2007. COP 13 adopts the Bali Action Plan, establishing a two-track process for negotiating a post-2012 agreement.

4.4. Sobre la vigència del protocol de Kyoto i sobre un primer “track” (pista, camí, línea, procés, via, ...) de treball, negociació, ...

D’una banda, que diu el dret internacional sobre els tractats i la seva finalització? L’article 59 de la Convenció de Viena sobre la Llei de Tractats diu:

“1. A treaty shall be considered as terminated if all the parties to it conclude a later treaty relating to the same subject matter and:

a) It appears from the later treaty or is otherwise established that the parties intended that the matter should be governed by that treaty;”

per tant, només un nou tractat de, com a mínim les mateixes Parts, amb les mateixes característiques jurídiques vinculants per les Parts, podria suposar la finalització del Protocol de Kyoto des del punt de vista del dret internacional.

D’altra banda hi ha una confusió errònia molt estesa (en la qual el qui escriu estava també instal·lat tal com ja s’ha fet notar) sobre el període de compromisos del Protocol de Kyoto i la seva vigència o finalització més enllà del període “conegut” 2008-2012. Aquí però el Protocol de Kyoto en el seu article 4.9. és més que molt clar:

“ 9. Los compromisos de las Partes incluidas en el anexo I para los periodos siguientes se establecerán en enmiendas al anexo B del presente Protocolo que se adoptarán de conformidad con lo dispuesto en el párrafo 7 del artículo 21. La Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Protocolo comenzará a considerar esos compromisos al menos siete años antes del término del primer período de compromiso a que se refiere el párrafo 1 supra.”

En aquest context, és a dir, per realitzar el treball a que fa referència aquest article, des del mateix 2005 –any en que el Protocol de Kyoto va entrar en vigor-, funciona l’anomenat: **“Ad Hoc Working Group on Further Commitments for Annex I parties under the Kyoto Protocol, AWG-KP”**. El CMP 3 de Bali també va renovar el mandat a aquest grup per continuar i concloure negociacions, tant aviat com fos possible, per tal que a Copenhaguen (aquest és, potser, un dels punts febles de l’argumentació: no està del tot clar que Copenhaguen fos, clarament, el deathline d’aquesta negociació concreta) es pogués establir el 2n període d’aplicació del Protocol de Kyoto, per quans anys de vigència i amb quins percentatges de reducció d’emissions pels països de l’Annex I de la Convenció que s’establirien com esmenes a l’Annex B del Protocol.

Tal com es tornarà a comentar amb més detall, els continguts d'aquest subapartat van ser els punts de recolzament clau de la continuada posició i pressió política del G77 i Xina de, en el context de la controvèrsia considerada a l'apartat 4.2., prioritzar sempre els treballs de negociació de l'AWG-KP, és a dir, caminar, abans que altra cosa, en la direcció de definir el 2n període de compromisos del Protocol de Kyoto.

4.4.1. Sobre el treball concret de l'AWG-KP i sobre la constatació més flagrant i concreta del fracàs de la Conferència de Copenhaguen

D'acord doncs amb el que s'acaba de comentar, el treball concret principal d'aquest grup AWG-KP, des del mateix 2005, però especialment durant els dos darrers anys i durant la reunió de Copenhaguen, seria i ha estat intentar definir el segon període de compromisos del Protocol de Kyoto.

Emperò en la negociació real dins del AWG-KP les coses no serien mai senzilles. Formalment, en una reunió informativa expressa per als observadors de la societat civil, els chairs i vice chairs del grup explicaven, el dijous 10 de desembre que, en relació a aquest 2n període de compromisos del Protocol de Kyoto, estava en discussió encara: tant l'any de referència respecte al qual es reduïen emissions, com el nombre d'anys del 2n període – entre 5 o 8- com, evidentment, els compromisos de percentatges de reducció d'emissions. És a dir, de fet, estava en discussió tot! Des dels talks de Barcelona es continuava dedicant més temps de negociació política als anomenats “números”, és a dir, als compromisos de percentatges de reducció d'emissions de les diferents Parts.

L'informe final del chair del group al CMP –el dimecres 16- reconeixia, establia, que, sobre els temes essencials –per començar doncs, aquests temes de l'Annex B del Protocol- no s'havia pogut arribar a cap acord en els punts importants. Traduït a un llenguatge probablement més entenedor, el grup de treball AWG-KP no podia elevar al plenari de la CMP en els terminis establerts, cap proposta de document a aprovar en relació als temes clau del Protocol de Kyoto.

Per ser conscients de la magnitud del desacord només cal fullejar l'Informe final del grup AWG-KP a aquesta reunió plenària del CMP del 16 de desembre; en aquest sentit com a mínim la transparència és molt notable i hom pot trobar (i es va anar trobant i veient la seva

evolució durant tota la Conferència) el document corresponent, FCCC/KP/AWG/2009/L.15, a la pàgina WEB de la Convenció: <http://unfccc.int/2860.php>

I perquè una imatge val més que mil paraules, s'adjunta a continuació una petita part del document on es veu el nombre d'opcions diferents que es contemplaven encara al final de la negociació sobre l'esmentat punt clau, els "números", és a dir, sobre els compromisos de percentatges de reducció d'emissions en el segon període de compliment del Protocol de Kyoto. Observis el text tot recordant que tot el que està entre [...] no està acordat –alguna Part, almenys, no hi està a favor-; però que a més a més, fins i tot sobre l'estructura del document, en aquest punt clau, encara no hi ha acord i es contemplem com obertes i possibles diferents opcions:

FCCC/KP/AWG/2009/L.15
Page 6

[Option A

B. Article 3, paragraph 1 and paragraph 1 bis

Option 1

The following paragraph shall be inserted after paragraph 1 of Article 3 of the Protocol:

1 bis. The Parties included in Annex I shall, individually or jointly, ensure that their aggregate anthropogenic carbon dioxide equivalent emissions of the greenhouse gases listed in Annex A do not exceed their assigned amounts, calculated pursuant to their quantified emission limitation and reduction commitments inscribed in the third column of the table contained in Annex B and in accordance with the provisions of this Article, with a view to reducing their overall [domestic] emissions of such gases

- Option 1.1:* by at least [X][49][15] [per cent] [QELRO] below 1990 levels in the commitment period 2013 to [2017][2020]
- Option 1.2:* by 33 per cent below 1990 levels in the commitment period 2013 to 2017 toward the aim of reducing overall emissions of such gases by at least 45 per cent from 1990 levels by 2020.
- Option 1.3:* by at least 95 per cent below 1990 levels by 2050 through the reduction of greenhouse gases from sources and removals by sinks. This shall be achieved during subsequent periods by the end of 2050.
- Option 1.4:* by at least [30][[at least] 45][X] per cent below 1990 levels by 2020
[and by 80 to [more than][at least] 95 per cent below 1990 levels by 2050]
[and by 80 per cent or more by 2050 compared to 1990 or more recent years]

Option 2

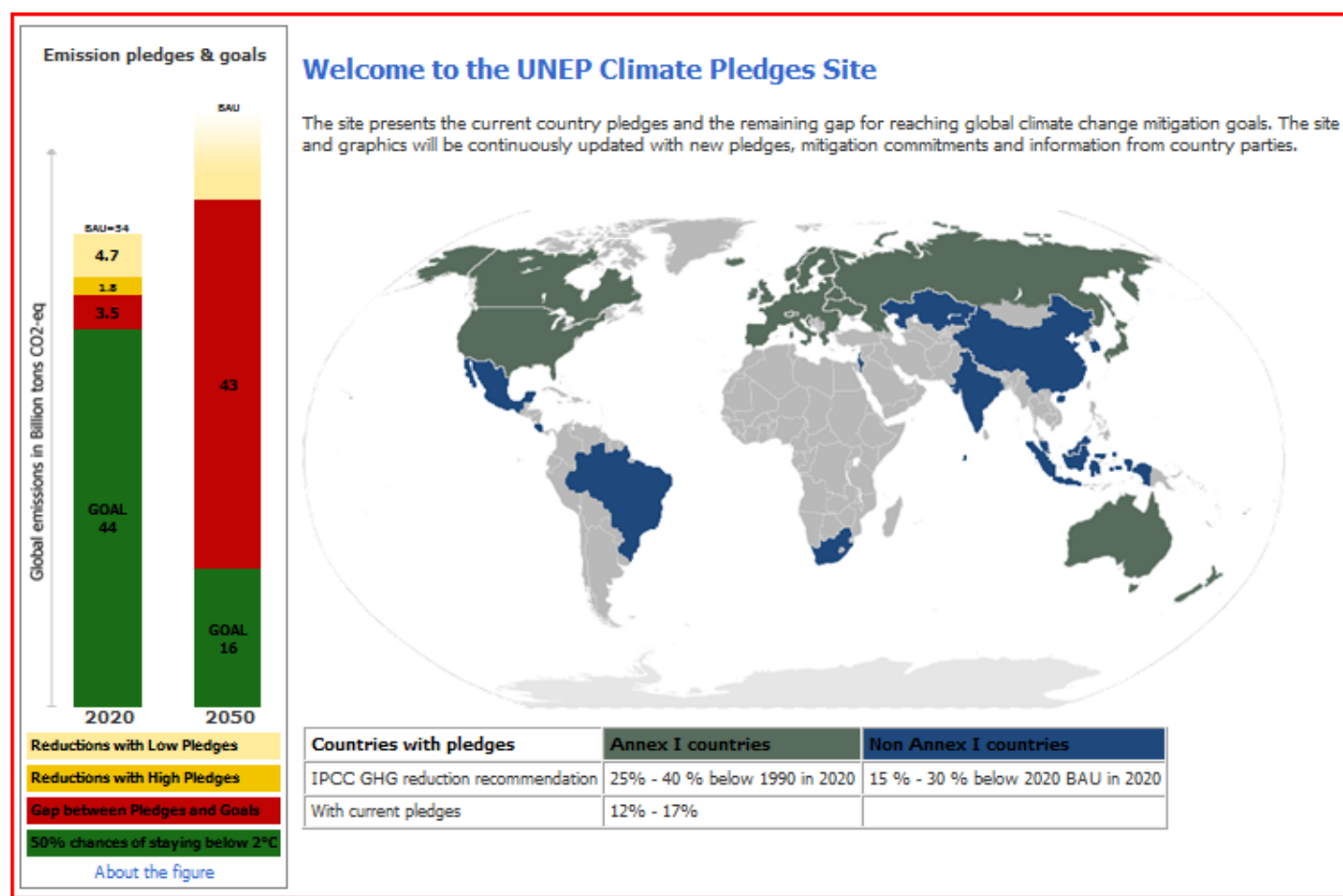
(would apply only if option 2 in section A above is chosen)

Per acabar de comprendre el que hi ha darrera d'aquesta constatació concreta aplastant del fracàs rotund de Copenhaguen, cal anar però més a fons i tenir en compte que, de fet, aquest text té la seva "explicació" en la traça dels "números" que les Parts havien posat

realment sobre la taula de negociació i, sobretot, en el que implicaven quan es consideraven de forma agregada; aquesta informació, no feta pública d'una manera formal està, en canvi, recollida i actualitzada explícitament en una WEB expressa del PNUMA-UNEP

<http://www.unep.org/climatepledges/Default.aspx>

que el dia 5 de gener de 2010 donava la següent visualització de l'estat del tema:

i que ens diu doncs, que les posicions posades sobre la taula de negociació per diferents Parts de l'Annex I de la Convenció i de l'Annex B del Protocol, agregadament, suposarien una reducció d'entre un 12 i un 17%, respecte al 1990, per al 2020; molt lluny, però que molt lluny, de les fites que marca l'IPCC, recollides a la secció 0 d'aquest document.

Malgrat que algunes fonts del Secretariat de la Convenció donaven “resultats” una mica millors i situaven entre un 16 i un 23%, respecte sempre al 1990, la reducció agregada que suposarien les diferents posicions, continuarien estan sempre molt per sota de les fites de l’IPCC.

En qualsevol cas, el lector pot avaluar per si mateix la traça individualitzada de les diferents Parts, que, agregadament, donarien els percentatges mencionats, en la següent taula –no tant pública ni transparent-, que va córrer els darrers dies de la Conferència com a fotocòpia digitalitzada de, en l’argot habitual de NNUU, “un no document de treball” de l’AWG-KP.

Table 1. Information on pledges for emission reductions made by Annex I Parties

Party	Information on pledges		Status of pledges	Inclusion of LULUCF ^a	Inclusion of mechanisms
	Range of emissions reduction by 2020	Reference year			
Australia	-5 to -15%; or -25%	2000	Officially announced	Yes	Yes
Belarus	-5 to -10%	1990	Under consideration	Yes	The QELROs are conditional on access to mechanisms
Canada	-20%	2006	Officially announced	Preliminary range of -2 to 2% of total 2006 emissions	No significant use of mechanisms
Croatia ^a	-5%	1990	Under consideration	Yes	TBD
European Union (EU-27 ^b)	-20 to -30%	1990	Adopted by legislation	No for -20%; Preliminary range of -3 to 3% of 1990 emissions: for -30%	Preliminary estimates of 4% for -20% and 9% for -30%
Iceland	-15%	1990	Officially announced	Substantial contribution	Limited use of mechanisms
Japan	-25%	1990	Officially announced	Preliminary range of 1.5 to -2.9% of 1990 emissions	TBD
Kazakhstan	-15%	1992	Officially announced	TBD	TBD
Liechtenstein	-20 to -30%	1990	Officially announced	No	10 to 40%
Monaco	-20%	1990	Officially announced	No	Yes
New Zealand	-10 to -20%	1990	Officially announced	Yes	Yes
Norway	-30 to -40%	1990	Officially announced	Around 6% (3 Mt CO ₂ eq)	Yes for -30%; Yes for -40%
Russian Federation	-15 to -25%	1990	Officially announced	TBD	TBD
Switzerland	-20 to -30%	1990	Officially announced	Yes, under current accounting rules	Legally binding cap of 50% of the target on mechanisms. Preliminary estimate of around 36% of the 20% target and 42% of the 30% commitment
Ukraine	-20%	1990	Under consideration	TBD	Yes
United States	-14 to -17%	2005	Under consideration	Yes	Yes

Abbreviations: LULUCF = land use, land-use change and forestry, TBD = to be determined.

^a A decrease of 5 per cent of emissions compared to the base year calculated according to decision 7/CP.12 is equivalent to an increase of emissions by 6 per cent by 2020 relative to 1990.

^b Total emissions for the European Community include emissions from the inventory submission of the 15 member States that are bound by the provisions of Article 4 of the Kyoto Protocol and emissions from the remaining member States that are also included in Annex I to the Convention.

Encara que en certa forma i contradictòriament, les posicions sobre els “números” que posaven sobre la taula diferents països No Parts de l’Annex I també es recollien en aquest grup de treball i la següent taula acompanyava també, “normalment”, a la taula dels països Parts de l’Annex I i B.

Voluntary mitigation pledges of developing country Parties		
	Country	Target
1	Brazil	To reduce emissions 36.1 - 38.9 % from BAU level by 2020
2	China	To reduce carbon intensity 40 - 45 % by 2020 on 2005 level
3	Costa Rica	To become carbon neutral by 2021
4	India	To reduce emission intensity 20 - 25 % by 2020 on 2005 level
5	Indonesia	To reduce emissions 26 % from BAU by 2020 unilaterally, 41% with international support
6	Maldives	To become carbon neutral by 2019
7	Mexico	To reduce emissions 50 % by 2050 on 2000 level
8	Philippines	To reduce emissions 5% from 1990 levels (no information available on by when this target would be achieved)
9	Republic of Korea	To reduce emissions 4% below 2005 level by 2020 or 30% from BAU level (unilaterally)
10	Singapore	To reduce emissions 16 % from BAU level by 2020
11	South Africa	To reduce emissions 34% from BAU level by 2020, 42% by 2025 (both conditional on provision of support)

Note:

1. For countries other than Indonesia, Republic of Korea and South Africa, it is not clear whether the pledges are conditional on international support or if they are planned to be undertaken with domestic resources.
2. This information has been obtained from media outlets and hasn't been confirmed with the Government of the countries listed above.

En tots els casos serà extremadament interessant veure a 31 de gener de 2010, i comparar amb les taules anteriors, amb quins “números” es van omplint els Apèndixs I i II de l’Acord de Copenhagen. A partir d’aquest moment es podrà començar a analitzar que hi pot haver de realment d’important darrera del nou instrument. Vegeu en aquesta direcció l’apartat 7 d’aquest document.

4.4.2. Sobre la prioritització o no dels treballs de l'AWG-KP

Pel que fa al treball de l'AWG-KP pot ser procedent acabar, en aquest document, situant-lo en el context de la Controvèrsia procedimental fonamental de la Conferència de Copenhaguen, explícitament considerada a l'apartat 4.2.

Doncs bé, de fet, durant la primera setmana de la Conferència el treball d'aquest grup semblava quedar en un clar segon terme, i les reunions de final de setmana –el divendres informalment i el dissabte 11 de desembre més formalment- dels plenaris del COP i del COM gairebé no el tenien en compte.

Això que es comentarà en més detall quan s'analitzin els treballs de l'AWG-LCA, va provocar una de les rebel·lions polítiques internes més importants de la Conferència, quan el dilluns 13, els països africans primer i tot el G77 i Xina després provocaven una aturada de la Conferència que s'acabà en una reunió plenària tancada (però sempre hi ha algú que s'hi cola) on l'esmentat grup negociador aconseguia que es tornès a prioritzar el treball de l'AWG-KP i on, per primera vegada en tota la Conferència, Europa, Japó i Austràlia es mostraven oberts a negociar sobre "tot", inclòs el Protocol de Kyoto.

4.5. Dos instruments, dues conferències, dos i dues ...; dos “tracks”?, dos “outcomes” (resultats)?

4.5.1. Quines reunions, de qui, de què?

En el context ja comentat de la complicada arquitectura política internacional del canvi climàtic, amb dos instruments i, per tant de fet, amb dues conferències, els òrgans que, formalment s’han reunit a Copenhaguen del 7 al 18 i 19 de Desembre de 2009 han estat els següents:

The fifteenth session of the Conference of the Parties (COP 15)

The fifth sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Kyoto Protocol (CMP 5)

The thirty-first session of the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice (SBSTA 31)

The thirty-first session of the Subsidiary Body for Implementation (SBI 31)

The tenth session of the Ad Hoc Working Group on Further Commitments for Annex I Parties under the Kyoto Protocol (AWG-KP 10)

The eighth session of the Ad Hoc Working Group on Long-term Cooperative Action under the Convention (AWG-LCA 8)

Les reunions del COP i del CMP (un tema de procediment no menor i segur que no casual) es realitzaven, en certa manera, de forma conjunta: en una mateixa sala amb tothom present; les parts de la convenció amb un ròtol d’un color i les parts del protocol d’un altre color. Això si, cada reunió del COP i/o del COM es realitzava en slots temporals diferents; i s’obrien i tancaven separatament, un darrera l’altra.

Les reunions dels òrgans subsidiaris comuns SBI i SBTA han tingut un paper molt poc rellevant i ni tant sols han estat reportades realment als plenaris.

Tot el pes de la reunió ha residit en els òrgans de treball ad hoc del COM i del CMP, respectivament, AWG-KP i AWG-LCA.

Els chairs respectius dels dos grups de treball van comentar sempre públicament que, pel que fa a AWG-LCA els subgrups de treball van ser, durant la majoria de temps, sobre mitigació, visió compartida i forma legal; i pel que fa a AWG-KP sobre “números”, altres temes i conseqüències potencials.

4.5.2. El Pla d'Acció de Bali i el segon “track”

El Pla d'Acció de Bali aprovat pel COP 13 amb data de caducitat COP 15 definia un pla de treball i negociació, incloent-hi la creació del AWG-LCA que definiria un “track”, pista, procés, camí, etc. clar. Clar sinó fos per les interferències que sempre tindria i té amb el “track” corresponent i ja comentat i analitzat del Protocol de Kyoto.

Emperò, pel seu ampli plantejament –veure el nucli fonamental en el quadre adjunt-, no es pot negar que un possible resultat del pla seria un únic “outcome” o resultat d’una Conferència com la de Copenhaguen que, en definitiva, inclogués o absorbís en el seu sí el Protocol de Kyoto. Aquesta possibilitat que, principalment, ha estat defensada per la UE i Japó, ha contat sempre amb l’oposició del G77 i Xina que ja va alertar radicalment en contra, sobretot, des dels talks de Barcelona.

Quadre 2: Pla D’acció de Bali (nucli fonamental)

1. *Decide* iniciar un proceso global que permita la aplicación plena, eficaz y sostenida de la Convención mediante una cooperación a largo plazo que comience ahora y se prolongue más allá de 2012, a fin de llegar a una conclusión acordada y de adoptar una decisión en su 15º período de sesiones, abordando, entre otras cosas, los siguientes aspectos:

a) Una visión común de la cooperación a largo plazo, que incluya un objetivo mundial a largo plazo para las reducciones de las emisiones, con el fin de alcanzar el objetivo fundamental de la Convención, de conformidad con sus disposiciones y principios, en particular el principio de las responsabilidades comunes pero diferenciadas y las respectivas capacidades, y teniendo en cuenta las condiciones sociales y económicas y otros factores pertinentes;

b) La intensificación de la labor nacional e internacional relativa a la mitigación del cambio climático, incluido, entre otras cosas, el examen de:

i) Compromisos o medidas de mitigación mensurables, notificables y verificables adecuados a cada país, incluidos objetivos cuantificados de limitación y reducción de las emisiones, por todas las Partes que son países desarrollados, asegurando la comparabilidad de las actividades entre sí y teniendo en cuenta las diferencias en las circunstancias nacionales;

ii) Medidas de mitigación adecuadas a cada país por las Partes que son países en desarrollo en el contexto del desarrollo sostenible, apoyadas y facilitadas por tecnologías, financiación y actividades de fomento de la capacidad, de manera mensurable, notificable y verificable;

c) La intensificación de la labor relativa a la adaptación, incluido, entre otras cosas, el examen de:

i) La cooperación internacional para apoyar la aplicación urgente de medidas de adaptación, entre otras cosas mediante evaluaciones de la vulnerabilidad, el establecimiento de prioridades entre las medidas, evaluaciones de las necesidades financieras,...

d) La intensificación de la labor relativa al desarrollo y la transferencia de tecnología en apoyo de las medidas de mitigación y adaptación,

e) La intensificación de la labor destinada a proporcionar recursos financieros e inversiones en apoyo de las medidas de mitigación y adaptación y de la cooperación tecnológica

En definitiva doncs, però no pas com a tema menor o procedimental únicament, Copenhaguen va començar, s'ha desenvolupat i ha acabat (exceptuant ara i aquí l'Acord de Copenhaguen) amb dos instruments: la Convenció i el Protocol (encara que el Protocol ho sigui de la Convenció), dues Conferències de les Parts: la de la convenció, COP 15, i la del protocol, CMP 5, dos processos de treball i negociació: el del AWG-LCA en el marc de la Convenció i el del AWG-KP en el marc del Protocol i dos no resultats, o resultats fracassats: el primer en relació a la Convenció, amb entre moltes altres coses un nivell legal encara per construir i conèixer, i el segon la definició del 2n període de compromisos del Protocol de Kyoto del 2013 al 2020 (com a període més recomanable des del punt de vista de l'IPCC).

4.5.3. Sobre el treball concret de l'AWG-LCA, sobre la llumeta més clara que es va mantenir encesa durant la Conferència de Copenhaguen i/o sobre el pretès “single, comprehensive, legally binding outcome the Copenhagen”

El que era segur un “track”, probablement el segon, per a molts, fonamentalment la UE i el Japó, hauria de ser l'únic track de negociació en la direcció d'un, “single (únic), comprehensive, legally binding outcome the Copenhagen”.

En aquest context el treball i els texts del chair del AWG-LCA eren i van ser clarament l'intent de caminar cap aquest únic resultat-acord (outcome agreement).

Des del començament de la Conferència la presidència danesa va semblar i actuar clarament d'acord amb la posició expressa de la UE: deixar de banda el Protocol de Kyoto i caminar cap un altre tractat que, com a tal tractat, tothom veia impossible a Copenhaguen, però les bases del qual quedessin ja clarament establertes allà mateix.

El divendres de la primera setmana, en reunions informals dels òrgans formals, COP i CMP, es va veure, justament, que el grup AWG-LCA avançava bastant i que el grup AWG-KP no ho feia. Les reunions formals del COP i del CMP de dissabte semblaven confirmar aquesta direcció i la Presidència danesa mostrava satisfacció i hom diria que regnava un cert optimisme general en finalitzar la primera setmana.

Monday, 14 December 2009

Daily Programme (Part One)

President's informal consultations

The President of COP 15 and CMP 5 invites all Parties to open-ended informal consultations to address major issues requiring political guidance. These consultations will begin today, 14 December and further meetings will be scheduled as needed. On an exceptional basis, interpretation will be made available. Following consultations with the Chairs of the AWGs and Parties, the President will invite Parties to seek solutions on the following issues:

- Long-term emission reduction goal and its relationship to sustainable development, and impacts of climate change (issues addressed in paragraphs 3 and 4 of AWG-LCA Chair's draft text)
 - Aspects of developed country mitigation (Kyoto Protocol and issues addressed in paragraph 11 – 19 of AWG-LCA Chair's draft text)
 - o Aggregate and individual levels of emission reductions
 - o How to ensure consistency in how targets are met
 - Aspects of developing country mitigation (issues addressed in paragraphs 20 -21, and 23 -25 of AWG-LCA Chair's draft text)
 - o How to record planned mitigation actions
 - o How to consider implemented mitigation actions
 - The role of market-based approaches in achieving mitigation (referenced in paragraph 30 of AWG-LCA Chair's draft text)
 - Ensuring predictable, long-term public financing for adaptation and mitigation, beyond short-term financial commitments (issues addressed in paragraphs 5 and 39 of AWG-LCA Chair's draft text)
 - o Scale/mid-term and long-term goal
 - o Burden-sharing arrangements
 - o MRV of financial support
 - Other Issues
 - o Trade issues arising from mitigation policies (referenced in paragraph 6 of AWG-LCA Chair's draft text)
 - o Situation of developed country Parties with special national circumstance (AWG-LCA draft texts)
 - o International Aviation and Marine Bunker Fuels (Kyoto Protocol and reference in paragraph 32 of AWG-LCA Chair's draft text)
- FCCC/2009/VI/OD/7 (Part I)

Aquest darrer quadre, a la portada, inusualment, del Daily (el programa de treball del dia) del dilluns 14 ho donava gairebé per fet tot convidant a les Parts a concentrar el seu treball en els punts més importants i també controvertits del text que havia posat sobre la taula, per primera vegada el divendres 11, el grup AWG-LCA; de fet es va presentar, per evitar sorolls innecessaris en aquell moment, com un text iniciativa del chair del grup, però amb la insinuació de que recollia fonamentalment els treballs del grup.

No se sabrà mai, però la publicació d'aquest quadre que mantenia l'optimisme al començament del dilluns de la segona setmana de la Conferència, potser fos un altre error de precipitació de la Presidència Danesa que provocava la primera, i transcendental, aturada política important de la mateixa amb el resultat del primer canvi de rumb important. Tal com s'ha comentat detalladament a l'apartat 4.4.2., els països africans primer i tot el G77 i Xina després acaben forçant, de fet, a abandonar, o deixar en segon terme, la direcció de treball principal que proposava el quadre de la Presidència danesa i prioritzava el treball del AWG-KP al voltant dels temes del Protocol de Kyoto.

En el Daily del dimarts 15 apareixia, més o menys coherentment amb tot el que anava passant, un altre quadre, adjunt a continuació, on quedava clara la priorització de treballar els temes del Protocol de Kyoto i on es feia pública l'estructura de treball especial que s'adoptava (open-ended informal consultations que, per tant, sempre s'havien de retornar a l'estructura de treball dels AWG) de cara a la recta final de la Conferència.

President.s informal consultations

The President of COP 15 and CMP 5 invites all Parties to open-ended informal consultations to address major issues requiring political guidance. These consultations will be held **today, 15 December**, from **15:00 to 16:30** in Plenary II (Karen Blixen). On an exceptional basis, interpretation will be made available.

On this occasion, the President will invite the ministers who have co-facilitated discussions on these issues to report back.

During the day, the following meetings of these groups are scheduled:

Developed country targets under the Kyoto Protocol

Meeting to start at **11:00** in Plenary II (**Karen Blixen**)

Ministerial co-facilitators: H.E. Mr. Rachmat Witoelar (Indonesia), and

H.E. Mr. Norbert Roettgen (Germany)

Long-term financing for adaptation and mitigation

Meeting to start at **11:00** in room **Berthel Thorvaldsen**, Hall C1

Ministerial co-facilitators: H.E. Ms. Sherry Ayithey (Ghana), and

H.E. Mr. Edward Miliband (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland)

Long-term emission reduction goal, its relationship to sustainable development and the impacts of climate change

Meeting to start at **10:00** in room **Astrid Noack**, Hall C1

Ministerial co-facilitators: H.E. Mr. Michael Church (Grenada), and

H.E. Ms. Teresa Ribera (Spain)

Developing country mitigation efforts

Meeting to start at **12:00** in room **Poul Henningsen**, Hall C3

Ministerial co-facilitators: to be announced

Other issues (trade issues arising from mitigation policies; international aviation and marine bunker fuels)

Meeting to start at **10:00** in room **Carl Frederik Tietgen**, Hall C1

Ministerial co-facilitators: H.E. Mr. Ibrahim Yaacob (Singapore), and

H.E. Mr. Erik Solheim (Norway)

A partir d'aquest moment, la Conferència entraria en la seva fase més caòtica degut principalment a: la sensació –real- de que la Conferència no tenia direcció clara i convergent de treball i que el temps s'acabava; l'arribada de cada vegada més ministres de les delegacions que, se suposa que lògicament, volen jugar el seu paper històric d'arreglar-ho “tot” però que molt probablement ho complicaríem “tot” més encara; i “l'amenaça o el síndrome” de l'arribada final, ja comentada també, dels Caps d'Estat i de Govern sobre la que, minut darrera minut, es traspassava més confusió i pressió.

4.5.3.1. Sobre, concretament, el document de l'AWK-LCA

Es tracta del document FCCC/AWGLCA/2009/L.7/Rev.1, de 16 de desembre, que es pot trobar, com sempre, a la pàgina WEB de la Convenció i que, finalment, fou informat al plenari del COP d'aquell dia com a treball final realitzat pel grup, mantenint però sempre la ambigüitat sobre si era i és més un document del chair del grup que del propi grup.

Aquest doncs, i tal com s'ha comentat, és el document que, amb variacions posteriors, fou ja de fet presentat al plenari del COP durant el divendres de la primera setmana i, com a mínim llavors, semblava que seria el possible resultat-outcome principal de la Conferència.

Ja s'han comentat tots els aspectes procedimentals de la Conferència i de l'estructura política del tema del canvi climàtic que van impossibilitar, de fet des del dilluns 14, que aquest pogués ser el resultat-outcome principal de la Conferència.

Emperò els motius de contemplar-lo, una altra vegada, explícitament aquí són dos i importants: a) de fet, el document és el que té l'estructura que es proposava en el Pla d'Acció de Bali i que intentava resoldre, tal com es comentarà, els desafiaments del Pla; b) sempre pel qui escriu, si hagués d'imaginar el document ideal a aprovar com a nou marc d'un tractat a l'alçada de les circumstàncies (i que a més a més contemplés lo mínim que hauria de contemplar d'un segon període de compromisos del Protocol de Kyoto), aquest document ho seria!

Abans de comentar-lo, i veure'n per tant els punts claus forts, fer constar que sempre quedarà plantejada la pregunta del perquè l'obcecació del G77 i Xina en posar aquest camí en segon lloc i prioritzar, només, els temes del Protocol de Kyoto. La única resposta que ens

ve sempre al cap, és que aquí els interessos particulars de les economies emergents es van imposar als que, una altra vegada des del punt de vista del qui escriu, haurien de ser realment els interessos del G77 en el seu conjunt, incloent en aquest sentit, els grups negociadors AOSIS i LDC.

Doncs bé, pel que fa a l'estructura del document, respon clarament al que s'ha anomenat el nucli del Pla d'Acció de Bali recollit en el Quadre 2.

El punt 1. a), de la visió compartida, del Pla d'Acció de Bali, es desenvolupa en el document de la següent manera:

A shared vision for long-term cooperative action

Agrees that

1. The shared vision for long-term cooperative action, including a long-term global goal for emission reductions, shall guide and enhance the full, effective and sustained implementation of the Convention in order to achieve its objective as set out in its Article 2. It integrates the building blocks of the Bali Action Plan and addresses mitigation, adaptation, technology development and transfer, financing and capacity-building in a balanced and comprehensive manner; in particular, it gives equal weight to action on adaptation and mitigation.

2. A long-term aspirational and ambitious global goal for emission reductions, as part of the shared vision for long-term cooperative action, should be based on the best available scientific knowledge and supported by medium-term goals for emission reductions, taking into account historical responsibilities and an equitable share in the atmospheric space;

Accordingly:

(a) Parties shall cooperate to avoid dangerous climate change, in keeping with the ultimate objective of the Convention, recognizing [the broad scientific view] that the increase in global average temperature above pre-industrial levels [ought not to] exceed [2 oC][1.5 oC][1oC] [preceded by a paradigm for equal access to global atmospheric resources];

(b) [Parties should collectively reduce global emissions by at least [50] [85] [95] per cent from 1990 levels by 2050 and should ensure that global emissions continue to decline thereafter;]

(c) [Developed country Parties as a group should reduce their greenhouse gas emissions by [[75.85] [at least 80.95] [more than 95] per cent from 1990 levels by 2050] [more than 100 per cent from 1990 levels by 2040];]

3. [Parties should cooperate in achieving the peaking of global and national emissions [as soon as possible][in 2015], recognizing that the time frame for peaking will be longer in developing country Parties and bearing in mind that social and economic development and poverty eradication are the first and overriding priorities of developing country Parties and that low-emission development is indispensable to sustainable development;]

i si hagués tingut una resolució dels “números” entre claudàtors mínimament progressiva, es tindria perfectament definit el canvi radical de rumb que ens demana *la ciència*.

.....

El punt 1. b) i) del Pla d'Acció de Bali recollit en el Quadre 2, relatiu als nous compromisos de reducció d'emissions dels països desenvolupats, queda encara millor resultat de la següent manera:

Nationally appropriate mitigation commitments or actions by developed country Parties

[Agrees that

12. Developed country Parties shall undertake, individually or jointly, legally binding nationally appropriate mitigation commitments or actions, [including][expressed as] quantified economywide emission reduction objectives with a view to reducing the collective greenhouse gas emissions of developed country Parties by [at least [25.40] [in the order of 30] [40] [45] [49]] [x-] per cent from [1990] [or 2005] levels by [2017][2020];

13. Developed country Parties shall prepare low-emission plans for long-term emission reductions so as to contribute to the achievement of the objective set out in paragraph 2 above;

14. The efforts of developed country Parties to reduce their greenhouse gas emissions shall be comparable in [legal form, magnitude of] effort [and provisions for measuring, reporting and verification, and shall take into account their national circumstances and historical responsibilities];

15. Developed country Parties. quantified economy-wide emission reduction objectives shall be formulated as a percentage reduction in greenhouse gas emissions [for the period] [from 2013 to 2020] compared to 1990 or another base year [adopted under the Convention];

16. [For those Annex I Parties that are Parties to the Kyoto Protocol, the quantified economy-wide emission reduction objectives shall be those adopted for the second commitment period under the Kyoto Protocol inscribed in Annex B of the Kyoto Protocol as amended and also listed in appendix I to this decision; for other Annex I Parties, the agreed quantified emission reduction objectives shall be those listed in appendix I to this decision];

I hom diu de la millor manera perquè, encara que entre [...], l'article 16 soluciona, perfectament, el tema del 2n període de compromisos del Protocol de Kyoto i, per tant, dóna una única, convergent i inclusiva solució a la controvèrsia fonamental de la Conferència i dels seus dos tracks i outcomes. Per què, ens tornàriem a preguntar, no va ser sensible el G77 i Xina a aquest possible camí?

D'altra banda l'article 14, amb un redactat pràcticament idèntic al del segon paràgraf del punt 1. b) i) donava la manera necessària als EUA per a la seva entrada a l'esperit de Kyoto, tot compensant inclús l'esforç que no ha fet fins ara.

.....

Finalment el punt 1.b) ii) del Pla d'Acció de Bali recollit al Quadre 2, relatiu a la incorporació dels països en desenvolupament a les accions de mitigació de les emissions, es formula, molt adequadament des del punt de vista del qui escriu, de la següent manera:

Nationally appropriate mitigation actions by developing country Parties

[Option 1:

Agrees that

21. [Developing country Parties shall [under]take nationally appropriate mitigation actions, enabled and supported by finance, technology and capacity-building and [may undertake] autonomous mitigation actions, together aimed at achieving a substantial deviation in emissions [in the order of 15.30 per cent by 2020] relative to those emissions that would occur in the absence of enhanced mitigation, and prepare low-emission development plans, recognizing that the extent of enhanced mitigation by these countries depends on the level of available support;

Takes note of

22. Information on enhanced mitigation actions by developing country Parties, as contained in appendix II to this decision;

Decides

23. To establish a mechanism pursuant to decision -/CP.15 ([Mechanism to Record Mitigation Actions and Facilitate Matching of Support]):

(a) To record nationally appropriate mitigation actions, supported and enabled by finance and technology, [and autonomous mitigation actions][in a registry][in a national schedule];

(b) To facilitate the matching of support provided through the financial mechanism and from bilateral and multilateral sources with nationally appropriate mitigation actions for which support is sought;

Agrees that

24. National communications, including greenhouse gas inventories, shall be prepared by developing country Parties and submitted to the Conference of the Parties every [X] years, with flexibility for the least developed countries and small island developing States, in accordance with revised guidelines to be adopted by the Conference of the Parties;

25. Information on [planned and implemented] mitigation actions of developing country Parties shall be provided through national communications and shall be [assessed at the national level] [considered in a [review][consultative] process under the Convention], in accordance with guidelines to be adopted by the Conference of the Parties;]

26. Nationally appropriate mitigation actions supported by finance, technology and capacitybuilding, shall be subject to measurement, reporting and verification in accordance with guidelines to be adopted by the Conference of the Parties

No cal dir que algun d'aquests articles, tal com es comprovaria per l'anàlisi ja fet de l'Acord de Copenhagen, estava molt en contraposició amb les posicions de Xina i la Índia sobre els temes de verificació de compromisos i la qüestió de la sobirania nacional que, en canvi, han quedat re enfortits a l'Acord de Copenhagen.

4.5.3.1.1. “No s’aprova res fins que no s’aprova tot!”

Sempre que el chair del grup AWG-LCA presentava o feia referència a aquest document, en el que malgrat que pugui semblar que hi ha molts claudàtors, n’hi han “menys” dels normals en una negociació d’aquest tipus, recordava sempre que malgrat que hi havia coses importants que ja no estaven entre claudàtors, el document seguia els procediments habituals de NNUU i no s’estava considerant res per aprovat fins que no s’aprovés tot!

4.6. Però de com la “Ruta de Bali” es va transformar en el “Laberint de Bali” tot deixant néixer el frustrant i complicador “Acord de Copenhaguen”

Tal com s’ha vingut comentant, l’anomenada **“Ruta de Bali”** tal com es presentava i s’explicava a la WEB i en alguns textos oficinosos del Secretariat de la Convenció, inclou també el Pla d’Acció de Bali, resultat de les reunions del COP 13 i el CMP 3 celebrades a Bali el Desembre del 2007, i suposava treballar des d’allà fins a Copenhaguen en una mena d’aproximació de “doble pista”, de “two tracks”, per: a) intentar adoptar nous compromisos per al compliment del Protocol de Kyoto abans del 2012; per definir i aprovar nous compromisos del Protocol per després del 2012; i b) per, en el marc més ampli de la Convenció, arribar a tenir una visió compartida i uns nous plans d’acció a mig i llarg termini, en definitiva, un nou tractat global per lluitar contra el Canvi Climàtic, d’acord amb el Pla d’Acció de Bali.

Tal com ja s’ha dit –i de fet demostrat a Copenhaguen- també, aquesta era, per confusa i per admetre diferents, contradictoris i divergents camins possibles, una ruta fictícia que ha acabat esdevenint –sobretot amb els fets relatats del dilluns 15 de desembre, un laberint. El “Laberint de Bali” es podria anomenar, del qual no s’ha estat capaç de trobar-ne la sortida, ni durant els dos anys de preparació ni durant les dues intenses setmanes de la Conferència de Copenhaguen. Immersa la Conferència en un laberint, els Caps d’Estat i de Govern –conduïts pel pragmatisme del lideratge d’Obama i l’hegemonia de les posicions de la Xina i de la Índia-, van trobar una solució salomònica: l’Acord de Copenhaguen. Emperò, recordem i insistim, és un acord buit de contingut i que, a més a més, encara complicarà més la “conformació” de la ruta a seguir a partir d’ara.

5. Les posicions negociadores irreconciliables dels diferents grups i Parts principals

Vegis potser, abans que res, l'annex iv sobre quins són i quines característiques tenen els grups negociadors habituals tant a nivell del COP com del CMP.

.....

El **G77 i Xina** arriben a Copenhaguen amb un objectiu principal i innegociable per a ells: el Protocol de Kyoto s'ha de mantenir en qualsevol circumstància i el segon període de compromisos del Protocol ha de ser el resultat principal del CMP 5 i, en definitiva, de tota la Conferència.

Cal recordar aquí que cap membre del G77 i Xina està a l'Annex I de la Convenció (i, per tant, a l'Annex B del Protocol) i, en conseqüència, el segon període de compromisos de Kyoto els hi garantiria que els països en desenvolupament (responsables històrics únics i principals actualment en el seu conjunt del fenomen del canvi climàtic) continuarien reduint emissions, a poder ser, en la direcció marcada per l'IPCC.

Des d'aquest punt de vista, i tenint en compte que la força del G77 és una o altra molt menor, en funció de que països com Xina, Índia i Brasil hi juguin o no realment (justament el fet de que no ho fessin a la Conferència de les Nacions Unides sobre la Crisis Global del Juny del 2009 –i, en canvi, juguessin a estar dins del G20- va provocar que els resultats d'aquesta darrera Conferència fossin bastant dolents per als països en desenvolupament), va fer que, en el context de la Conferència de Copenhaguen, el G77 i Xina fos el grup negociador hegemònic, sobretot perquè Xina, Índia i Brasil hi varen jugar molt en serio (al menys fins al divendres 18 a la tarda). Per dir-ho d'alguna manera, per a un país en desenvolupament “normal” del G77, que amb els temes de canvi climàtic només hi té que perdre en tots els casos, si “aliant-se” amb les economies emergents aconseguix com a mínim que els països desenvolupats redueixin en serio les seves emissions, ja hi ha guanyat molt. Per a Xina, Índia i Brasil, jugar en aquest terreny i amb aquestes cartes dins del G77, dins dels “perdedors” de la pel·lícula, els hi podia suposar pagar un preu menor per la seva cada cop més important contribució a les emissions.

Efectivament, qui més tindria a “perdre” respecte a l’ampliació a altres Parts en compromisos de reducció d’emissions serien les economies emergents, actualment no incloses a l’Annex I però, en canvi, amb una contribució cada cop més important a les emissions totals. De fet, recordem, actualment Xina és el primer país en emissions totals.

Com a “curiositat política”, no insignificant a parer del qui escriu, en el plenari ja mencionat del dissabte 12 es va produir un fet gens habitual. Sudan, actual chair del G77 i Xina, després de demanar la paraula la va passar a Brasil perquè fos el seu representant qui parles en nom del G77 i Xina. S’estava intervenint sobre el draft del chair del AWG-LCA, que en aquells moments semblava agafar una posició preponderant, i Brasil, en nom doncs del G77 i Xina, va tornar a destacar la posició del grup sobre el manteniment del Protocol de Kyoto. Tal com ja s’ha comentat, el dilluns 14, el G77 i Xina capgirarien la situació a favor de les seves posicions negociadores.

En qualsevol cas també, la posició del G77 i Xina si que ha comportat, per a tothom, que la interpretació de l’article 1. b) i) del Pla d’Acció de Bali s’acabi identificant, de fet, com la negociació del 2n període de compromisos del Protocol de Kyoto.

Tot i així, el G77 i Xina no en tenia prou amb això i va seguir sempre priorititzant el treball de l’AWG-KP.

Pel que fa, específicament, a la posició de les economies emergents, tothom considera, tal com ja s’ha comentat, que l’article 1. b) ii) del Pla d’Acció de Bali és com la porta d’entrada de les economies emergents, en primer lloc, i després, i en funció de com evolucionin les seves emissions, dels altres països en desenvolupament, en el món de les accions per a la reducció de les emissions sense passar a formar part del Protocol de Kyoto i tenir, per tant, obligacions vinculants, per no ser membres de l’Annex I de la Convenció.

De fet, expliquen alguns observadors que la redacció específica d’aquest article va ser un dels moments finals més dramàtics de la negociació de Bali; en definitiva els països en desenvolupament l’interpreten sempre en coherència i, sobretot, conjuntament amb diversos articles de la Convenció on s’afirma que les responsabilitats dels països en desenvolupament comencen quan arribi l’ajuda directa i específica que rebin dels països desenvolupats de l’Annex II de la Convenció.

.....

La posició dels **EUA** no podia ser més clara i, en aquest cas, transparent i invariable en totes les fases de la Conferència. Malgrat la seva reincorporació activa al procés que ja va tenir efectes molt sensibles sobre el tipus i les característiques del “outcome” de Bali, i malgrat que el darrer posicionament públic d’Obama previ a Copenhaguen, després de la frustració provocada pels talks de Barcelona va obrir, de fet, l’esperança per un encara possible acord final positiu a Copenhaguen, cal constatar que tot això no treia que el cap de la delegació, Mr. Stern (nom idèntic al de l’economista britànic autor del principal estudi sobre els costos i/o les conseqüències econòmiques de l’escalfament global), no es cansés de repetir en tot moment i a tot arreu: EUA no entrarà en el Protocol de Kyoto.

.....

La posició de la **UE** (i de fet del Japó i d’Austràlia –recentment incorporada al Protocol) ha estat la més complexa de totes; probablement perquè intenta ser una mena de mitjana política de totes les posicions, la qual cosa, en política internacional, sigui probablement un impossible.

Sense parar de repetir, tal com ja s’ha fet constar, que en el Protocol de Kyoto, en els moments actuals, només hi estan presents els països que representen només el 30% de les emissions mundials, la UE insistirà en proposar un únic acord final de Copenhaguen que inclogui a totes les Parts de la Convenció i que tingui, no se sap massa com ni quines, característiques vinculants.

Si el món tingues un govern mundial aquesta seria probablement la direcció cap al final de la Conferència però...no el té!

En relació a la posició europea, el G77 afirmava que aquesta posició posa en perill perdre l’únic instrument realment vinculant sobre els compromisos dels responsables històrics del problema del canvi climàtic. D’altra banda s’oposa, radicalment i justament, a que el caràcter vinculant de la reducció d’emissions afecti també als països en desenvolupament.

Els EUA, Xina i la Índia coincideixen en aquest cas, sobretot, en estar en contra de res que soni a vinculant, per tant, en estar en contra, frontalment de fet, de la posició europea!

.....

En el **Quadre 3: Posicions negociadores relatives dels diferents grups de Parts o de Parts principals**, adjunt a continuació, el qui escriu pretén donar una visió esquemàtica –i probablement simplista, amb necessitat de moltes més matisacions en alguns casos-

d'aquestes, en molts casos irreconciliables, posicions negociadores de diferents grups de Parts (G77 i Xina, AOSIS, LDC, EUROPA o Unió Europea, Umbrella Group) i d'algunes Parts principals.

Les posicions negociadores es comparen respecte als següents temes: Protocol de Kyoto; Convenció i Pla de Bali; nou Acord no Vinculant en el context del Pla de Bali (sense pensar en aquells moments en el final Acord de Copenhaguen); nou Tractat Vinculant que superés fins i tot el de Kyoto; prioritització de l'Agenda de Desenvolupament respecte a l'Agenda Climàtica –vegeu en relació a aquest punt l'apartat 6.3.-; importància donada a les quantitats financeres que es posessin sobre la taula per part dels Països Desenvolupats de l'Annex II de la Convenció.

I la manera esquemàtica i molt simplista concreta de visualitzar les diferències de posicions és la següent llegenda:

**:

molt a favor

*:

a favor

(*):

hi participa però més a l'expectativa que altra cosa

(2a):

manera de visualitzar el canvi de posició respecte al tema del Protocol de Kyoto durant la 2a setmana

I com a notes particulars, remarcar que: a) l'Umbrella Group agrupa a Parts amb posicions tant contradictòries entre si que, de fet, gairebé podria treure's del quadre com a tal grup i per això, i en general, la seva posició com a grup es batejada com (*); b) el grup AOSIS – estats d'illes petites- inclou les Parts més en perill pel canvi climàtic, però també amb situacions econòmiques molt diferents que, de vegades, fa difícil d'analitzar la seva posició com a tal grup.

Quadre 3: Posicions negociadores relatives dels diferents grups de Parts o de Parts principals

COP15/CMP5	PROTOCOL KYOTO	AWG-KP	CONVENCIÓ I P.A. BALI	AWG-LCA	ACORD NO VINC.	NOU TRACTAT	AG. DES. vs AG. CLI.	IMPORT. FONS E.
G77 I XINA	**	**	(*)	(*)			**	**
XINA	*	*	(*)	(*)	*		**	
ÍNDIA	*	*	(*)	(*)	*		**	
BRASIL	*	*	*	*			*	
AOSIS	(*)	*	*	*		*	(?)	**
LDC	(*)	*	*	*		*	**	**
EUROPA	(2a)	(*)	*	**		**		
UG	(*)	(*)	(*)	(*)	*	(*)		
EUA-USA			*	*	*			
JAPÓ	(2a)	(*)	*	*		*		
RÚSSIA	(*)	(*)	(*)	(*)	*			

6. Les tensions polítiques conceptuais principals presents i pendants

6.1. Responsabilitats comunes però diferenciades

El Principi 7 de la Declaració de Rio sobre el Medi ambient i el desenvolupament diu, textualment: “...En vista de que han contribuido en distinta medida a la degradación del medio ambiente mundial, **los Estados tienen responsabilidades comunes però diferenciadas. Los países desarrollados reconocen la responsabilidad que les cabe en la búsqueda internacional del desarrollo sostenible**, en vista de las presiones que sus sociedades ejercen sobre el medio ambiente mundial y de las tecnologías y los recursos financieros de que disponen”.

Tant la Convenció (vegeu per exemple i molt particularment l'annex iii d'aquest informe) com el Protocol i ara l'Acord de Copenhaguen fins i tot, són extremadament curosos en mantenir aquest punt de partida, aquesta referència clara i sempre molt important. Tot i que també cal dir que sempre hi han intents, implícits o explícits, de treure'l del mapa. El més important es va viure l'any 2002 en la Cimera de Johannesburg sobre el Desenvolupament Sostenible, però no va ser reeixit.

Darrerament, en alguns documents de Nacions Unides el principi es sol recollir “ampliant-lo” una mica amb una frase del tipus: “responsabilitats comunes però diferenciades i segons les capacitats de cadascú”.

En altres paraules, i en una perspectiva més actual, tothom té responsabilitat sobre el problema –en aquest cas el del canvi climàtic- però, tal com és evident, les Parts desenvolupades de l'Annex I de la Convenció i del l'Annex B del Protocol de Kyoto hi tenen responsabilitats històriques, sobretot, i actuals extremadament més importants que la de la resta de països del món, encara que ara, alguns d'ells, comencin a ser ja, també, molt importants emissors de gasos d'efecte hivernacle.

Com combinar aquí les obligacions que comporten les responsabilitats històriques, però començar a tenir en compte que hi ha responsabilitats actuals que, sobretot, vistes en

perspectiva de futur, requeriran ineludiblement obligacions importants, és i serà un dels dilemes polítics importants que continuarà present en totes les tensions negociadores dels propers anys.

Des del punt de vista dels països desenvolupats amb responsabilitats històriques i actuals: seguiran empenyent perquè sobretot les economies emergents (Xina i la Índia en especial) comencin a assumir també responsabilitats clares. Aquests països, emperò, no es cansaran d'afirmar que la UE, els EUA, Japó, etc. porten més de 150 anys "desenvolupant-se" d'acord amb uns models de producció i consum que han comportat uns nivells de vida de les seves poblacions als quals, ells, no tenen perquè renunciar-hi ni hi volen renunciar, sobretot, diuen i diran, mentre moltes capes de la seva població encara estiguin molt lluny de beneficiar-se dels seus recents processos de creixements econòmics. D'altra banda, cal recordar sempre que aquestes economies emergents continuen tenint unes emissions per càpita al voltant, com a molt, de la mitjana mundial i, sempre, molt més baixes que les dels països desenvolupats. Vegeu la primera figura de l'apartat 6.4.

Pel qui escriu, pels països en desenvolupament –incloses les economies emergents–, la clau està en la segona part del text del principi 7 de Rio. Això és el que de fet, preveu explícitament la pròpia Convenció quan parla de les obligacions de les Parts desenvolupades del seu Annex II – la responsabilitat d'ajudar econòmicament i tecnològicament a que els països en desenvolupament, els que no estan a l'Annex I de la Convenció, no es transformessin en noves importants causes del problema que ens ocupa -. Aquí, però, tampoc s'ha estat mai a l'alçada de les circumstàncies i totes les dinàmiques de "desenvolupament" –o com a mínim anomenades així- en el món, s'han basat en el mateix model econòmic i energètic que, ja ho sabíem molt bé, estava afectant greument la salut del planeta. Així, actualment, països com Xina han esdevingut primers emissors mundials de CO₂ l'any 2007 i, ja, els tercers responsables històrics –en el sentit d'emissions acumulades- absoluts; encara que, tal com acabem de recordar, la seva responsabilitat per càpita sigui de lluny, comparativament, molt menor!

Tenint en compte el principi de les "responsabilitats compartides però diferenciades" i l'esperit i la lletra de la Convenció, els compromisos en aquest nivell, el dels Països en Desenvolupament que no són Parts de l'Annex I, dependran, sobretot, dels compromisos que es prenguin per part de les Parts desenvolupades de l'Annex I en, com a mínim, un doble sentit: a) si les Parts desenvolupades de l'Annex I no assumeixen la seva

responsabilitat històrica i actual i prenen, de per sí i sense condicions, els compromisos que “la ciència” els hi demana prendre, no hi haurà, mai, la capacitat “moral” d’empènyer els països en desenvolupament a afegir-se als compromisos de mitigació; b) només si l’esperit i la lletra de la Convenció es compleix, i els Països desenvolupats de l’Annex II assumeixen compromisos d’ajuda real i efectiva (tecnològica, financera, etc.), per tal que els països en desenvolupament puguin prendre i assolir compromisos de mitigació, llavors aquests compromisos, i valgui la redundància, es podran prendre i, potser, es prendran i compliran.

.....

Cal acabar però, en qualsevol cas, recordant que, de tota manera i d’acord amb l’IPCC, en la direcció d’arribar al pic d’emissions al voltant de les 400ppm, abans del 2020, i retornada com més aviat millor al llindar del 1990, els Països en Desenvolupament que no són Parts de l’Annex I de la Convenció haurien de començar a contribuir a la solució del problema del canvi climàtic amb reduccions d’entre el 10 i el 30% pel 2020, i d’entre el 40 i el 90% pel 2050.

6.2. Agenda Climàtica i –i, o, versus- Agenda Desenvolupament

A NNUU les dues agendes es consideren o, seria millor dir, es volen considerar sempre el més separatament possible. Darrera d'aquesta opció hi han tant temes estructurals com temes estrictament financers.

Estructuralment parlant, l'agenda del desenvolupament la segueix, fonamentalment, l'ECOSOC (Consell Econòmic i Social de NNUU) i, actualment i més concretament, l'Oficina de Finançament per al Desenvolupament (Financing for Development –FfD-) del Departament d'Assumptes econòmics i Socials –DESA- de la Secretaria General de NNUU.

En canvi, l'agenda climàtica té convenció (i protocol de la convenció) pròpia amb els seus propis, i valgui la redundància, òrgans –tant mencionats, naturalment, en aquest informe-.

Financerament parlant, la separació vol ser encara més forta i respon al conegut, dins de NNUU, com principi de l'addicionalitat. En la mesura que els recursos per al FfD són sempre escassos i, sempre a més a més, porten la rèmora de l'incompliment històric per part dels països desenvolupats del famós 0,7% d'AOD –Ajuda Oficial al Desenvolupament-, sempre que es parla de recursos per altres temes, els països en desenvolupament forcen redactats en els quals aparegui el caràcter addicional i nou de les fonts de finançament corresponents.

Això és així també i naturalment en el Protocol de Kyoto on el seu article 2 diu textualment:

2. En el contexto de la aplicación del párrafo 1 del artículo 4 de la Convención, de conformidad con lo dispuesto en el párrafo 3 del artículo 4 y en el artículo 11 de la Convención y por conducto de la entidad o las entidades encargadas del funcionamiento del mecanismo financiero de la Convención, las Partes que son países desarrollados y las demás Partes desarrolladas incluidas en el anexo II de la Convención:

a) Proporcionarán recursos financieros nuevos y adicionales para cubrir la totalidad de los gastos convenidos en que incurran las Partes que son países en desarrollo al llevar adelante el cumplimiento de los compromisos ya enunciados en el inciso a) del párrafo 1 del artículo 4 de la Convención y previstos en el inciso a) del artículo 10;

b) Facilitarán también los recursos financieros, entre ellos recursos para la transferencia de tecnología, que necesiten las Partes que son países en desarrollo para sufragar la totalidad de los gastos adicionales convenidos que entrañe el llevar adelante el cumplimiento de los compromisos ya enunciados en el párrafo 1 del artículo 4 de la Convención y previstos en el artículo 10 y que se acuerden entre una Parte que es país en desarrollo y la entidad o las entidades internacionales a que se refiere el artículo 11 de la Convención, de conformidad con ese artículo.

Aquesta concepció de novetat i addicionalitat respon també sempre a evitar que en comptes de “duplicar” recursos, n'hi hagin que contin “doble”. No passés, per exemple, com amb la deute externa que quan un país ric en fa una condonació li conta com a AOD!

.....

En un altre vessant d'aquesta possible dicotomia, els països en desenvolupament sempre volen posar i posen l'èmfasi en la prioritització de l'agenda del desenvolupament respecte a l'agenda del canvi climàtic. En altres paraules, en els països en desenvolupament, la lluita contra la pobresa es posarà sempre i a la pràctica per davant, per exemple, de la lluita per la mitigació d'emissions. I no seríem pas nosaltres qui ho qüestionaria.

Aquí ens tornàriem a trobar, de fet, en la mateixa dialèctica que s'ha considerat ja i que es despenia del principi de les responsabilitats comunes però diferenciades.

.....

Qui escriu aquestes ratlles comparteix, ideològicament, les premisses anteriors sobretot en la mesura que fa, sempre, una opció pels “pobres i oprimits” del món.

Emperò, i emfatitzant molt la matisació, considera també que mantenint aquestes premisses caldria donar passos per coordinar efectivament les dues agendes i per, en la pràctica, en la implementació real, tenir finalment una única agenda: la del Desenvolupament Humà Sostenible, que inclogui la del desenvolupament en contra de la pobresa i la del canvi climàtic en contra de l'escalfament global.

NNUU també té oberts fronts de treball en aquestes direccions quan intenta coordinar i fer treballar conjuntament els programes i les agències tant d'un àmbit com de l'altre.

6.3. Mitigació i –i, o, versus- Adaptació

Malgrat que aquesta no hauria de ser mai, una dicotomia existent, el qui escriu parteix d'una reflexió "filosòfica" inicial sobre una mena de sentiment que "veu planejar" sobre la comunitat internacional, en el sentit de que la forta mitigació necessària per aturar el canvi climàtic és "impossible d'aconseguir" en la pràctica, com a mínim a curt i mig termini i que, per tant, l'adaptació als seus efectes no és quelcom a debatre sinó a començar a preveure i a realitzar de forma, fins i tot, "prioritària". L'altra i "dramàtica" vessant "filosòfica" d'aquesta observació és que, probablement, tot allò que es faci per adaptar-se anirà, al menys en part, en detriment de la mitigació –i fins i tot pot provocar-ne més-; i aquesta opció, clarament, es realimenta negativament en el temps. Només lideratges forts i amb visió i opció de futur, i la pressió d'una societat civil suposadament conscient i menys condicionada pel curt termini, poden impedir que aquesta visió/opció acabi, de fet, imposant-se en la "pràctica política"!

.....

També és cert, emperò, que de moment, i en qualsevol cas, l'adaptació comença a ser imprescindible per nombrosos països dels menys desenvolupats i dels estats d'illes petites. La pujada del nivell del mar en el segon cas i l'augment de la desertificació i de l'escassetat d'aigua en el primer cas només es poden afrontar amb polítiques tecnològiques d'adaptació que requeriran quantitats importants de recursos.

El fort impàs de Copenhaguen ha endarrerit també els necessaris avenços en aquest camp. De moment dels 48 països que es preveu que han de tenir ja el seu "NAPA, National Adaptation Programmes of Action", 41 han fet ja la feina, sota la tutela del Programa de Treball de Nairobi establert per la COP 12. Ara s'ha de passar a l'etapa d'implementar-los. Com sempre, aquí rau el problema i, de moment, pràcticament tot esta per començar.

També s'ha de parlar i avançar de/en temes de Gestió de Riscos, d'Estratègies de Reducció de Riscos, de Compartició de Riscos i, fins i tot, d'assegurances! De tot això se'n haurà de parlar perquè, d'acord amb el propi UNEP-PNUMA, posar-se d'acord en el què es adaptació i que no ho és tampoc és evident:

DEFINING ADAPTATION

In the broad sweep of human development, adaptation is an integral part of using environmental services, securing water, producing food and adapting settlements. In many arenas, adaptive management is a way to live with uncertainty and complex socio-ecological systems. Disaster risk reduction is a more specialized term referring to efforts to prepare for, cope with and reduce the burden of natural hazards. These senses apply as well to climate, from the use of existing climatic resources, climatic hazards and changing conditions.

With anthropogenic climate change, adaptation takes on a somewhat different definition. What we might call climate change adaptation is the additional effort required to reduce the impact of the additional climate change caused by the enhanced greenhouse effect. The most obvious case is sea level rise and low lying islands that will be inundated in the future. Or indeed, coastal erosion and inundation in polar regions related to melting permafrost, which is already forcing people to move their settlements.

It is this sense of additional adaptation with at least some of its root causes in the historic emissions from industrialized countries that impels issues of equity and finance. While there is not a consensus definition—and some material uses the term in more than one meaning—it is worth noting that a technical definition may be essential for some purposes. This is particularly true in estimating the cost of adaptation and the provision of appropriate finance.

.....

I si s'acab amb aquestes disgregacions, és per insistir de nou, en el perill que es tindrà sempre en aquest punt, de barrejar problemàtiques sistèmiques de països en desenvolupament amb les derivades, ara, dels efectes del canvi climàtic; i, per tant, amb el perill de que les polítiques d'ajut, tal com també ja s'ha dit, es vulguin, per entendre'ns, fer-se valdra el doble en comptes de "duplicar-se".

6.4. Responsabilitats històriques –acumulades-, responsabilitats actuals i responsabilitats futures; responsabilitats totals i responsabilitats per càpita

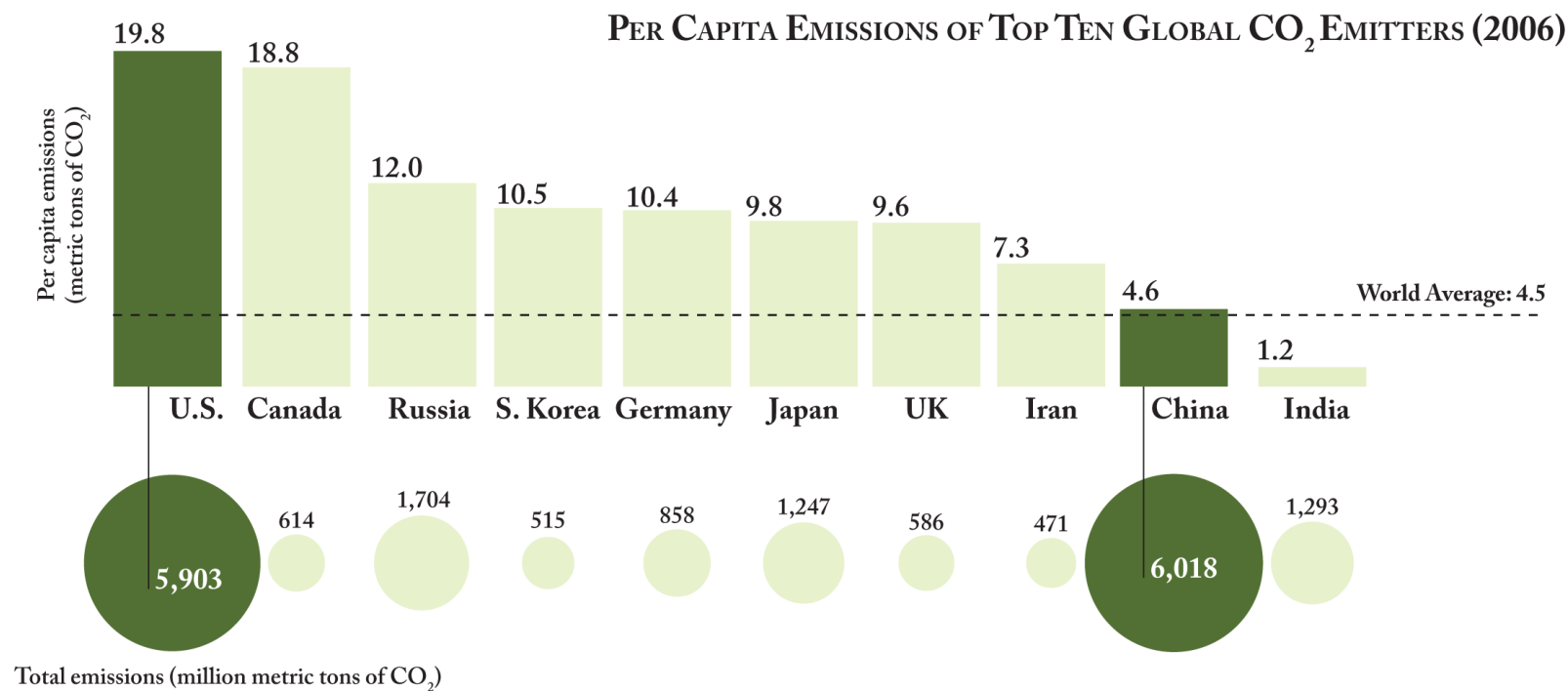
Si es tornen a mirar detingudament totes les figures de l'apartat 3.2. i la que tanca, reflexivament, l'apartat 4.1., hom se n'adona de la diversitat de realitats que hi ha darrera de la problemàtica de les emissions de CO₂ i, per tant, dels diferents “tipus” de responsabilitats que s’hi poden entreveure.

No és estrany doncs, en aquest sentit, que les diferents posicions polítiques principals siguin, moltes vegades, argumentables amb una certa coherència interna en funció, però, de quin sigui el criteri de referència: l’històric, l’actual; el total, el per càpita; i de com han evolucionat i evolucionaran en el temps aquestes responsabilitats. No serà en va fer constar aquí que la visió de responsabilitats que hom tenia en els temps de la redacció de la Convenció i del Protocol ara hauria canviat, en certs sentits, bastant sensiblement. Naturalment, aquí rauen també –com ja s’ha dit- gran part del fons de les diferències, en aquesta àrea clau de la negociació sobre la reducció d’emissions, entre països desenvolupats i països en desenvolupament.

En un altre context referencial, s’ha comentat ja que països claus en aquest moment, com Xina i Índia, plantegen altres “conceptes físics” de referència, com la de la intensitat de carboni de l’economia. I altres països, com per exemple els EUA, introdueixin sorolls, incomprensibles en clau externa però amb justificacions en clau interna, sobre, per exemple, els anys de referència respecte als quals prendre compromisos.

Tornant però al debat clau sobre referències de responsabilitats, probablement la figura que s’adjunta a la pàgina següent juga i jugarà (amb les seves actualitzacions temporals – tant en sentit de passat com, sobretot, de futur-) un paper clau en les tensions i negociacions relatives. I encara que no s’ha de deixar de dir que pot ser important retenir que l’atmosfera no entén dels raonaments per càpita, tampoc es pot deixar de dir que cal buscar criteris del que es pot anomenar una “justícia climàtica terràquia” (tot i que aquesta denominació no sempre sigui emprada per “parlar” del mateix) i aquí, la clau per càpita sembla relativament irrefutable.

Si la següent figura parla per ella mateixa, la que s’adjunta immediatament a continuació necessita tota mena d’explicacions i consideracions.

Data Source: EIA, 2008. International Energy Annual 2006.

Annex 4

Scenarios if developing countries are to have more “environmental space” for development

Scenario	Year	Total greenhouse gas emissions (billion tonnes)	Industrial countries' emissions (billion tonnes)	Developing countries' emissions (billion tonnes)	Population of developing countries (billion)	Developing countries' emissions per capita (tonnes)
A: Current proposal	1990	38.6	18.2	20.4	4.1	5.0
	2050	19.3	5.5	13.8	8.0	1.7
	Percent below 1990 in 2050	50%	70%	32%	Doubles	65%
B: 100% cut by industrial countries	1990	38.6	18.2	20.4	4.1	5.0
	2050	19.3	0.0	19.3	8.0	2.4
	Percent below 1990 in 2050	50%	100%	5%	Doubles	52%
C: No per capita cut for developing countries	1990	38.6	18.2	20.4	4.1	5.0
	2050	19.3	-20.5	39.8	8.0	5.0
	Percent below 1990 in 2050	50%	-113%	(95%)	Doubles	0%
			Negative emission of 20.5b tonnes required, i.e., 100% cut + 113% offset of greenhouse gases	Effective doubling of absolute emissions to enable same per capita emission		

Doncs bé, aquesta darrera figura és del llibret “Some Key Issues for the Post-Bali Climate Process; Martin Khor, TWN –Third Word Network-, 2008. TWN és una de les ONGs “sud-sud” més importants i influents del món i el seu director, Martin Khor, un dels líders més reconeguts de la societat civil mundial que segueix temes de Governança Mundial. Actualment, Martin Khor és, també, director del South Center –think tank principal del G77-

En aquesta figura-taula i, naturalment, en l’explicació que es fa a continuació hom hi troba el raonament més de fons que hi ha darrera les posicions del G77 i Xina en tots els temes de canvi climàtic, en un context –sigui dit de seguida- de prioritització absoluta de l’agenda de desenvolupament, de responsabilització primeríssima dels països desenvolupats en la solució del problema creat per ells mateixos i de, per tant, prioritització política gairebé única d’un nou període de compromisos del Protocol de Kyoto, tal com el coneixem; tot plegat bassat doncs en la següent anàlisi.

Martin Khor es posa, en primer lloc, en el supòsit “desitjat” en el qual s’acordés el 50% de reducció global d’emissions pel 2050, respecte a les del 1990. Vegeu les dades corresponents en la segona i tercera columnes de la taula.

I a partir d’aquí considera tres possibles escenaris diferents.

En l’**escenari A (current proposal – quarta i tercera fila de la taula)** suposa que la contribució dels països desenvolupats – Parts de l’Annex I del Protocol- a l’objectiu global anterior és d’una reducció del 70% (entre parèntesi anirem posant els números que correspondrien a un 80% de reducció). Doncs bé, això implica que els països en desenvolupament haurien de reduir les seves emissions en un 32% (23%). La qual cosa en la mesura en que la població en els països en desenvolupament s’haurà, molt probablement, duplicat per a l’any 2050, suposarà que els països en desenvolupament hauran passat, en conjunt, de contribuir en unes emissions per càpita actuals de 5 ton a 1,7 ton (2 ton), o sigui, hauran reduït les seves emissions per càpita en un 65% (60%) per l’any 2050. En la mesura que en el mateix període la població dels països desenvolupats s’haurà mantingut pràcticament estable, la seva reducció per càpita, en percentatge, serà la mateixa que la total, és a dir, del 70% (80%).

A continuació Martin Khor defensa la necessitat dels països en desenvolupament de créixer econòmicament per poder, justament, desenvolupar-se, i, en canvi, l’obligatorietat que haurien d’assumir els països desenvolupats en deixar de créixer i, fins i tot de decreixer,

perquè ells ja s'han desenvolupat. Amb aquesta visió, l'escenari anterior és inacceptable, a més a més de molt injust si es mira el tema des de la perspectiva de les emissions per càpita com a referència de responsabilitat i, per tant, d'objectius.

Es planteja, en conseqüència, un segon **escenari B (100% de reducció d'emissions dels països desenvolupats pel 2050 – setena i sisena fila de la taula)**; en aquest supost els països en desenvolupament haurien de reduir les seves emissions totals en un 5%, la qual cosa, per càpita, representa 2,4 ton per càpita, és a dir, un 52% de reducció per càpita (davant del 100% de reducció per càpita dels països desenvolupats).

Portant l'argumentació fins el límit, a l'**escenari C (cap reducció per càpita dels països en desenvolupament – desena i novena files de la taula)** conclou que per continuar assolint l'objectiu global, els països desenvolupats haurien de reduir les seves emissions (totals i per càpita) en un -113%, mentre que els països en desenvolupament podrien fins i tot augmentar les seves emissions totals. Per Martin Khor, aquest decreixement d'uns i creixement d'altres podria aconseguir-se, justament, transferint activitats als països en desenvolupament que permetessin el seu creixement econòmic mantenint les seves emissions per càpita constants.

Tot i l'esviaix que hom pot considerar que aquesta visió sesgada comporta, és una il·lustració bastant definitiva, pel qui escriu, de que el criteri de fer "justícia climàtica" i de, per tant, contemplar les responsabilitats i els corresponents objectius en base a les emissions per càpita, porta a conclusions polítiques molt més que interessants.

Està clar, doncs, que aquest debat realment de fons també està i continuarà estan ben present.

6.5. Transferència de tecnologia i PIR-DPI (Drets Propietat Intel·lectual)

Resta i restarà pràcticament per aprovar tot allò que faria possible, realment, una política de Transferència de Tecnologia als països en desenvolupament que, justament, permetés a aquests països accedir a les tecnologies més ambientalment sostenibles i, per tant, menys lesives des del punt de vista del canvi climàtic. Això hauria de ser així, a més a més, en compliment del “principi de les responsabilitats comunes però diferenciades i segons les capacitats de cadascú” i del que preveuen tant la Convenció com el Protocol, i que ja s’ha considerat amb tot detall dins de l’apartat 6.1.

Per tant, només queda pendent, per si fos poc, respondre preguntes com les següents: Quins haurien de ser els mecanismes de transferència i quina la capacitat necessària per a la seva adaptació i adopció pels països en desenvolupament? Quins obstacles, per exemple lligats a la propietat intel·lectual, haurien de ser evitats per tal de facilitar la transferència? D’on i de qui han de sortir els recursos econòmics necessaris per dur a terme aquesta transferència tecnològica i la capacitat i adaptació corresponent?

També una vegada més, i encara que a risc d’esdevenir pesats, en tots aquests aspectes s’hi barregen, sempre, les dialèctiques món desenvolupat - món en desenvolupament que, com per exemple en les dinàmiques comercials, estan plenes de contradiccions! Ajudar a economies que poden entrar en competència amb “les nostres” ens pot portar, encara que el planeta arribi a “cremar-nos” a tots, a un grau d’inacció que, uns pels altres, s’acabi “tirant el planeta a les escombraries”. Efectivament, de la mateixa manera que la salut de les persones pot deixar insensible a les multinacionals farmacèutiques que vetllen pels seus drets de propietat (amb l’excusa de que són les seves fons d’inversió principals), la salut del planeta pot deixar insensible als països desenvolupats que no volen competidors reals en els seus mercats de productes i serveis. És per a tot això que, finalment, el canvi climàtic en la seva vessant de transferència tecnològica està íntimament lligat amb relacions comercials i drets de propietat intel·lectual, temes en permanent negociació no reeixida dins de l’OMC.

6.5.1. Desafiaments i contradiccions –les TIC vs l’aviació- tecnològiques

Potser valgui la pena deixar només apuntats dos nivells de reflexió que, a parer del qui escriu, s’han i s’hauran de tenir molt en compte en la vessant tecnològica de la lluita contra el canvi climàtic.

El primer, és la necessitat urgent i transcendental d’inversió en innovació tecnològica, en aquest cas, en una perspectiva conjunta de països desenvolupats i països en desenvolupament, pels quals el repte comú és aconseguir una economia que compleixi la seva imprescindible raó de ser (distribuir recursos per satisfer necessitats) però que sigui, definitivament, baixa en carboni. Dit en altres paraules, no es té només un problema de transferència de tecnologia, es té un problema fonamental de canvi i innovació tecnològica que, si més no de moment, hom no té la sensació que s’estigui afrontant i canalitzant amb, ni molt menys, la suficient voluntat i “energia”.

El segon, encara que molt relacionat, és no donar, justament, passes en fals i en la direcció totalment equivocada, tipus innovacions dilatòries com de les que en pot ser un exemple paradigmàtic la de “CCS -Carbon Capture and Storage-“. Aquest programa de recerca “representa”, segurament, una de les “mesures” més clares de la tradicional fugida d’estudi dels països desenvolupats, incapaços, de moment, de transcendir les seves realitats actuals i mirar realment cap al futur. En comptes d’innovar i invertir intensa i exhaustivament en tecnologies netes i renovables, es prefereix mirar cap a l’altra banda, donar implícitament per feta la impossibilitat de reduir emissions, i “inventar-se mecanismes” de “ciència ficció” per emmagatzemar els nostres residus.

.....

En part en el context anterior i en part per alertar-nos de que els canvis que s’hauran d’afrontar no són senzills de preveure ni d’imaginar i que, a voltes, és possible “picar-se els dits” per no ser capaços de contemplar totes les complexes vessants de la problemàtica, crec que és important ressonar aquí una alerta que, en el context del procés de Copenhaguen, es va disparar i que, personalment, ens “va fer caure d’un cert cavall”. Segons diversos investigadors, i malgrat que Google no esta donant la informació necessària per deixar-ho fora de qualsevol dubte, les emissions de CO₂ associades al consum energètic que implica el funcionament del sistema de cerca informàtica de Google (bàsicament pel funcionament dels corresponents servidors informàtics) equivaldria a les associades al

sector de l'aviació civil mundial. Al voltant del 2%, cada sector, de les emissions totals mundials.

Definitivament doncs, els canvis de paradigma que calen són, segur, més profunds del que es pugui ser capaç d'imaginar.

6.6. Finançament – o “si fos un banc ja l’haurien salvat”-

Ja ha sortit clarament en punts anteriors, però no deixarà de sortir en cap dels aspectes, dimensions, programes, etc. al voltant de tota la problemàtica del canvi climàtic.

S’està en un moment justament en que la comunitat internacional ha mobilitzat quantitats ingents de diners per re-flotar el sistema bancari internacional i les economies nacionals dels països rics. Difícilment s’entendrà, tot i que, a la vegada, caldrà reconèixer que no es precisament el millor moment econòmic per una altra despesa de dimensions realment importants, que no puguin sorgir propostes raonables de finançament, relatives a les diferents vessants de la necessària lluita contra el canvi climàtic.

Una “acció/frase” d’una ONG durant la Conferència de Copenhaguen ho diu tot: “Si fos un banc ja l’haurien salvat”.

.....

En aquests moments, l’anàlisi més completa sobre els recursos financers necessaris per fer front a les diferents dimensions de la problemàtica del Canvi Climàtic es troba al següent informe anual de NNUU, però preparat especialment, l’any passat, per al procés de Copenhaguen,:

WESS; World Economic and Social Survey 2009

Promoting Development, Saving the Planet

UN DESA 2009, September

<http://www.un.org/esa/policy/wess/>

Doncs bé, d’acord amb aquest informe que, a la vegada, té en compte els informes més importants realitzats fins ara sobre el tema, les necessitats de finançament lligades als objectius de mitigació i adaptació al voltant del canvi climàtic, es mouen en el següent rang:

. entre el 0,2 i el 2% del PIB mundial, la qual cosa vol dir, entre 180.000milions i 1,2bilions de US\$, per any i fins al 2030!

En aquest context, la quantitat que ha actuat i probablement continuarà actuant de referent en les negociacions serà la de l’1% del PIB mundial, la qual cosa vol dir uns 550.000milions de US\$!

Recordem que l'Acord de Copenhaguen diu que es posaran sobre la taula 100.000milions de US\$ per any a partir del 2020 i que això ha estat valorat com a positiu, malgrat que està encara prou lluny de lo realment estimat com a necessari.

En qualsevol cas, aquestes quantitats, realment elevades (la darrera quantitat és de l'ordre de magnitud de tota la AOD –Ajuda Oficial al Desenvolupament- mundial) no deixen de ser petites comparades amb les quantitats destinades als rescats bancaris i als estímuls econòmics que, al voltant de la crisi global, s'han mogut fins ara: gairebé al voltant del 35% del PIB mundial.

Qui ha de subministrar aquestes quantitats? A quin/s organismes? Com s'han de gestionar aquests fons? Són algunes de les preguntes que demanen, urgentment, resposta. L'Acord de Copenhaguen, en això si, haurà estat positiu en la mesura que apunta a la pròpia Convenció com a unitat gestora principal dels temes de finançament lligats al canvi climàtic.

7. A manera de conclusions preliminars vers l'agenda del COP 16 i el CMP 6, Cancún-Mèxic 2010

7.1. L'Acord de Copenhaguen després del 31 de Gener de 2010 i les desastroses perspectives pel que fa a la mitigació

El passat 18 de Gener de 2010, el Secretari Executiu de la UNFCCC, Sr. Yvo de Boer, enviava una carta a les Parts de la Convenció amb *informació tècnica relativa a l'associació amb l'Acord de Copenhaguen*.

En aquesta carta, Ivo de Boer *convida a les Parts que desitgin ser associades amb l'Acord de Copenhaguen a trametre aquesta informació al Secretariat abans del 31 de Gener de 2010*.

A la mateixa carta Ivo de Boer “clarifica” com les Parts que ho desitgin han d'enviar al Secretariat la informació relativa als Apèndixs I i II de l'Acord de Copenhaguen.

Malgrat que quan hom escriu aquestes ratlles concretes d'aquest informe (finals de febrer de 2010) encara hi ha una certa confusió, el 31 de gener de 2010 ha passat i, d'una banda, el nombre de països Parts que semblen haver enviat informació relativa als Apèndixs de l'Acord de Copenhaguen era de 55 el dia 2 de febrer i de 62 el dia 9 de febrer. Sempre amb el mateix nivell de confusió, els països que semblen haver-se associat, en aquestes dates, a l'Acord de Copenhaguen, estarien al voltant de 100.

Els compromisos no han variat pràcticament gens dels que es varen posar sobre les taules de negociació durant la reunió de Copenhaguen i que van impossibilitar cap acord formal en el marc del COP 15 i CMP 5.

En concret, i de moment, no hi cap sorpresa ni variació apreciable entre les taules 1 i 2 de les pàgines 48 i 49 d'aquest informe, que recullen el que s'havia posat sobre la taula durant la Conferència de Copenhaguen, i el que els estats estan enviant ara en relació a l'Acord de Copenhaguen.

Per tant, i això és lo greu, des d'un punt de vista agregat, els compromisos de reducció d'emissions pel 2020 (les “Quantified economy-wide emissions tragets for 2020” de

l'Apèndix I de l'Acord de Copenhaguen) segueixen estan entre el 12 i el 18%, respecte a les de 1990. Definitivament desesperant. Amb l'agreujaant afegit que el percentatge més alt seria, sempre, l'utòpic resultat positiu dels condicionals que posant diferents estats Parts (entre ells la UE o Noruega, per posar exemples) per arribar a un percentatge o altre, en funció de que hi arribin els altres estat Parts. Un peix que es mossega la cua –i que fa pudor-!

A la pàgina web: http://www.wri.org/publication/comparability-of-annexi-emission-reduction-pledges/chart?referredby=earthtrends_delivered , el “World Resource Institute, WRI” manté i actualitza l'anàlisi dels compromisos que van arribant. En data 17 de febrer:

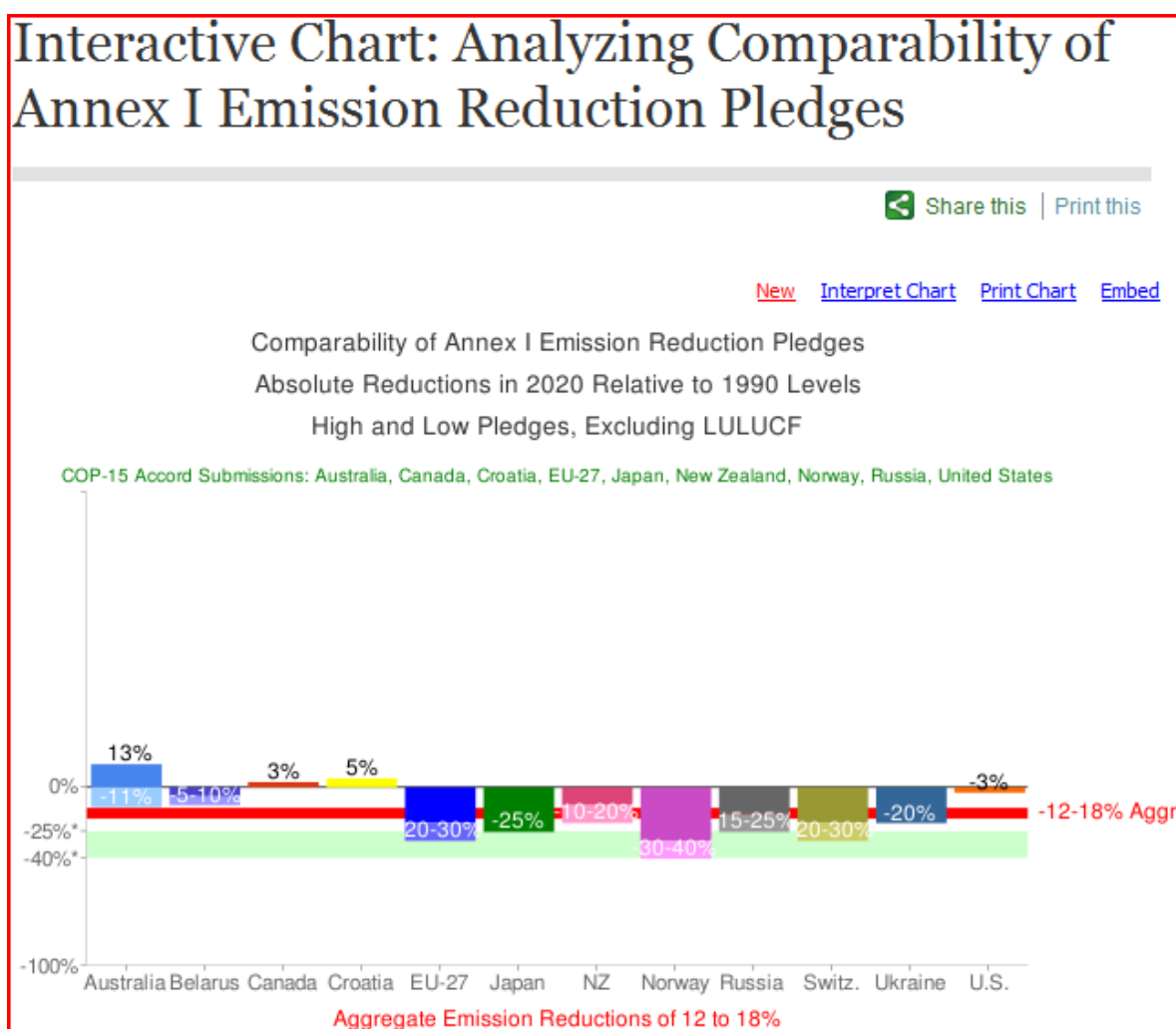

Figura que no canvia en res la que donava l'UNEP durant i després de Copenhaguen, i recollida a la pàgina 47 d'aquest informe!

Tampoc les “Nationally appropriate mitigation actions of developing country Parties” de l'Apèndix II de l'Acord de Copenhaguen estan canviant en res, tal com s'acaba de dir, la taula 2 de la pàgina 49.

7.1.1. I d'on sortiran els diners de l'Acord?

Ara que ja es va veient que l'Acord de Copenhaguen no era res més que intentar posar en un envoltori i llacet bonic la incapacitat i manca de voluntat política d'arribar als acords de canvi de rumb que “la ciència” demanava i demana, tothom es comença a preguntar d'on sortiran els diners que l'Acord deia que es mobilitzarien i que, d'acord amb la nostra pròpia valoració, suposaven, gairebé, l'únic aspecte positiu de l'Acord de Copenhaguen.

Ningú ho sap, tothom tira pilotes fora i tothom espera la creació del Panel que preveu crear l'article 9 de l'Acord de Copenhaguen. Però qui crea aquest panel i amb quina legitimitat? si, al final, l'únic que tenim és un “acord polític” plurilateral d'algunes Parts associades.

De moment, i en qualsevol cas, molts dels debats –en el context de la crisi financera global– en relació a una possible FTT (Financial Transaction Tax) segueixen posant la “lluïta contra el canvi climàtic” com a destinatària de la recaptació. En un context similar, però potser més proper i més propi, acabar amb els subsidis directes i indirectes a les indústries relacionades amb els combustibles fòssils, i destinar els diners estalviats a l'esmentada lluita, també és bastant comentat.

7.2. La dimissió d'Ivo de Boer (18 de febrer) agreuja les dificultats de dirigir la complexa i confosa arquitectura política internacional sobre el canvi climàtic

El 18 de febrer de 2010, Ivo de Boer anunciava la seva dimissió i en la carta que enviava a les organitzacions observadores deia textualment, entre altres coses,:

“While Copenhagen did not deliver entirely the outcome we had all hoped for, I do beleive it has laid the foundations for a truly global response, on which you can build at COP16/CMP6 in Cancun and beyond.”

Personalment crec que la dimissió és positiva. Encara que desgraciadament, com passa moltes vegades, dimiteixi una de les persones que més han treballat per, en aquest cas, intentar dur a terme el Pla d'Acció de Bali. Emperò, en aquest cas, la dimissió posa a la llum pública la crisi en que realment està, després de Copenhaguen –i afegiria, després encara més del 31 de gener de 2010; vegeu els apartats 1.2. i 7.1.- l'arquitectura política internacional sobre el canvi climàtic.

En els nostres dies s'imposa, normalment, una “cultura del no passa res, del tot s'arreglarà, de l'optimiste “s'ha avançat” –cec i infundat masses vegades-” que, com a mínim, una dimissió com la d'Ivo de Boer dificulta més que s'acabi imposant, com ja s'ha intentat fer també en aquest context i cas, sobre el que va passar realment a Copenhaguen.

En aquests moments no es pot ser optimista en relació a la situació en la qual s'està. I en aquests casos és bo tocar fons i aquesta dimissió ajuda. Gràcies Sr. de Boer!

7.3. Cap a Cancún-Mèxic 2010

En el context realment dolent que s'acaba de descriure i analitzar, comença el camí cap a la COP 16 i CMP 6, del 29 de novembre al 10 de desembre de 2010, a Cancún-Mèxic⁴.

Com és habitual, al mes de juny a Bonn hi hauran les primeres reunions de l'any d'òrgans i grups de treball tant de la convenció com del protocol. I de l'Acord de Copenhaguen? Doncs ningú sap, encara, com es pot seguir, institucionalment parlant, l'acord.

Sempre en el confós context actual, hom diria que, de moment, la majoria d'actors Part apunten per intentar tornar a agafar el fil d'abans de Copenhaguen i intentar transformar Cancún 2010 en un nou Copenhaguen. Aquest serà sens dubte el tema clau sobre la taula d'aquestes primeres reunions de Bonn. Aquest i el del relleu d'Ivo de Boer i el de que fer amb/de l'Acord de Copenhaguen.

Potser el pas més notori en la direcció anterior és el que sembla haver-se conclòs en una reunió, celebrada aquest passat mes de gener, del grup BASIC⁵ (Brasil, Sud Àfrica, Índia i Xina) en la qual, segons diverses fonts, s'hauria constatat la necessitat de tornar al procés de negociació "two-track" que havia portat a Copenhaguen des de Bali.

En aquest camí, i si la hipòtesis anterior és certa, caldrà un gran esforç per tal que la societat civil en el seu sentit més ampli, i allò que s'anomena la comunitat internacional, sigui capaç de contribuir a crear un "momentum" semblant al que hi havia per i a Copenhaguen. Però sens dubte, aquesta és una condició necessària, encara que no suficient, per tal de tornar a somiar amb la decisió del canvi de rumb.

⁴ Durant la Conferència de Copenhaguen sempre es va anunciar que el lloc on es faria la COP 16 i CMP 6 seria Mèxic DF. Crec que no és cap casualitat que, molt ràpidament, la ciutat canvis i passes a ser Cancún. L'imaginari de Copenhaguen era, malgrat, les circumstàncies, el d'un final feliç. En aquell context la "conflictivitat" de mobilització social que es va poder viure, afortunadament, a Copenhaguen, s'hauria allunyat de la COP 16 i CMP 6. Ara és obvi que el 2010, aquestes reunions tornaran a ser centrals i motivaran la mobilització social en el seu entorn. Això, a Mèxic DF era molt difícil de gestionar. Cancún, en canvi, permet un control sobre les possibles mobilitzacions molt més eficient. Recordem sinó la reunió, l'any 2003, de la OMC a Cancún.

⁵ El grup BASIC sembla caminar cap a transformar-se en un nou grup negociador de per sí que, mantenint la seva membresia al G77 i Xina, vol aportar el seu propi "valor afegit" –assumint així la seva contribució explícita a l'Acord de Copenhaguen- al procés negociador i, en certa manera potser, fer de pont amb altres països del G20 sorgit de la crisi financera global.

7.3.1. I el paper de l'IPCC!

En aquest camí hi tornarà a jugar un paper fonamental l'IPCC. Enguany per dos motius.

El primer perquè l'IPCC ha de restablir la confiança que s'ha generat en ell com a *“representant de la ciència”*. Així com l'intent desestabilitzador previ a Copenhaguen va ser molt ben resolt. Malauradament, els controvertits temes de prediccions concretes errònies sobre impactes del canvi climàtic en els casos dels nivells del mar a Holanda i, sobretot, de les velocitats i temps de descongelació dels glaciars de l'Himàlaia, posen de manifest la importància dels mecanismes de revisió de les anàlisis i dels informes de l'IPCC. Qualsevol fissura en aquests aspectes és automàticament emprada per posar en dubte tot allò que ja no es pot posar en dubte i, en canvi, fa molt mal de cara als processos de decisió política.

D'altra banda, el fet de que l'IPCC acabi emeten o no el seu 5è informe de valoració – actualitzant, revisant i ampliant en el que calgui el del 2007-, serà un element crític pel restabliment o no del “momentum” de Copenhaguen i, ara, decantar-lo definitivament cap a una presa de decisions de, efectivament, canvi de rumb.

Annexes

***Annex i:* Sobre la Convenció Marc de Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic, UNFCCC**

La “**Convenció Marc de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic, UNFCCC**” fou adoptada l’any 1992 a Rio de Janeiro, en el marc de la històrica Cimera de la Terra; la convenció va entrar en vigor el 1994 i abans de Copenhaguen l’havien ratificat 192 països; a Copenhaguen la van ratificar dos països més.

La “**COP, Conference of the Parties – Conferència de les Parts**” de la Convenció és el seu òrgan màxim que reuneix tots els països –totes les Parts- que l’han ratificada; la reunió de Copenhaguen va ser la seva quinzena reunió: COP 15.

El text de la Convenció es pot trobar a:

http://unfccc.int/essential_background/convention/background/items/2853.php

i en els dos annexes següents s’hi troba, justament i valgui la redundància, els seus dos annexes més importants.

Annex ii: Llistat de Països Parts de l'Annex I de la Convenció

Alemania
Austràlia
Austria
Belarúsa
Bèlgica
Bulgàriaa
Canadà
*Croàciaa**
Comunidad Económica Europea
Dinamarca
*Eslovàquiaa**
*Eslovèniaa**
Espanya
Estados Unidos de América
Estoniaa
Federación de Rusiaa
Finlandia
Francia
Grecia
Hungríaa
Irlanda
Islandia
Italia
Japón
Letoniaa
Lituaniaa
*Liechtenstein**
Luxemburgo
*Mónaco**
Noruega
Nueva Zelandia
Países Bajos
Poloniaa
Portugal
Reino Unido de Gran Bretaña e Irlanda del Norte
*República checaa**
Rumaniaa
Suecia
Suiza
Turquía
Ucraniaa

a Païses que estan en proceso de transición a una economía de mercado.

** Nota editorial: Países incorporados en el anexo I mediante una enmienda que entró en vigor el 13 de agosto de 1998 de conformidad con la decisión 4/CP.3, adoptada por la CP en su tercer período de sesiones.*

Annex iii: Llistat de Països Parts de l'Annex II de la Convenció

Alemania
Australia
Austria
Bèlgica
Canadà
Comunidad Económica Europea
Dinamarca
Espanya
Estados Unidos de América
Finlandia
Francia
Grecia
Irlanda
Islandia
Italia
Japón
Luxemburgo
Noruega
Nueva Zelandia
Païses Baixos
Portugal
Reino Unido de Gran Bretaña e Irlanda del Norte
Suecia
Suiza

Nota editorial: Turquía fue eliminada del anexo II mediante una enmienda que entró en vigor el 28 de junio de 2002 de conformidad con la decisión 26/CP.7, adoptada por la CP en su séptimo período de sesiones

Què diu la Convenció sobre les Parts de l'Annex II (que s'acaben de llistar) sobre la convenció?

3. Las Partes que son países desarrollados y las demás Partes desarrolladas que figuran en el anexo II, proporcionarán recursos financieros nuevos y adicionales para cubrir la totalidad de los gastos convenidos que efectúen las Partes que son países en desarrollo para cumplir sus obligaciones en virtud del párrafo 1 del artículo 12. También proporcionarán los recursos financieros, entre ellos recursos para la transferencia de tecnología, que las Partes que son países en desarrollo necesiten para satisfacer la totalidad de los gastos adicionales convenidos resultantes de la aplicación de las medidas establecidas en el párrafo 1 de este artículo y que se hayan acordado entre una Parte que es país en desarrollo y la entidad internacional o las entidades internacionales a que se refiere el artículo 11, de conformidad con ese artículo. Al llevar a la práctica esos compromisos, se tomará en cuenta la necesidad de que la corriente de fondos sea adecuada

y previsible, y la importancia de que la carga se distribuya adecuadamente entre las Partes que son países desarrollados.

4. Las Partes que son países desarrollados y las demás Partes desarrolladas que figuran en el anexo II también ayudarán a las Partes que son países en desarrollo particularmente vulnerables a los efectos adversos del cambio climático a hacer frente a los costos que entrañe su adaptación a esos efectos adversos.

5. Las Partes que son países en desarrollo y las demás Partes desarrolladas que figuran en el anexo II tomarán todas las medidas posibles para promover, facilitar y financiar, según proceda, la transferencia de tecnologías y conocimientos prácticos ambientalmente sanos, o el acceso a ellos, a otras Partes, especialmente las Partes que son países en desarrollo, a fin de que puedan aplicar las disposiciones de la Convención. En este proceso, las Partes que son países desarrollados apoyarán el desarrollo y el mejoramiento de las capacidades y tecnologías endógenas de las Partes que son países en desarrollo. Otras Partes y organizaciones que estén en condiciones de hacerlo podrán también contribuir a facilitar la transferencia de dichas tecnologías.

Annex iv: Sobre el Protocol de Kyoto

El primer període de compromisos del vigent “Protocol de Kyoto” de la Convenció regula l’emissió de gasos d’efecte hivernacle fins l’any 2012. Fou adoptat l’any 1997 a Kyoto, en el marc de la tercera reunió de la “Conferència de les Parts, COP 3” de la Convenció. Va entrar en vigor el 2005 i actualment l’han ratificat 177 països, incloent Parts de l’Annex I que representen el 63,7% de les emissions el 1990.

Fins l’any 2005 no es va aconseguir que el ratifiquessin 55 Parts de la Convenció (una Part de la Convenció és un país membre de les Nacions Unides que ha ratificat la convenció), entre les quals es contaven Parts de l’Annex I de la Convenció quines emissions totals representaven, al menys, el 55% del total de les emissions de CO₂ de les Parts de l’Annex I corresponent a 1990. Aquestes eren les condicions fixades en el propi Protocol per a la seva entrada en vigor.

El Protocol de Kyoto té també els seus propis òrgans previstos i creats. El principal és la COP/CMP o simplement CMP, la “Conferència de les Parts actuant com a reunió de les Parts del Protocol de Kyoto”; en definitiva la diferència està en que no tots els països que han ratificat la Convenció i que constitueixen la COP, han ratificat el Protocol de Kyoto i, per tant, constitueixen la CMP. A efectes pràctics, la diferència fonamental entre la Convenció i el seu Protocol de Kyoto, és que la Convenció encoratja a establitzar i reduir emissions de CO₂ i el Protocol de Kyoto compromet als seus signants a fer-ho!

El Protocol de Kyoto és un tractat internacional vinculant per les Parts que el ratifiquen. Un país pot haver signat el Protocol de Kyoto en el seu moment però després no haver-lo ratificat i, per tant, no ser-ne Part vinculada; és el cas dels EUA.

Es pot trobar el text del Protocol de Kyoto a:

http://unfccc.int/kyoto_protocol/items/2830.php

.....

Si a l’Annex I de la Convenció (recollit com annex ii d’aquest document) hi ha el llistat de “les Parts que són països desenvolupats i les altres Parts incloses en l’Annex” que es disposaven específicament a, entre altres coses, treballar amb la finalitat de tornar individual o conjuntament als nivells de 1990 les emissions antropogèniques de CO₂, llavors el Protocol de Kyoto consigna en el seu Annex B –veure’l a continuació– els compromisos quantificats de limitació i reducció de les emissions dels països de l’Annex I de la Convenció, amb l’objectiu de reduir el total de les seves emissions a un nivell inferior en no menys de 5,2% al de 1990 en el període comprès entre l’any 2008 i el 2012.

.....

Des de la reunió de la COP 7 de Marrakesh l’any 2001 (coneguda pels “Acords de Marrakesh”) fins a la reunió de la COP 11 i de la CMP 1 de Montreal l’any 2005 (poc després de l’entrada en vigor oficial del

Protocol), la comunitat internacional ha treballat i debatut intensament sobre quins eren els millors mecanismes per tal d'acomplir els compromisos del Protocol de Kyoto.

Oficialment, sempre s'afirma que els països amb compromisos els han d'assolir, principalment, a través de programes, plans, mesures nacionals que, en l'argot oficial actual serien els "NAMA, National Appropriate Mitigation Action's".

Emperò des dels "Acords de Marrakesh" la cultura dominant dels mecanismes flexibles i de mercat com a millor i més eficient gestor dels problemes del món mundial es va anar imposant també en el context del compliment del Protocol de Kyoto. I així, a Montreal, en la CMP 1, es van aprovar tres grans mecanismes basats en la filosofia i la pràctica del mercat, que van suposar el naixement del que es va anomenar el "mercat del carboni" i que són:

- **El Comerç d'Emissions**
- **Els Mecanismes de Desenvolupament Net (CDM)**
- **La Implementació conjunta (JI)**

.....

Aquest nou "mercat del carboni" suposa, de fet, el naixement d'una nova "matèria primera": "Les emissions de gasos d'efecte hivernacle, GHG"

Les "Parts" que tenen compromesos nivells de limitació o reducció de les seves emissions poden parlar de les seves "emissions permeses o quantitats assignades" en relació a aquests nivells, i dividir-les en "quantitats assignades d'unitats, AAUs".

El mateix Protocol ja permet als països que "tenen emissions permeses però no utilitzades" vendre aquest excés de "capacitat d'emissió" a països que han sobrepassat els seus nivells d'emissió "permesos". Això, i també el fet de que es poden reduir emissions "netes", per exemple, absorbint CO₂, obliga a poder parlar també "d'emissions eliminades".

Tota aquesta cultura ha anat introduint conceptes com:

- . **Una unitat d'eliminació, RMU (removal unit), sobre la base del LULUCF (land use, land use change and forestry), és adir, sobre la base d'activitats com la reforestació**
- . **Una unitat de reducció d'emissions, ERU (Emission Reduction Unit), generada per un projecte JI**
- . **Un certificat de reducció d'emissions, CER (Certified Emission Reduction), generada per un projecte d'activitat CDM.**

Annex v: Annex B del Protocol de Kyoto

<i>Parte</i>	<i>Compromiso cuantificado de limitación o reducción de las emisiones (% del nivel del año o período de base)</i>
---------------------	--

<i>Alemania</i>	<i>92</i>
<i>Australia</i>	<i>108</i>
<i>Austria</i>	<i>92</i>
<i>Bélgica</i>	<i>92</i>
<i>Bulgaria*</i>	<i>92</i>
<i>Canadá</i>	<i>94</i>
<i>Comunidad Europea</i>	<i>92</i>
<i>Croacia*</i>	<i>95</i>
<i>Dinamarca</i>	<i>92</i>
<i>Eslovaquia*</i>	<i>92</i>
<i>Eslovenia*</i>	<i>92</i>
<i>España</i>	<i>92</i>
<i>Estados Unidos de América</i>	<i>93</i>
<i>Estonia*</i>	<i>92</i>
<i>Federación de Rusia*</i>	<i>100</i>
<i>Finlandia</i>	<i>92</i>
<i>Francia</i>	<i>92</i>
<i>Grecia</i>	<i>92</i>
<i>Hungría*</i>	<i>93</i>
<i>Irlanda</i>	<i>94</i>
<i>Islandia</i>	<i>110</i>
<i>Italia</i>	<i>92</i>
<i>Japón</i>	<i>94</i>
<i>Letonia*</i>	<i>92</i>
<i>Liechtenstein</i>	<i>92</i>
<i>Lituania*</i>	<i>92</i>
<i>Luxemburgo</i>	<i>92</i>
<i>Mónaco</i>	<i>92</i>
<i>Noruega</i>	<i>101</i>
<i>Nueva Zelandia</i>	<i>100</i>
<i>Países Bajos</i>	<i>92</i>
<i>Polonia*</i>	<i>94</i>
<i>Portugal</i>	<i>92</i>
<i>Reino Unido de Gran Bretaña e Irlanda del Norte</i>	<i>92</i>
<i>República Checa*</i>	<i>92</i>
<i>Rumania*</i>	<i>92</i>
<i>Suecia</i>	<i>92</i>
<i>Suiza</i>	<i>92</i>
<i>Ucrania*</i>	<i>100</i>

Annex vi: Grups negociadors

En el llenguatge de la Convenció i del seu Protocol vigent, les Parts són els països -els estats- que les han ratificat.

Tant en una reunió del COP (òrgan màxim de la Convenció) com en una del CMP (òrgan màxim del Protocol) tots els països tenen la seva delegació governamental i, en teoria, tots ells són potencials negociadors individuals directes de futurs acords.

Emperò, en la tradició de NNUU (i cal remarcar que tot el procés de la Convenció és un procés totalment NNUU) **les negociacions es solen desenvolupar entre grups més o menys estables (que han anat evolucionant històricament) i que responen, en un llenguatge actual, a la multi polaritat del món, encara que segur que de forma bastant imperfecta.**

Cal mencionar que, tradicionalment, es manté també una certa organització en grups regionals (continentals), sobre tot pel que fa referència a elecció de càrrecs, de taules presidencials i d'òrgans específics de, per exemple, una reunió del COP. Aquests grups són els dels: Estats Africans; Estats Asiàtics; Estats de l'Europa de l'Est; Estats de Llatinoamerica i el Carib; Estats de l'Europa Occidental i d'Altres (aquests altres inclouen: Australia, Canada, Islàndia, Nova Zelanda, Noruega, Suïssa i els Estats Units).

Tornant però als **grups negociadors habituals**, amb les seves especificitats -que hi són- al voltant dels temes de canvi climàtic que ens ocupen, tenim els següents:

- **El G77; el G77 i Xina**

Inclou 130 països en desenvolupament i, per tant, representa, “d’alguna manera”, les posicions del món en desenvolupament. “D’alguna manera” perquè com és absolutament comprensible, depenen sobretot del tema en qüestió, és gairebé impossible que tinguin una posició única. Encara que no idèntic, el grup té molt a veure amb l’històric -però encara viu- Moviment dels No Alineats

Actualment, a més a més, quan el G77 parla, negocia, etc., ho fa també en nom de Xina i, llavors -i és el més usual-, es parla del G77 i Xina. Cal insistir però que en aquest procés especialment, per exemple Xina, també intervé com a clar negociador individual.

Durant aquest 2009 el G77 ha estat presidit per l’ambaixador permanent davant de NNUU del Sudan; si les setmanes anteriors s’ha a parlar més d’ell del que ens podria semblar lògic, és perquè estava parlant en nom i en representació del G77, no en nom de Sudan.

Actualment, després del naixement del G20, al voltant de la Crisi Financera i Econòmica Mundial, es produeix una paradoxa important, en la mesura que Argentina, Brasil, Xina, India, Indonèsia, Sud Àfrica i Aràbia Saudi són membres del G20 que també ho són del G77 de NNUU!

Alguns subgrups que solen mantenir presència pública en les negociacions dins (i de vegades fora) del propi G77 són: el dels Estats Africans, el de l'Aliança d'Estats d'Illles Petites (The Alliance of Small Island States) i el dels Països Menys Desenvolupats (The Least Developed Countries).

Per motius bastant obvis en temes de canvi climàtic, els dos darrers són pràcticament grups negociadors amb totes les “atribucions” i “reconeixements” com a tals.

- The **Alliance of Small Island States (AOSIS)**

Són un total de 43 països que, en el context que ens ocupa, són particularment vulnerables, fins al punt d'estar en joc en bastants casos la seva supervivència, a la pujada del nivell del mar deguda al canvi climàtic.

Van proposar la posició més dura durant les negociacions del Protocol de Kyoto: **reduir les emissions** de CO2 un 20% respecte a les emissions del 1990, per l'any 2005.

- The **Least Developed Countries (LDC)**

Són un total de 49 països que es caracteritzen per ser molt poc responsables de l'escalfament global i, en canvi, ser molt vulnerables als seus efectes més negatius.

En aquest sentit la seva posició negociadora està basada en prioritzar la seva **Adaptació** al canvi climàtic, amb les Tecnologies i el Finançament necessari venint dels països responsables de l'escalfament global, tot basant la seva posició en el que pel països desenvolupats de l'Annex II de la Convenció preveu la pròpia Convenció.

- La **Unió Europea**

Des de fa anys, en el context de NNUU, la Unió Europea negocia (i, per tant, s'obliga a tenir sempre una posició única i comuna) com a tal en nom dels seus 27 estats membres; també ho fa normalment en nom de la majoria de futurs membres que estan en negociació per l'entrada a la UE.

El negociador visible en cada moment és el del país/ambaixador que presideix la UE en el període en qüestió. En la recta final de Copenhaguen serà, per tant, Suècia.

- El Grup Paraigua, The **Umbrella Group**

A la pràctica és, en certa mesura, el grup dels països desenvolupats que no són la UE; és el menys formal dels grups com a tal grup; la llista més usual dels seus membres és: Austràlia, Canadà, Islàndia, Japó, Nova Zelanda, Noruega, la Federació Russa, Ucraïna i els EUA.

El subgrup format per Japó, EUA, Suïssa, Canada, Australia, Noruega i Nova Zelanda es coneixia com el JUSSCANNZ: grup negociador actiu del Protocol de Kyoto. I el CANZ (Canada, Australia, Nova Zelanda) és un grup negociador habitual a NNUU.

No cal ni mencionar que hi ha membres individuals d'aquest grup, començant pels EUA, que poden actuar i actuen en qualsevol moment com a negociador individual.

En els darrers COP13 (Bali) i COP14 (Poznan) **els membres d'aquest grup s'han caracteritzat per evitar que es prengui qualsevol compromís concret de reducció d'emissions en un termini concret!**

- The **Environmental Integrity Group** (EIG)

Una coalició “nova” de països formada per Mèxic, República de Korea i Suïssa.

En una mena de categoria final d'altres grups podem citar: el CACAM, un grup de països de l'Àsia Central, el Caucàsic, Albània i Moldàvia que aspira a ser reconegut com a “grup negociador de ple dret”; l'OPEC, l'Organització de Països Exportadors de Petroli que, per motius també obvis segueix molt expressament les negociacions; etc.

Annex vii: Acord de Copenhaguen

Copenhagen Accord

The Heads of State, Heads of Government, Ministers, and other heads of the following delegations present at the United Nations Climate Change Conference 2009 in Copenhagen: [*List of Parties*]

In pursuit of the ultimate objective of the Convention as stated in its Article 2,

Being guided by the principles and provisions of the Convention,

Noting the results of work done by the two Ad hoc Working Groups,

Endorsing decision x/CP.15 on the Ad hoc Working Group on Long-term Cooperative Action and decision x/CMP.5 that requests the Ad hoc Working Group on Further Commitments of Annex I Parties under the Kyoto Protocol to continue its work,

Have agreed on this Copenhagen Accord which is operational immediately.

1. We underline that climate change is one of the greatest challenges of our time. We emphasise our strong political will to urgently combat climate change in accordance with the principle of common but differentiated responsibilities and respective capabilities. To achieve the ultimate objective of the Convention to stabilize greenhouse gas concentration in the atmosphere at a level that would prevent dangerous anthropogenic interference with the climate system, we shall, recognizing the scientific view that the increase in global temperature should be below 2 degrees Celsius, on the basis of equity and in the context of sustainable development, enhance our long-term cooperative action to combat climate change. We recognize the critical impacts of climate change and the potential impacts of response measures on countries particularly vulnerable to its adverse effects and stress the need to establish a comprehensive adaptation programme including international support.

2. We agree that deep cuts in global emissions are required according to science, and as documented by the IPCC Fourth Assessment Report with a view to reduce global emissions so as to hold the increase in global temperature below 2 degrees Celsius, and take action to meet this objective consistent with science and on the basis of equity. We should cooperate in achieving the peaking of global and national emissions as soon as possible, recognizing that the time frame for peaking will be longer in developing countries and bearing in mind that social and economic development and poverty eradication are the first and overriding priorities of developing countries and that a low-emission development strategy is indispensable to sustainable development.

3. Adaptation to the adverse effects of climate change and the potential impacts of response measures is a challenge faced by all countries. Enhanced action and international cooperation on adaptation is urgently required to ensure the implementation of the Convention by enabling and supporting the implementation of adaptation actions aimed at reducing vulnerability and building resilience in developing countries, especially in those that are particularly vulnerable, especially least developed countries, small island developing States and Africa. We agree that developed countries shall provide adequate, predictable and sustainable financial resources, technology and capacity-building to support the implementation of adaptation action in developing countries.

4. Annex I Parties commit to implement individually or jointly the quantified economy-wide emissions targets for 2020, to be submitted in the format given in Appendix I by Annex I Parties to the secretariat by 31 January 2010 for compilation in an INF document. Annex I Parties that are Party to the Kyoto Protocol will thereby further strengthen the emissions reductions initiated by the Kyoto Protocol. Delivery of reductions and financing by developed countries will be measured, reported and verified in accordance with existing and any further guidelines adopted by the Conference of the Parties, and will ensure that accounting of such targets and finance is rigorous, robust and transparent.

5. Non-Annex I Parties to the Convention will implement mitigation actions, including those to be submitted to the secretariat by non-Annex I Parties in the format given in Appendix II by 31 January 2010, for compilation in an

INF document, consistent with Article 4.1 and Article 4.7 and in the context of sustainable development. Least developed countries and small island developing States may undertake actions voluntarily and on the basis of support. Mitigation actions subsequently taken and envisaged by Non-Annex I Parties, including national inventory reports, shall be communicated through national communications consistent with Article 12.1(b) every two years on the basis of guidelines to be adopted by the Conference of the Parties. Those mitigation actions in national communications or otherwise communicated to the Secretariat will be added to the list in appendix II. Mitigation actions taken by Non-Annex I Parties will be subject to their domestic measurement, reporting and verification the result of which will be reported through their national communications every two years. Non-Annex I Parties will communicate information on the implementation of their actions through National Communications, with provisions for international consultations and analysis under clearly defined guidelines that will ensure that national sovereignty is respected. Nationally appropriate mitigation actions seeking international support will be recorded in a registry along with relevant technology, finance and capacity building support. Those actions supported will be added to the list in appendix II. These supported nationally appropriate mitigation actions will be subject to international measurement, reporting and verification in accordance with guidelines adopted by the Conference of the Parties.

6. We recognize the crucial role of reducing emission from deforestation and forest degradation and the need to enhance removals of greenhouse gas emission by forests and agree on the need to provide positive incentives to such actions through the immediate establishment of a mechanism including REDD-plus, to enable the mobilization of financial resources from developed countries.

7. We decide to pursue various approaches, including opportunities to use markets, to enhance the cost-effectiveness of, and to promote mitigation actions. Developing countries, especially those with low emitting economies should be provided incentives to continue to develop on a low emission pathway.

8. Scaled up, new and additional, predictable and adequate funding as well as improved access shall be provided to developing countries, in accordance with the relevant provisions of the Convention, to enable and support enhanced action on mitigation, including substantial finance to reduce emissions from deforestation and forest degradation (REDD-plus), adaptation, technology development and transfer and capacity-building, for enhanced implementation of the Convention. The collective commitment by developed countries is to provide new and additional resources, including forestry and investments through international institutions, approaching USD 30 billion for the period 2010 . 2012 with balanced allocation between adaptation and mitigation. Funding for adaptation will be prioritized for the most vulnerable developing countries, such as the least developed countries, small island developing States and Africa. In the context of meaningful mitigation actions and transparency on implementation, developed countries commit to a goal of mobilizing jointly USD 100 billion dollars a year by 2020 to address the needs of developing countries. This funding will come from a wide variety of sources, public and private, bilateral and multilateral, including alternative sources of finance. New multilateral funding for adaptation will be delivered through effective and efficient fund arrangements, with a governance structure providing for equal representation of developed and developing countries. A significant portion of such funding should flow through the Copenhagen Green Climate Fund.

9. To this end, a High Level Panel will be established under the guidance of and accountable to the Conference of the Parties to study the contribution of the potential sources of revenue, including alternative sources of finance, towards meeting this goal.

10. We decide that the Copenhagen Green Climate Fund shall be established as an operating entity of the financial mechanism of the Convention to support projects, programme, policies and other activities in developing countries related to mitigation including REDD-plus, adaptation, capacity-building, technology development and transfer.

11. In order to enhance action on development and transfer of technology we decide to establish a Technology Mechanism to accelerate technology development and transfer in support of action on adaptation and mitigation that will be guided by a country-driven approach and be based on national circumstances and priorities.

12. We call for an assessment of the implementation of this Accord to be completed by 2015, including in light of the Convention.s ultimate objective. This would include consideration of strengthening the long-term goal referencing various matters presented by the science, including in relation to temperature rises of 1.5 degrees Celsius.

APPENDIX I

Quantified economy-wide emissions targets for 2020

[illegible]

Nationally appropriate mitigation actions of developing country Parties

[illegible]

Annex viii: Esborrany previ de l'Acord de Copenhaguen

Copenhagen Accord

The Heads of State, Heads of Government, Ministers, and other heads of delegation present at the United Nations Climate Change Conference 2009 in Copenhagen,

In pursuit of the ultimate objective of the Convention as stated in its Article 2,

Being guided by the principles and provisions of the Convention,

Noting the results of work done by the two Ad hoc Working Groups,

Endorsing decision x/CP.15 that extends the mandate of the Ad hoc Working Group on Long-term cooperative action and decision x/CMP.5 that requests the Ad hoc Working Group on Further Commitments of Annex I Parties under the Kyoto Protocol to continue its work,

Have agreed on this Copenhagen Accord which is operational immediately.

1. We underline that climate change is one of the greatest challenges of our time. We emphasise our strong political will to urgently combat climate change in accordance with the principle of common but differentiated responsibilities and respective capabilities. To achieve the ultimate objective of the Convention to stabilize greenhouse gas concentration in the atmosphere at a level that would prevent dangerous anthropogenic interference with the climate system, we shall, recognizing the scientific view that the increase in global temperature below 2 degrees, on the basis of equity and in the context of sustainable development, enhance our long-term cooperative action to combat climate change. We recognize the critical impacts of climate change and the potential impacts of response measures on countries particularly vulnerable to its adverse effects and stress the need to establish a comprehensive adaptation programme including international support.

✓ 2. We agree that deep cuts in global emissions are required according to science, and as documented by the IPCC Fourth Assessment Report with a view to reduce global emissions by 50 per cent in 2050 below 1990 levels, taking into account the right to equitable access to atmospheric space. We should cooperate in achieving the peaking of global and national emissions as soon as possible, recognizing that the time frame for peaking will be longer in developing countries and bearing in mind that social and economic development and poverty eradication are the first and overriding priorities of developing countries and that a low-emission development strategy is indispensable to sustainable development.

3. Adaptation to the adverse effects of climate change and the potential impacts of response measures is a challenge faced by all countries. Enhanced action and international cooperation on adaptation is urgently required to ensure the implementation of the Convention by enabling and supporting the implementation of adaptation actions aimed at reducing vulnerability and building resilience in developing countries, especially in those that are particularly vulnerable, especially least developed countries, small island developing States and further taking into account the need of countries in Africa affected by drought, desertification and floods. We agree that developed countries shall provide adequate, predictable and sustainable financial resources, technology and capacity-building to support the implementation of adaptation action in developing countries.

4. Annex I Parties to the Convention commit to reducing their emissions individually or jointly by at least 80 per cent by 2050. They also commit to implement individually or jointly the quantified economy-wide emissions targets for 2020 as listed in appendix 1, yielding in aggregate reductions of greenhouse gas emissions of X per cent in 2020 compared to 1990 and Y per cent in 2020 compared to 2005. Annex I Parties that are Party to the Kyoto Protocol will thereby further strengthen the emissions reductions initiated by the Kyoto Protocol. Delivery of reductions and financing by developed countries will be measured, reported and verified in accordance with existing and any further guidelines adopted by the Conference of Parties, and will ensure that accounting of such targets and finance is rigorous, robust and transparent.

5. Non-Annex I Parties to the Convention will implement mitigation actions, including those listed in appendix II, consistent with Article 4.1 and Article 4.7 and in the context of sustainable development. Mitigation actions subsequently taken and envisaged by Non Annex I Parties shall be communicated through national communications consistent with Article 12.1(b) every two years on the basis of guidelines to be adopted by the Conference of the Parties. Those mitigation actions in national communications or otherwise communicated to the Secretariat will be added to the list in appendix II. Mitigation actions taken by Non Parties will be subject to their domestic measurement, reporting and verification the result of which will be reported through their national communications every two years. Non Annex I Parties will provide biennial national inventory reports in accordance with revised guidelines adopted by the Conference of the Parties. [Consideration to be inserted US and China]. Nationally appropriate mitigation actions seeking international support will be recorded in a registry along with relevant technology, finance and capacity building support. Those actions supported will be added to the list in appendix II. These supported nationally appropriate mitigation actions will be subject to international measurement, reporting and verification in accordance with guidelines adopted by the Conference of the Parties.

6. We recognize the crucial role of reducing emission from deforestation and forest degradation and the need to enhance removals of greenhouse gas emission by forests and agree on the need to provide positive incentives to such actions through the immediate establishment of a mechanism including REDD-plus, to enable the mobilization of financial resources from developed countries.

7. We decide to pursue various approaches, including opportunities to use markets, to enhance the cost-effectiveness of, and to promote mitigation actions. Developing countries, especially those with low emitting economies should be provided incentives to continue to develop on a low emission pathway.

8. Scaled up, new and additional, predictable and adequate funding as well as improved access shall be provided to developing countries, in accordance with the relevant provisions of the Convention, to enable and support enhanced action on mitigation, including substantial finance to prevent deforestation (REDD-plus), adaptation, technology development and transfer and capacity-building, for enhanced implementation of the Convention. The collective commitment by developed countries is to provide new and additional resources amounting to 30 billion dollars for the period 2010 – 2012 as listed in appendix III with balanced allocation between adaptation and mitigation, including forestry. Funding for adaptation will be prioritized for the most vulnerable developing countries, such as the least developed countries, small island developing states and countries in Africa affected by drought, desertification and floods. In the context of meaningful mitigation actions and transparency on implementation, developed countries support a goal of mobilizing jointly 100 billion dollars a year by 2020 to address the needs of developing countries. This funding

will come from a wide variety of sources, public and private, bilateral and multilateral, including alternative sources of finance. New multilateral funding for adaptation will be delivered through effective and efficient fund arrangements, with a governance structure providing for equal representation of developed and developing countries.

9. To this end, a High Level Panel will be established under the guidance of and accountable to the Conference of the Parties to assess the contribution of the potential sources of revenue, including alternative sources of finance, towards meeting this goal.

10. We decide that the Copenhagen Climate Fund shall be established as an operating entity of the financial mechanism of the Convention to support projects, programmes, policies and other activities in developing countries related to mitigation including REDD-plus, adaptation, capacity-building, technology development and transfer as set forth in decision -/CP.15.

11. In order to enhance action on development and transfer of technology we decide to establish a Technology Mechanism as set forth in decision -/CP.15 to accelerate technology development and transfer in support of action on adaptation and mitigation that will be guided by a country-driven approach and be based on national circumstances and priorities.

12. We call for a review of this Accord and its implementation to be completed by 2016, including in light of the Convention's ultimate objective. This review would include consideration of strengthening the long-term goal to limit the increase in global average temperature to 1.5 degrees.

Annex ix: “Aprendizajes de Copenhague: sobre el papel de la sociedad civil como actor de gobernanza democrática mundial”; article de l'autor per a la xarxa GUNie

Paradojas y aprendizajes de Copenhague: sobre el papel de la sociedad civil como actor de gobernanza democrática mundial

Josep Xercavins i Valls; Profesor UPC

La reciente Conferencia de Naciones Unidas sobre el Cambio Climático, realizada en Copenhague el pasado diciembre de 2009, ha tenido tantas paradojas que, fácilmente, podríamos olvidarnos de algunas que, sin tener seguramente efectos causales directos sobre los también paradójicos resultados –y en mi opinión muy negativos, en el caso, claro está, de que pueda llegar a establecerse que el denominado Acuerdo de Copenhague sea un resultado real-, forman parte de la compleja situación que vive en estos momentos el mundo, en relación a la que no podemos más que denominar desgobernanza democrática mundial.

Contextualización histórica de la participación de la sociedad civil en la Conferencia de Copenhague

La Convención de las Naciones Unidas sobre el Cambio Climático, UNFCCC, es una directa y fiel heredera de la Cumbre de Rio 1992. Y aquella histórica cumbre dio, entre muchos otros, un salto cualitativo y cuantitativo muy importante por lo que se refiere a la participación de la sociedad civil –como solemos denominarla actualmente- en la vida de Naciones Unidas. En este sentido, en la Cumbre de Rio se extendió la ya establecida participación, en la organización multilateral, de las ONGs a los que se denominaron “Major Groups” (Grupos Principales). Así, las Mujeres, la Infancia y la Juventud, las Poblaciones Indígenas, las Autoridades Locales, los Trabajadores y sus Sindicatos, el Comercio y la Industria, la Comunidad Científica y Tecnológica y los Agricultores se añadieron explícitamente a las ONGs como medio para promover una auténtica participación social en apoyo de los esfuerzos comunes para lograr el desarrollo sostenible. Según el preámbulo del capítulo 23 del Programa 21 “la participación y la dedicación auténtica de todos los grupos sociales tendrán una importancia decisiva en el cumplimiento eficaz ...de los mecanismos acordados...en todas las áreas del Programa 21”.

En este contexto, las reuniones de los órganos máximos de la Convención de las Naciones Unidas sobre el Cambio Climático –la Conferencia de las Partes, COP- y, más adelante, de su Protocolo de Kioto –CMP-, se vienen realizando a la transparente luz de múltiples organizaciones, con el estatus formal de observadoras ante UNFCCC, y que responden a las siguientes categorizaciones, denominadas en este contexto “Constituency” –y que, de hecho, son equiparables a la citada estructura de los “Majors Groups” del Programa 21-:

- 1. Business and industry non-governmental organizations (BINGO)**
- 2. Environmental non-governmental organizations (ENGO)**
Climate Action Network - International Secretariat
- 3. Local government and municipal authorities (LGMA)**
- 4. Indigenous peoples organizations (IPO)**

5. Research and independent non-governmental organizations (RINGO)

6. Trade Unions non-governmental organizations (TUNGO)

7. Farmers

8. Women and Gender

Análisis sobre la participación de la sociedad civil en la Conferencia de Copenhague

¿Y cuál es la paradoja y el aprendizaje de esta participación de la sociedad civil a la luz de lo vivido en Copenhague? Pues que siendo la Conferencia de Copenhague uno de los procesos más transparentes y abiertos a la participación de la sociedad civil⁶, esta se queda en la observación y la protesta, más o menos “ingeniosa” pero inefectiva, y, en cambio, ofrece muy poco discurso político alternativo y propositivo en relación a lo que realmente venía sucediendo en la Conferencia –y antes y después de ella-.

Las tradicionales pero imprescindibles reuniones en forma de “caucus” abiertos, de las distintas “Constituency” durante la Conferencia, se transformaban en algunos casos en cerradas, en otros eran estrictamente de lobby específico –cambio climático y trabajo decente para los Sindicatos; mención explícita de los temas de género por parte de las Mujeres- y en otros casos solo servían para repartir pases suplementarios para el acceso a actos cuya asistencia se limitaba en función de la capacidad de las salas.

En efecto, no era posible (y no es ni era nuevo en el contexto UNFCCC) asistir a una reunión pública de ONGs –es decir de la “Constituency ENGO”-, simplemente porque no existieron nunca como tales reuniones abiertas. Debería haberse solicitado previamente, y haber sido admitida como ONG, la pertenencia a una red concreta: “Climate Action Network”. ¿Cómo puede pedirse después que los procesos sean abiertos, transparentes, inclusivos, participativos, etc.?

En cambio, sí era y es del todo posible asistir a una reunión de la “Constituency RINGO”. Pero en ella no se tomaría nunca ninguna posición política sobre lo que estaba sucediendo en la Conferencia porque, claramente, la heterogeneidad de los asistentes suponía la presencia de intereses incluso antagónicos y, por lo tanto, el único papel que podía jugar la reunión era el de compartir informaciones y, sobre todo, el de acabar facilitando a los asistentes uno de los pases suplementarios mencionados.

Aunque hubiese sido lo lógico y, sobre todo lo necesario, nunca hubo ninguna reunión abierta de análisis conjunto de las distintas “Constituency”. Claramente no sería políticamente posible una reunión de todas,

⁶ Entiendo perfectamente que esta frase pueda sonar chocante después de todo lo que se ha relatado, en general, sobre la Conferencia de Copenhague y la participación de la sociedad civil en ella. Mi opinión, basada en el seguimiento de conferencias de Naciones Unidas durante los diez últimos años, es que, a pesar de las desafortunadas y lamentables restricciones de acceso por la llegada final a la Conferencia de los Jefes de Estado o de Gobierno, la UNFCCC sigue siendo un foro muy abierto, transparente y promotor a/de la participación de la sociedad civil. Personalmente no tengo ninguna duda de que la restricción no fue política sino, exclusivamente, fruto de una Conferencia terriblemente mal organizada –y aquí la responsabilidad está repartida entre las propias Naciones Unidas y el Gobierno Danés anfitrión-, y que murió del éxito que en teoría suponía la mayor concentración histórica de dichos Jefes de Estado y/o de Gobierno. Pero digámoslo bien claro: a partir de aquel momento, ya sólo negociaron, y entonces y por supuesto sin ningún tipo de transparencia, cinco estados: Brasil, China, India, Sudáfrica y Estados Unidos. Ya no había tiempo ni posibilidad de otra cosa pero, en cualquier caso, fue así como consecuencia de lo que había sucedido durante el desarrollo, continuada y recíprocamente obstruccionista, de la conferencia y, por supuesto, del proceso previo a ella.

pero si, como mínimo, de las ONGs, las Mujeres, los Sindicatos, los Jóvenes, ...¿Cómo es posible que no se plantearan en ningún momento nunca un nivel de análisis, de trabajo y de presión política conjunto?

En este marco de fondo, las formas se mantenían e incluso diría que había una cierta competencia en realizar la acción más original de protesta para llamar la atención de, por supuesto, los medios de comunicación y tener un momento de gloria mediático. También había otro nivel de competencia sobre las hojas, boletines, etc. informativos de organizaciones observadoras de todo tipo, que parecían haberse transformado en medios de comunicación paralelos y, en cambio, haber renunciado a su papel de “lobby”, “advocacy”, denuncia y propuesta política alternativa a lo que estaba sucediendo.

Debo hacer constar en este punto que, por supuesto, estoy haciendo este análisis no para criticar sino para llamar la atención y, a continuación proponer, todo ello como resultado de un tal vez muy particular proceso de “aprendizaje” personal.

La sociedad civil observadora en Copenhague no fue capaz de transmitir un discurso político propio que denunciase, por ejemplo pero fundamentalmente, la obstrucción mutua y permanente de los Estados Parte de la convención y la no voluntad extremadamente generalizada de avance real en ninguna de las negociaciones fundamentales (tanto las relacionadas con el segundo período de compromisos del Protocolo de Kioto, como la relacionada con el desarrollo y la implementación del Plan de Acción de Bali para la incorporación de los Estados Unidos y de las economías emergentes al mundo de la mitigación real y efectiva de emisiones de gases de efecto invernadero).

De tanto espacio político como se tenía, el vértigo nos transformaría en testigos políticamente pasivos y no revulsivos de una hastía y ficticia negociación en la que nadie daría nunca un movimiento de acercamiento a las posiciones de los demás. Una sociedad civil que debía erigirse en la “voz de la humanidad en el planeta” frente a la voz de los intereses mezquinos y especulativos de los Estados Partes (aunque no, seguro, de sus respectivas poblaciones presentes y sobre todo futuras) era incapaz, aún, de asumir este papel.

Propuesta a modo de conclusión

Es por todo ello que me permito utilizar esta invitación a estar presente en estas páginas de la red GUNI para, por la parte que nos concierne, hacer un llamamiento a las universidades públicas del mundo, comprometidas con las necesidades y los intereses sociales y ambientales de la humanidad en el planeta, a solicitar el estatus de organización observadora ante la UNFCCC, y a organizarnos conjuntamente, tal vez como una nueva “Constituency UNGO”, para intentar devenir un cierto revulsivo de una participación más madura, activa y efectiva, que contribuya a que no sea necesario esperar a los dramáticos efectos futuros del cambio climático para que alguien en el mundo tome las decisiones necesarias para evitarlo.

En definitiva, la sociedad civil, y dentro de ella las universidades públicas, debe ir mucho más allá de un mero papel observador y más o menos crítico, y asumir su responsabilidad como actor, que también lo es, de gobernanza democrática mundial. En el mundo globalizado todos somos actores políticos: por acción o por omisión. En unos tiempos donde los problemas globales son acuciantes y donde los actores políticos del siglo pasado –los Estados-Nación- no son capaces de posicionarse ante ellos como verdaderos “representantes de la humanidad en el planeta”, la sociedad civil globalmente organizada debe asumir rápida e ineludiblemente esta “representación” y tomar roles de actor de gobernanza democrática mundial activa. Ello requiere capacidad de organizarse realmente como tal actor global, capacidad de elaborar

propuestas alternativas programáticas globales y capacidad de defenderlas y, a ser posible, de hacerlas aprobar democráticamente en los foros correspondientes. Las organizaciones internacionales como la UNFCCC –en su escasa, aún, pero no desdeñable vertiente institucional- necesitan de estos nuevos actores, asumiendo estos roles, para romper la desesperante incapacidad y, de hecho, no voluntad de los Estados de no ir más allá de sus intereses especulativos y egoístas de corto plazo.

¡El cambio climático, el desarrollo humano sostenible (socialmente deseable, económicamente viable y ambientalmente posible), la vida de las especies en el planeta, lo exigen!

Annex X: “Copenhague Diciembre 2009 visto desde Febrero 2010: del fracaso a la debacle”; article de l'autor para a la Universidad Veracruzana de Mèxic

Copenhague Diciembre 2009 visto desde Febrero 2010: ¡del fracaso a la debacle!

Josep Xercavins i Valls; Profesor de la UPC (Universitat Politècnica de Catalunya) y delegado observador de la UPC en la Conferencia de Copenhague

Acabo de recibir (jueves 18 de febrero) la noticia de la dimisión de Yvo de Boer, director de la secretaría ejecutiva de la UNFCCC (Convención Marco de Naciones Unidas sobre el Cambio Climático). Quizás el último indicador que faltaba para valorar la magnitud del fracaso de Copenhague y elevarla a la categoría de debacle.

Pero es que esto ya era calificable así, porque desde hace unos pocos días sabemos que del centenar de países que parecen haberse “asociado (firmado)” al Acuerdo de Copenhague, unos 40 de ellos (incluidos los 27 de la UE; también EUA) han hecho llegar a la secretaría de la UNFCCC, como países desarrollados que son, sus compromisos de “Quantified economic-wide emissions targets for 2020” que llenarán el Apéndice I del Acuerdo de Copenhague y que, en cierto modo –en la confusa y compleja situación actual-, son los nuevos compromisos de estos países desarrollados para una especie de segundo período (2012-2020) del Protocolo de Kioto. Pues bien, agregadamente –considerados en su conjunto-, estos compromisos supondrían una reducción de emisiones de CO₂ de entre el 12 i el 18%, respecto a las emisiones de 1990, para el año 2020.

Estos compromisos (que en el contexto actual del Acuerdo de Copenhague no son ni tan solo vinculantes) y su agregación, son exactamente los mismos que ya estuvieron encima de las mesas de negociación durante las dos semanas de Copenhague y que impidieron, justamente, que las Conferencias de los países Partes (la COP –Convención- y la CMP –Protocolo-) no pudieran llegar a ningún acuerdo durante la Conferencia y lo dejaran en manos de la Cumbre de Jefes de Estado y de Gobierno más histórica –por el número de participantes- y más fallida –por el nivel de fracaso de sus resultados- que haya habido nunca hasta ahora: la cumbre del 18 de diciembre.

¿Y por qué lo impidieron? Pues porque la “ciencia –el IPCC (Panel Intergubernamental de Expertos en Cambio Climático)-” pedía y pide unos compromisos de entre el 20 y el 40% de reducción de emisiones, respecto a las emisiones del año 1990, para el año 2020, sino queremos perder ya, de entrada, la batalla de no llegar a un calentamiento de la superficie de la tierra de más de 2°C.

Pues bien, está muy claro, en estos momentos de la dimisión de Yvo de Boer, que vamos directamente en la dirección opuesta y que el calentamiento global y los cambios climáticos van a continuar aumentando notable y gravemente. Si ello debe afirmarse tan rotundamente así es porque, además, el tanto por cierto alto de la agregación (el 18%) está condicionado por la mayoría de países Parte, a que las otras Partes aumenten sus compromisos. Un gato que se muerde la cola y que empieza a “oler muy mal”.

A un par de meses de las primeras reuniones del año en el seno de la Convención y el Protocolo, y a nueve meses de Cancún 2010, estamos en plena debacle. Ni tenemos compromisos que lleguen a la suela de los zapatos de los que se necesitan, ni sabemos cómo se pueda gestionar una arquitectura política internacional, en el tema que nos ocupa, que ha pasado de dos patas disjuntas (Convención y Protocolo) a tres patas todavía más disjuntas (Convención, Protocolo y Acuerdo) y, por supuesto, mucho más complejas de gestionar a partir de ahora.

Rehacer el “momentum” de Copenhague no es tarea fácil pero, sin duda, es la que debemos intentar realizar desde la sociedad civil, en su sentido más amplio, si queremos llegar a conseguir que el mundo cambie su peligroso rumbo.

Annex xi: Llocs WEB claus

UNFCCC

Convenció Marc de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic

<http://unfccc.int/2860.php>

COP15

La web danesa del COP15

<http://en.cop15.dk/climate+facts/players/groups+and+strategic+alliances>

UNCC

Portal d'entrada al treball de NNUU sobre el Canvi Climàtic

<http://www.un.org/climatechange/>

IPCC

Grup Intergovernamental d'experts sobre el canvi climàtic

<http://www.ipcc.ch/>

UNEP

Programa de les Nacions Unides sobre el Medi ambient

<http://www.unep.org/climatechange/>

GEF

Fons per al Medi Ambient Mundial

http://www.gefweb.org/interior.aspx?id=232&ekmense=c580fa7b_48_126_btnlink

UNDPCC

La Comunitat Climàtica del PNUD

<http://www.undpcc.org/>

World Resources Institute, WRI

Un dels organismes de seguiment més rellevant!

<http://www.wri.org/>

Worldwatch Institute, WI

El “dateline Copenhagen” del WI

<http://blogs.worldwatch.org/datelinecopenhagen/>

IISD

Web de seguiment del: International Institute for Sustainable Development

<http://climate-i.org/>

IIED

Web del: International Institute for Environment and Development

<http://www.iied.org/climate-change/home>

CAN

Web de la principal coalició d'ONGs, Climate Action Network, que segueixen el tema

<http://www.climatenetwork.org/>

Climate Justice

Una de les campanyes més importants de la societat civil davant de Copenhaguen

<http://www.timeforclimatejustice.org/home/>

TWN

Web de Third World Network: una ONG sud-sud molt important; el seu director, Martin Khor, és també, actualment, el director del South Centre –think tank del G77-

<http://www.twinside.org.sg/title2/climate/copenhagen.up.01.htm>